



Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ESBJERG KOMMUNE
SKOLEVÆSENET



SKOLEÅRET 1965—66

STATENS PÆDAGOGISKE STUDIESAMLING

ESBJERG KOMMUNE
SKOLEVÆSENET



Beretning
for skoleåret 1. august 1965 — 31. juli 1966

Ved skoledirektør
N. P. ANDERSEN



Indholdsfortegnelse.

Administration, ledelse og tilsyn:

Skoledirektionen	3
Byrådets skoleudvalg	3
Skolevæsenets administration ...	3
De kommunale skoler	4
Lærerrådene	5
Skolelægeinstitutionen	5
Skoletandklinikkerne	5
Skolevæsenets kontor	6
Fagkonsulenter	6
Fælleslærerrådet	6
Skolepsykologisk kontor	6
Skolevæsenets socialrådgiver ...	6
Rendbjerghjemmet	7
Feriekolonien i Sønderho	7
Feriekolonien i Rendbjerg	7
Feriekolonien i Stenderup Hage ..	7
Skolebespisningen	7
Skolevæsenets filmotek	7
Skolevæsenets tilsyn med filmapp. m. v.	7
Fortsættelsesskolerne	7
Ungdomsnævnet for Esbjerg købstad	7
Ungdomsskoleudvalget	7
Aftenskoleudvalget	7
Forældreforeninger	7
Ribe amts skolecentraler	8

<i>Efterskrift</i>	108
--------------------------	-----

Elever:

Skolesøgende og undervisnings- pligtige børn i Esbjerg	31
Klassetal og børnetal	32
Elevforsømmelser	33
Elevunderstøttelser	34

Lærerpersonalet:

Normering	20
Til- og afgang i lærerpersonalet ..	20
Lærerpersonalets fraværelse ...	21
Jubilæer	22
Møder	22
Esbjerg lærerforenings kursus ..	23
Lærernes videreuddannelse ...	23
Studierejser til venskabsbyer ...	25

Regnskabsoversigt:

Udgifter til skolevæsenet	105
Den gennemsnitlige udgift pr. barn og pr. indbygger	107

Samarbejdende organer:

Børnebibliotekerne	92
Skolepareafdelingen	94
Esbjerg og omegns skolescene ..	95
Esbjerg og omegns skolebio ...	97
Fortsættelsesskolerne m. v.	97
Esbjerg kvindeforeningers børneparkering	102
Esbjerg årskursus for lærere ...	103
Esbjerg Musikhøjskole	103
Friluftsbadene	104
Sydjysk ungdomskostskole	105

Skolevæsenets fritidsvirksom- heder

Skolehaverne	87
Svømning	88
Sang og musik	90

Sundhed:

Skolesundhedsplejen	53
Tuberkuloseundersøgelsen	56
Skoletandplejen	56
Det skolepsykologiske arbejde ...	58
Specialundervisningscentret for Ribe amt	70
Hørekonsulenten	77
Talekonsulenten	79
Rendbjerghjemmet	80
Skolebespisningen	80
Frirejser på statsbanerne	82
Feriekolonier	82

Undervisning:

Årsprøve og eksaminer	34
Grønlanderbørn	37
Udsendelse af lejrskoleklasser ..	41
Skoleidrætsstævnet	41
Skolesvømmestævnet	42
Færdselslære	43
Erhvervsvejledningen	45
Skolebotanisk have	46
Esbjerg skolevæsenes filmotek ...	46
Skoleradio — båndcentral	46
Skolefejersyn	47
Udveksling med venskabsbyer ..	48

Undervisningslokaler:

Antal undervisningslokaler	8
Bygnings- og inventararbejder ..	9
Udlån af lokaler	11
Begivenheder i skolernes liv ...	13

Administration, ledelse og tilsyn

pr. 1. april 1966.

Skolekommissionen (fra 1. juni 1966):

Overportør A. K. Nielsen, formand.	} Forretningsudvalg
Konstruktør Rich. Gram, næstformand (J.).	
Trafikkontrollør O. A. Bach.	
Borgmester Henning Rasmussen.	
Skorstensfejermester Albert Jensen.	
Ekspeditionssekretær Wiggo Magnussen.	
Bankfuldmægtig Poul Bech.	
Arkitekt fru Jytte Tapdrup.	
Fru Ingrid Sjørup.	
Forstander Godtfred Vittrup (B. + Sp.).	
Kontorbestyrer Harly Bertelsen (D. + Ø.).	
Driftsleder Edgar Hansen (St. + V.).	
Fru Viola Jensen (Pr. + Vdb.).	
Fru Helene Sonne (Gb. + R.).	
Ingeniør Jens Kristian Bovbjerg (Gr.).	

Skoleudvalget:

Advokat Torben Permin, formand.
 Skorstensfejermester Albert Jensen, næstformand.
 Trafikkontrollør O. A. Bach.
 Skoleinspektør Ahlmann Nielsen.
 Overportør A. K. Nielsen.

Skolevæsenets administration:

N. P. Andersen, skoledirektør.
 Peter Vedde, pæd. konsulent.
 M. Skov Nielsen, ekspeditionssekretær.
 Frk. Dagmar Jensen, fuldmægtig.
 Frk. Karen Marie Petersen, overassistent.
 Jørgen Frandsen, kommuneassistent.
 Fru Birgit Andersen, kommuneassistent.
 Fru Elfrida Høyer-Nielsen, kontorist.
 Fru Elin R. Rasmussen, kontorist.
 Fru Maria Ditlevsen, kontorist.
 Alic Nielsen, kontorelev.

De kommunale skoler:

Skolens navn	Skoleinspektører (Træffes kl. 13-14 undt. lørdag)	Viceinspektører
Boldesager skole (B)	P. Kromann, tlf. 2 81 76, priv. 2 37 52	Valther Pedersen K. Bjørholm
Danmarksgades skole (D) m. Anneksskolen	Carl Dirks, tlf. 2 08 87, priv. 2 61 21	Egon Skou Frk. Maren Hansen
Gammelby skole (Gb.)	Sv. Eg Løkkegaard, tlf. 2 15 92, priv. 2 47 30	Fru Maren Schmidt Madsen Kn. Bækgaard (fra 1/9 1965)
Grådybskolen (Gr.) m. Grådybpavillonen	John Jensen, tlf. 2 33 62, priv. 2 08 54 tlf. 2 95 14	Ejvin Lau Ingv. Schultz E. Bøgh Hansen
Jerne skole (J)	Ahlmann Nielsen, tlf. 2 17 36, priv. 2 28 66	G. Carlsen Bent Madsen
Præstegårdsskolen (Pr.) Søndervangen	Henning Hjuler tlf. 2 58 93, priv. 2 41 06	Ib Nielsen (fra 1/8 1966)
Rørkjær skole (R)	Magne Astrup, tlf. 2 21 63, priv. 2 95 36	J. Holmberg Kr. Fr. Larsen Arne Jørgensen
Spangsbjergskolen (Sp.)	Henry Jakobsen, tlf. 2 58 92, priv. 2 24 25	H. Rode Petersen Frk. K. Mosegaard Mikkelse
Stormgades skole (St.)	Sv. A. Werborg, tlf. 2 02 89, priv. 2 19 45	Frk. Kristiane Sørensen Viggo Nielsen
Vestre skole (V) m. Vesterhavsskolen	Frk. Karen Marie Nielsen, tlf. 2 03 95, priv. 2 20 36 tlf. 2 39 13	Vilh. Christensen Niels Nøhr
Østre skole (Ø) m. Østergade 71	Hans L. Obling tlf. 2 03 08, priv. 2 47 18	Fru C. Bork Richard Møller
Veldbæk skole (Vdb.)	Førstelærer Axel Knudsen tlf. 2 43 84	

Skoletandlæger	Skolelæger og skolesundhedsplejersker	Lærerrådsformænd	Pedeller
Tandl. fru Harriet Kjærard, tlf. 2 36 99	Tage Østergaard Frk. Helga Christensen, tlf. 2 68 82	Lærer Børge Christiansen	F. Wobeser
Tandl. P. Caspersen, tlf. 2 10 20 Tandl. Kjeld Thomsen Tandl. fru Agnete Møller elsen	L. M. Jakobsen Frk. Warla Østbirk, tlf. 2 80 43	Overlærer fru Inga Vedde	Herluf Mathiesen E. Starup Jensen
Tandl. fru Ingeborg Hap, tlf. 2 94 48	Tage Østergaard Frk. Anna Justesen, tlf. 2 28 79	Ib Nielsen	C. R. Ekman
Tandl. fru Lidia Redlich, 2 30 37	L. M. Jakobsen Frk. B. Bækgaard, tlf. 2 47 81	Overlærer Carlo Thorstensen	Jeppe Lund Vilh. Kjærgaard
Tandl. fru Johanne Spag, tlf. 2 72 71	Tage Østergaard Frk. Helga Christensen Frk. Ellen Degn, tlf. 2 72 70	Viceinspektør G. Carlsen	A. Schmidt Marinus Jensen (fra 1/7 1966)
	Tage Østergaard, Frk. Ellen Degn	Lærer Sv. Grønbæk	J. Nielsen
Tandl. fru Sigrild Bergersen, tlf. 2 34 59	Tage Østergaard Frk. Ellen Degn, tlf. 3 06 21	Lærer Aage Hilmer Sørensen	H. Andersen
Tandl. fru Tove Mikkelsen 2 72 76	L. M. Jakobsen Frk. B. Bækgaard, tlf. 2 72 75	Lærer Gunner Svinkløv	Axel Nielsen
Tandl. fru Lone Winding, 2 38 79	L. M. Jakobsen Frk. Beate Hansen, tlf. 2 35 89	Konsulent Viggo Birch	Kr. Kristensen
	L. M. Jakobsen Frk. Beate Hansen, tlf. 2 35 95	Lærer J. Phillipsen	C. B. Christiansen Vilh. Kjærgaard
	Tage Østergaard Frk. Anna Justesen, tlf. 2 35 88	Viceinspektør fru C. Bork	P. Rasmussen
	L. M. Jakobsen Frk. Warla Østbirk		Bjarne Sejerup
	Specialister: Overl., dr. med. C. E. Tarnowski, Spangsbjerg Hospital. Rontgengenneml., tlf. 2 43 90. Overl. S. Fr. Nielsen. Høreundersøgelser. Overl. Erik Funch (fra 1/1 1966)		

Skolevæsenets kontor:

Kongensgade 34 2.

Telefon 2 40 33.

Skoledirektøren	lokal 340	priv. 2 11 13
Pæd. konsulent	» 345	
Ekspeditionssekretæren	» 341	priv. 2 37 26
Fuldmægtigen	» 342	
Ekspeditionen og skrivestuen	» 343	
Båndcentralen	» 364	
Bogholderiet	» 365	

Skoledirektøren træffes skoledage kl. 14-15 undt. lørdag (privat: Havnegade 83).

Pædagogisk konsulent P. Vedde træffes som regel kl. 14-15, lokal 345.
Ekspedition kl. 9-15, torsdag 9-18, lørdag lukket. Vikaranvisning dog fra kl. 7,30, tlf. 2 45 89 (også lørdag).

Skolevæsenets socialrådgiver:

Fru Irene Christiansen, Kongensgade 34², tlf. 2 40 22. Træffetid kl. 8-9 og — undtagen lørdag — kl. 13-14.

Fagkonsulenter:

Sang- og musikkonsulent Viggo Birch, Stormgades skole, tlf. 2 44 60.
Skolebibliotekskonsulent Mogens Kruse Hansen, Grådybskolen, tlf. 3 08 36.

Fælleslærerrådet:

Formand: Viceinspektør Niels Nøhr, Vestre skole.

Skolepsykologisk kontor:

Kronprinsensgade 33.

Tlf. 2 68 44 og 2 65 54.

Ledende konsulent for specialundervisningen: cand. psych. Niels Jørgen Bisgaard.

Konsulent for specialundervisningen: Charles Jakobsen.

» » » Gorm Hadrup

» » » Jørgen Gregersen

Psykiatrisk konsulent: Reservelæge fru Bodil Hertz, Vester Vedsted.

Talekonsulent: Henning Maigaard-Hansen.

Tunghørerekonsulent: Oluf Schultz, Annekkaskolen, tlf. 2 80 23.

Kontormedhjælp: Kontorist fru Solvejg Søndergård (tiltrådt 15/3 1966).
Kontorist fru Birthe Jessen.

Rendbjergghjemmet pr. Egersund:
(Observationshjem).

Forstander Hans Novrup, tlf. Gråsten (046) 5 17 56.

Feriekolonien i Sønderho, Fanø:

Åben i tiden 1. maj—30. sept., tlf. (051) 6 40 16.

Feriekolonien og lejrskolehjemmet Rendbjerg pr. Egersund:

Åben i tiden 1. maj—30. sept., tlf. Gråsten (046) 5 16 34.

**Feriekolonien og lejrskolehjemmet i Stenderup Hage
pr. Varmark:**

Åben i tiden 1. maj—30. sept., tlf. (055) 7 51 11 Sdr. Stenderup 129.

Skolebespisningen:

Skolebespisningskøkkenet, Skoleparken 2, tlf. 2 43 78.
Hovmester Erik Olsen.

Skolevæsenets filmotek:

Overlærer H. Selmer Krogh, Stormgades skole.

Skolevæsenets tilsyn m. filmapp. m. v.:

Lærer R. Viig Pedersen, Stormgades skole.

Fortsættelsesskolerne:

Kontor: Rørkjær skole, 2. sal, i hovedbygningen, tlf. 2 47 37.

Skoleinspektør Henry Mogensen. Træffetid 13-14, undtagen lørdag.
Tlf. privat 2 46 40.

Viceinspektør H. Loof Nielsen.

Ungdomsnævnet for Esbjerg købstad:

Formand: lærer Asbjørn Jakobsen.

Ungdomsskoleudvalget:

Formand: lærer Asbjørn Jakobsen.

Aftenskoleudvalget:

Formand: fru Margit Schroll.

Forældreforeninger:

Formænd:

Boldesager skole: Holger Sigård, Dortheasvej 19.

Jerne skole: Richardt Gram, Mimers Allé 16

Rørkjær skole: Svend Ahlburg, Ewalds Allé 45.
 Spangsbjergskolen: fru L. Cramer, Højvangs Tværvvej 9.
 Stormgades skole: O. A. Bach, Rolfsgade 91.
 Vestre skole: H. C. Jensen, Spangsberggade 26.

Ribe amts skolecentraler:

Hovedcentralen (fra 25/8 1965).
 Centralbiblioteket, Nørregade 25.

Leder: lærer Ib Ansgar Jensen, tlf. 2 10 23.

Undervisningslokaler.

Pr. 31. december 1965.

Skole	Norm. klasseværelse	» (over 30 m ²)		Læseholds- r. (un. 18 m ²)	Gymnastik T: Tumlesal S: Svømmesal	Skolekøkken	Træsøjld	Metalsl. + Værkstedsun.	Naturlære	Biologi	Geografi	Håndarbejde	Formning	Sang	Læsestue (udlån særsk.)	» (komb. m. udlån)	Filmrum	Børnehave	Hobby	Keramik	Ialt			Andre lokaler bemær- ninger		
		3/4 »	1/2 »																		» (18 — 30 m ²)	Norm. klassev. m. v.	Faglokaler		Undervisningslok.	
Boldesager	27		5	2	3	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1		1	2	1			34	18	52		
Danmarksgade	17		1	2	1	1		2	1	1	1	1	1	1		1	1	1					18	14	32	
Anneksskolen	4		3		1																		7	1	8	
Gammelby	29	1	1	3	3	2	1	1	1	1		2	2	1	1		1	2		1		34	19	53	1 bogh. i kæld.	
Grådybskolen	29*)		1	1	3	2	1	2	1	1	1	2	1	1	1		1	1	1			31	20	51	*) Heraf 3 grupperun	
Grådybpavillonen ...	2				1T													1				2	1	3		
Jerne	34**)	4	1	2	1*) 2	1*) 1	1	1	2*)	1*)	1*)	1*) 1	1	1	1		1	2	1	1		41	21	62	*) Sammen Esbjerg se) Heraf 9 grupperun	
Præstegårdsskolen ...	6	2																1				8	1	9		
Rørkjær	24	1	1	4	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1		1	1	1				30	17	47		
Spangsbjergskolen ...	29*)	4	4		2 1S	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1		1	2	1			37	18	55	*) Heraf 16 grupperun 2 i kæld.	
Stormgade	19	2	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1			26	14	40		
Vestre	14		1	2	1	1	1	1	1	1		1	1				1	1				15	11	26		
Vesterhavsskolen	4												1					1	1			4	3	7		
Østre	15	2	1	2		1	1	1	1	1	1	1	1			1				1		18	11	29		
Østergade 71																		1					1	1	1	
Veldbæk	2				1	1										1						2	3	5		
	255	14	21	17	28	13	11	10	12	10	8	15	13	8	5	6	9	16	6	3	307	173	480			

Bygnings- og inventararbejder. (Udover den almindelige vedligeholdelse).

Boldesager skole:

2 klasser er søgt akustisk reguleret ved opsætning af opslagstavler i fuld bredde på bagvæg og beklædning herover til loft. Delvist i forbindelse med skolens ombygning er lofter på gange i Nørrebrogadefløj i stueetagen og på 1. sal forsænkedede. Fuglebakkeskolen nedlagt.

Permanent garderobearrangement med skranke til brug for den offentlige svømning er indsat i begge omklædningsafdelinger. Der er leveret taburetter til fysik, klippebord til håndgerning, skab til læreromklædning og suppleret af cyklestativer m. m., samt udskiftet el-armaturer i drengesal, sang og håndgerning.

Danmarksgade skole med Anneksskolen:

Inspektørkontoret er indskrænket således, at kontorafsnittet nu består af venterum, forkontor, viceinspektør- og inspektørkontor. En klasse på Anneksskolen er delt i 2 med akustisk regulering til brug for høreklasser. Varmereguleringen i Norgesgade-fløjen er stærkt forbedret, nyt fødekabel til el-kogeplader er ført frem til skolekøkkenet, og der er etableret låsesystem.

I forbindelse med ovennævnte kontorændring og etablering af høreklasser er nyt inventar leveret i fornødent omfang, et nyt scenegulv bestående af 18 såkaldte tribuneborde, udskiftning af møbler og el-armaturer i 2 klasser, opsætning af tavlelys i 3 klasser samt øget skabskapacitet i 3 klasser og skab for fundne sager.

Gammelby skole:

Tidligere fyrrum inddraget til keramiklokale og 2 øvrige kælderlokaler under administrationsfløj mod syd indrettet til formning. Ca. 70 m indbygget tagrende ændret til udvendig rende.

Inventararbejder i forbindelse med keramik og hobby, suppleret af skabe i håndgerning og tavlelys i 2 klasser.

Grådybskolen med Pavillon:

Fortsat udflytning af indbyggede tagrender, nyt trådhegn omkring badet, forbedrede varmevilkår i nr. 32 og 42, samt lyddæmpende gulv i værkstedlokale.

Suppleret af skabe i håndgerning, hylder til formning i kælder og 3 forsøgsvisse løsninger til klassehåndbiblioteker.

Jerne skole:

Ved genanvendelse af pergola-materialer er der etableret læskur ved skolens pavillon. Pergola foran gl. hovedbygning i småbørnsgård er overdækket med transparente bølgeplader, og der er opsat højtaler i børnehave II.

Belysningen i metalsløjde er forbedret, 1 sæt normalklassemøbler udskiftet og hylde-supplering opsat i bibliotek og lærerværelse.

Esbjerg seminarium:

Der er udført installationsarbejde for og opsat tavlelys i 4 klasser.

Rørkjær skole:

»Bornholm« istandsat især lyd­mæssigt til brug for skolepsykologen, oplagsrum indrettet i tidligere gårdtoilet, halvtag over skarnkasser, hegnsfornyelse, nye håndvaske ved lærerværelse og fornyelse af el-hovedafbrydere.

Ny mørklægning i geografi og biologi, skuffeskab m. v. i børnehaven, skrivebord til tandlæge og inventar til »Bornholm«.

Spangsbjergskolen:

Rampe til skolegård ændret for bedre bilkørsel, lyddæmpning i omklædningsrum, ventilationsrammer i administrationsfløj, samt ny pumpe for fastholdelse af driftstryk på fjernvarmen.

Fritstående reol i depotrum, ny belægning på køgeborde i skolekøkken, 3 sæt normalklasse­møbler, belysning i skolegård og arbejdsbord i biologi.

Stormgades skole:

8 store skorstenskolonner på hovedfløjen er fjernet og i fornødent omfang erstattet af zinkaftræk, vindueslysninger på 1. sal tætnet overalt, 6 nye ovenlys indlagt, radiator opsat i forrum til skolekøkken og drengenes gårdtoilet­afdeling gennemgribende istandsat.

2 sæt normalklasse­møbler og 75 stole fornyet, ligesom el-armaturer er udskiftet i 3 klasser.

Veldbæk skole:

Ny centralvarmekedel er indsat, og 2 køkkenborde er belagt med laminatplade.

Vestre skole med Vesterhavsskolen:

Dørudskiftning fortsat i den gl. fløj, der er indrettet håndklæderum under trappe til kælder og sket modernisering i naturlære.

Tavlebelysning er opsat i 3 klasser, 1 sæt enkeltmandsborde med stole er leveret. I naturlære er auditoriet fornyet, skabe suppleret og hylde opsat i magasin.

Østre skole med Østergade 71:

Lyskasser ændret i forbindelse med etablering af parkerings­stribe foran skolen, Oslofrokost udstyret med bord, overskab og dørforbin­delse til drengeomklædning med henblik på anvendelse som køkken for salsarrangementer. Skolens håndgerningslokale i tagetagen gennemgri-

bende istandsat med nyt loft, nye ovenlys, ændring af adgangsvilkår og sikring af sunket etageadskillelse i trapperum.

2 sæt normalklassemøbler udskiftet, inventar i Oslofrokost, suppleret af inventar i lærerværelse, fornyelse af belysning i pigesal, skabe under arbejdsbord i biologi og fornyelse af skabe m. v. i håndgerning.

Skolepsykologisk kontor:

Glasskillevæg ved kontor beklædt, linoleum i 3 kontorer, toilet og køkken samt lyddæmpning ved skrivemaskine.

Reoler til loft på tidligere glasskillevæg, skrivemaskinebord m. v.

Skolevæsenets kontor:

Intet særligt.

Feriekolonien i Sønderho:

Skarngrube er fornyet, fliseareal ved køkken suppleret, kuffertrum er etableret med gulv og lægteskillerum i østfløjens tagrum. Der er etableret gasopvarmning i »Huldas Hus«.

Feriekolonien i Rendbjerg:

Cykleskuret er udvidet, der er leveret en el-ovn og en papirafbrænder.

Feriekolonien i Stenderup Hage:

Der er leveret en karussel til legeplads, en kontorstol og en reol til lærerværelse.

Rendbjergghjemmet:

Ved en tilbygning er der indrettet ny elevadgang med garderobe, støvlevask og toilet. I denne forbindelse er der sket ændring i inventaret i anretterum. Endvidere er der opsat 2 nye radiatorer i lærerværelse.

Udlån af lokaler.

Boldesager skole:

EGF, B 47, Fremad, Kvik, EHK, Esbjerg Vægtløfterklub, Aftenskolen, FOF, AOF, LOF, FDF, DUI, KFUK-spejderne, De gule Spejdere, Mormonerne, Sygeplejeskolen, Esbjerg Musikhøjskole, Esbjerg Årskursus, Esbjerg statsskole.

Badet: Seminariet, Esbjerg Svømmeklub, Statsskolen, Dansk Livredning og Statens Gymnastikinspektion.

Danmarksgades skole:

EGF, FOF, AOF, LOF, Esbjerg Sportsfiskerforening, Tandlægeforeningen.

Gammelby skole:

Østerbyens boldklub, FDF IV kreds, DUI, Gammelby søndagsskole, AOF, Judo-clubben, Firmaidræt, FOF, KFUK-spejderne, et par »pigetråds« orkestre.

Grådybskolen:

Danmarks lærerforening, DUI, Spejderne, Børneparkering i pavillonen.

Jerne skole:

Lokale kvindeorganisationers børneparkering, Gymnastik- og sportsforeninger under Esbjerg Idrætsforbund, Esbjerg Firmaidræt, AOF, FOF, Den kommunale aftenskole, Esbjerg og omegns husholdningsforening, FPF, Jerne Mandskor, Esbjerg Seminarium samt forskellige musikhold.

Præstegårdsskolen:

Esbjerg firmaidræt har benyttet nogle kælderlokaler som omklædningsrum.

Rørkjær skole:

EGF, FPF, Ungdomsskolen.

Spangsbjergskolen:

FDF, FOF, AOF, SIF, KFUM, DUI, Spejderne, Vesterhavsdrengene, Esbjerg højskole, Esbjerg seminarium, Esbjerg skøjteklub, Børneparkeringen, Statens sømandsskole, Svømmeklubben, Roklubben, Hermod og Esbjerg lærerforening.

Stormgades skole:

AOF, FOF, Hermod, Esbjerg Årskursus.

Vestre skole:

AOF, FOF, DUI, EAF, Brandkorps, Fritidsklubben Nørregade, Firmaidræt, Ungdomsklub Centrum, Filatelistklub junior, Volleyboldklub, Skøjteklubben, Kvik, Judoklub, Guldalderklub.

Veldbæk skole:

Veldbæk Gymnastik- og ungdomsforening.

Østre skole:

AOF, FOF, LOF, Esbjerg husmoderforening, Esbjerg lottekorps, Kommunalt kursus, Aftenskolen, Jernbaneorkesteret, Spillemandsklubben, brydeklubben »Skjold«, EBBK, EfB, B 47, KFUM.

Begivenheder i skolernes liv.

Den indiske udstilling.

(Ved lærer Svend Rasmussen).

Ved fastelavnstid viste der sig pludselig en mulighed for at udstille børnetegninger fra India. Forfatterinden Thea Bank Jensen havde fra en rejse i India for »Share your toys« medbragt en rig samling af indiske børns arbejder, som skolevæsenet fik lov at udstille. Tegningerne hang på Grådybskolen i ugen 29/1-4/2, og temmelig mange klasser så dem.

Det kunne i mange tilfælde iagttages, at de indiske tegninger gjorde et stort indtryk på vore elever. Trods det, at de så umiskendeligt bar præg af at være autentiske børnetegninger, var der en sikkerhed og et artisteri over dem, der imponerede danske børn. Forskellen er jo nok den, at de indiske børn i meget højere grad er opvokset i en fast, billedmæssig tradition, og at deres lærere har ønsket at lede deres skabende arbejder ind i de antikke forbilleders stramme rammer. Til gengæld var der så, som venteligt, kun virkelig frie og originale billeder af de yngste børn; de ældste var kopister.

Udstillingen som helhed havde et præg af raffinerede virkemidler og teknikker, der var stillet til elevernes disposition. Særlig slående virkede en intens violet, aldrig før set på disse breddegrader, en teknik med at lime små spejle på tegningerne (motivet genfandtes i dragterne på nogle små, medsendte dukker i nationaldragter) — og nogle batikarbejder af 15-16 årige piger, der var ophængt i vinduerne med gennemfaldende lys og havde en glød, der bragte middelalderlige europæiske glasmalerier i erindring.

Udstillingen afrundedes med en del af skolesundhedsplejerske frk. Helga Christensens samling af brugsting og kunst fra India, ligesom der ved beredvillig hjælp fra Grådybskolens skolebibliotek var lykkedes at supplere med børnebøger og faglitteratur om emnet.

STATENS KUNSTFOND's udstilling.

Fra den af skolevæsenet antagne sagkyndige omviser, Frank Ivan Thomsen, indgår følgende rapport:

Den ringe tilslutning fra lærernes side i forbindelse med det første instruerende møde har tydeligvis ikke vist sig at være et symptom. Snarere tværtimod: anmeldelse og fremmøde af klasser har været enormt, og det har været en umulighed at holde omvisningerne inden for det mellem os aftalte tidsrum: 12-14. Desværre har jeg i enkelte til-

fælde måttet afvise at omvise elever p. gr. a. dels en sammenhobning inden for samme tidspunkt, og dels fordi det ville være umuligt — ja uforsvarligt — at omvise mere end seks timer i eet stræk. Selvom det har været anstrengende, har det for mig været uhyre lærerigt og inspirerende, og jeg håber, det har været ligeså for eleverne. Nedennævnte klasser har været udsat for, hvad jeg vil benævne: effektiv omvisning. Herudover har der været enkelte klasser, hvor jeg har givet en delvis orientering, men ingen egentlig gennemgang af billeder. Eksempelvis havde jeg en dag — på samme tidspunkt — 150 elever, som jeg så holdt et lille foredrag for i festsalen.

Tirsdag d. 22.:

Instruktion af lærere fra Esbjerg.

Fredag d. 25.:

1. Vestre skole, 8. kl. - lærer J. Phillipsen.
2. Gammelby skole, 1. real - lærer Poul Nielsen.

Lørdag d. 26.:

1. Rørkjærskolen, 9. kl. - lærer Schouboe.

Mandag d. 28.:

1. Grådyb skole, 3. real - lærer Rasmussen.
2. Vestre skole, 7. kl. - lærerinde fru Lau.
3. Boldesager skole, 3. real - lærerinde fru Hougesen.

Tirsdag d. 1.:

1. ??? 7. kl. - lærerinde Baungaard.
2. Esbjerg Seminarium, 8. kl. (forsøgsklasse).

Onsdag d. 2.:

1. Boldesager skole, 1. real - lærer Hougesen.
2. Danmarksgades skole, 8. kl. - lærer Selmer.
3. Grådyb skole, 9 a - lærer (?).

Torsdag d. 3.:

1. Rørkjær skole, 3. real - lærer Søvad.
2. Jerne skole, 1. real - lærer Ole Jerg.

Fredag d. 4.:

1. Rørkjær skole, 3. real - lærer Søvad.
2. Rørkjær skole, 1. real - lærer Svarrer.
3. Jerne skole, 2. real.
4. Rørkjær skole, 2. real.

Lørdag d. 5.:

1. Vestre skole, 1. real - viceinsp. Nøhr.

Landsudstillingen af børnetegninger.

(Ved lærer Jørgen Jørgensen).

I dagene fra 27. nov. til 5. dec. var udstillingen ophængt i Kunstpavillonen, Esbjerg. Den var arrangeret af Danmarks Tegnerlærerforening, og foreningens medlemmer stillede udstillingen op. Ved åbningen talte bl. a. amtsskolekonsulent Harald Nielsen, viceborgmester, advokat T. Permin og seminarielektor Holt Jensen.

Udstillingen var virkelig en succes, idet den satte publikumsrekord (3.955 besøgende). Den fik mange rosende ord.

Boldesager skole:

Skolen havde den 9/6 1966 udflugt for de små til Strandskoven og for de store til Kongebrogården.

Forældremøder er afholdt for følgende klasser: 4d, 5. kl., 6. kl. og 8. kl.

I løbet af året er der afholdt flere fester, bl. a. konfirmandfest, fastelavnsfest for 2.-7. kl. og afslutningsfest for afgående elever med pårørende. Elever fra 1. real opførte da »Verden vil bedrages«, instrueret af K. Bjerholm og K. Hougesen.

Skolepatruljen havde udflugt til Dybbøl og Flensborg fjord.

Et medlem af »Landsforeningen Gestapofangerne« holdt foredrag for 3. real og 9. kl. om besættelsestiden.

Konsulent Inga Nielsen fra ministeriet og undervisningsinspektør Skov Jørgensen har set på taleklasserne. Ligeledes har taleklasserne haft besøg af skolepsykologer og talepædagoger fra Ribe amt.

Børnehaveklasserne har haft besøg af elever fra Aarhus børnehaveseminarium samt af elever fra Seminariet for Småbørnspædagoger.

Politiet foretog cykleeftersyn af samtlige elever. 32 % af cyklerne var i uorden. Kriminaloverbetjent Dencker har holdt foredrag i 7. kl. om ungdomskriminaliteten.

Overlærer Tage Christensen forærede skolen en hue fra Nepal.

Forældreforeningen har foruden generalforsamling afholdt flere møder, bl. a. med foredrag af skolelæge L. M. Jakobsen om emnet »Børnenes pubertetsalder«.

Desuden har Forældreforeningen afholdt juleafslutning med Lucia optrin og forskellig underholdning.

Skolens elevforening har i årets løb haft forskellige arrangementer.

Danmarksgades skole:

Forældremøder og konsultationer er afholdt i følgende klasser: 1., 4., 5., 7. og 8. Særligt forældremøde afholdt i Tjæreborg for den forældre-kreds, der sender børn til Esbjerg skolevæsen.

Den 1. september 1965 startede tunghøreklasserne i fuldt omfang på Anneksskolen. Klasserne modtog i årets løb besøg af Ribe amts skoleråd, undervisningsdirektør Hans Jensen m. fl. Med et aftenmøde på Danmarksgades skole etableredes kontakten med den lokale tunghøreforening.

Kriminalassistent Noll Jensen har holdt foredrag om ungdomskriminalitet for 7. klasserne.

Under ledelse af Ivan Nygård Jensen og Jørgen Broch har skolens elever opført »Grantræet« i dramatiseret form med én forestilling for eleverne og én for forældre-kredsen.

Elevforeningen har haft et par film- og pladeaftener samt to fest-aftener.

Skolens udflugter gik i år med de store til »Kongebrogården« og med de små til Varde.

Der har været arrangeret fastelavnsfest for 2.-7. klasserne.

Ved skoleårets afslutning lavede lærerpersonalet en fest for samtlige afgangselever.

Danmarksgades skole fik tildelt en fane fra »Danmarks-Samfundet« den 15. juni.

Gammelby skole:

- 6/10 Folkedans 8.-10. skoleår. Instruktør frk. Sillesen fra Henne.
Okt.-nov.: Skolen deltager i »Sangerdyst fra kyst til kyst« første og anden omgang.
Skolen deltager i »Orkesterdyst« første og anden omgang.
- 13/11 Danseaften for elever fra 8.-10. skoleår.
- 17/1 Planlægningsdag efter nye linier. — Samme dag diskussion om demokratisering af skolen. — Elevråd.
- Decb.: Kor, blokfløjter og strygere under ledelse af E. Martinsen og O. Buhl medvirker ved adventgudstjeneste i Vor Frelzers kirke.
- 24/3-25/3 Dramatisk klub under ledelse af Egon Kristensen og Per Mulvad opfører »Arsenik og gamle kniplinger«.
- 25/3 Fest for »Gamle elever«.
- 28/3-31/3 60 elever ledet af O. Buhl og E. Martinsen besøger musikskolen i Lerum ved Gøteborg, hvor de giver koncert.
- 19/5-22/5 Lerum Musikskole kommer på genbesøg. — Koncert under ledelse af Oluf Jörnbrink.
- 17/4 Udveksling med musikudøvere ved Valdemarsskolen i Ribe.
- Juni: Realeksamen 19 elever. — 9. klasse-prøven 29 elever. — For første gang er der flere elever til 9. klasseprøven end til realeksamen.

Grådybskolen:

Vi har haft ni forældremøder, tre fastelavnstfester, en sang- og musikaften, en gymnastikopvisning for forældre. En elevrådsordning er under udvikling på grundlag af præfektordningen.

Besøg: undervisningsminister K. B. Andersen, undervisningsdirektør Hans Jensen, lærer Stæhr fra Danmarks Radio har sammen med en 9. klasse besøgt vore børnehaveklasse, et folketingsudvalg, u-landstandslæger, imperiepædagoger, elever fra Århus børnehaveseminarium, et kommunalt udvalg fra Vamdrup.

Jerne skole:

Ud over de sædvanlige kontakter med skolens forældre på forældre-dage, ved lægeundersøgelser, gennem meddelelsesbogen m. v. har der i årets løb været afholdt en række klasseforældreaftener og forældre-konsultationer fortrinsvis koncentreret om 1. kl., 5. kl., 7. kl. og 2. real.

Gennem skolens forældreforening har der ligeledes været kontakt mellem skolens lærere og forældre, idet der har været afholdt en række møder med emner af fælles interesse, bl. a. har man afholdt »Rådet for større Færdselssikkerhed«s cyklistprøver for ca. 120 elever i skolens 6. klasser, en prøve, som børnene forbereder sig grundigt til og derfor må formodes at få et godt udbytte af. Prøven blev bestået af godt halvdelen af eleverne, hvilket var et endnu bedre resultat end sidste år.

En af skolens elever, Arne Krydsfeldt, fik i juni måned overrakt Kon-

*Esbjerg -
Sukkerloppen*



*Også 1965/66 præget af
grønlandske gæster*

*Esbjergimut
tikitdluaritse*





Dette fornemme besøg bevirkede, at endnu flere fik øjner op for børnehaveklassernes store værd



gelig Dansk Automobil Klubs diplom og udmærkelsestegn for særlig god tjeneste ved skolepatruljen.

I marts afholdtes den sædvanlige skolefest med film for de mindste elever, skolekomedie og dans for de mellemste klassetrin og opførelsen af »Pas på malingen« af René Fauchois med påfølgende dans for de største klasser.

Skolens udflugt fandt sted den 9/6. 1.-3. klasse var i Varde og 4.-6. klasse på Himmelbjerget. Desuden har der været afholdt en lang række ekskursioner og sommerferieture, således har 12 klasser været på 1-dags ekskursioner — fortrinsvis til Fanø — 2 klasser har været på tur til Bornholm, 2 i Norge, 1 i Sverige og Lapland, 1 i England og 1 i Tyskland.

Skolens to kor samt blokfløjteorkester har medvirket ved en lang række festlige lejligheder, såvel på skolen som udenfor, f. eks. ved spejldergudstjeneste, julekoncert i Jerne kirke, stiftelsesfest i »Guldalderklubben« og afslutningsfest på skolen. En speciel lejlighed var kirkekoncerten i april i Jerne kirke, som blev arrangeret i anledning af skolens Indien-indsamling, hvor de medvirkende, både lærere og elever, alle var fra Jerne skole. Såvel de to kor (under ledelse af henholdsvis Else Thomsen og K. Sand) som blokfløjteorkestret (dirigeret af Aa. Gabriel Pedersen) deltog som tidligere i Statsradiofoniens »Sangerdyst fra kyst til kyst« og opnåede smukke placeringer.

Ca. 35 af skolens drenge har under fritidsvirksomheden deltaget i undervisning i skakspil (lærer K. Sand) og derefter vundet en skakturering udkæmpet mellem lokale skoler.

Som tidligere år har der også i år under ledelse af Hans Peter Nielsen været afholdt prøver til gymnastikmærket for drenge i såvel bronze som sølv.

I anledning af sundhedsplejerske frk. Helga Christensens ophold på en af »Red Barnet«s stationer i Indien og rapportererne om den truende hungersnød gik skolen ind for i april at foranstalte en indsamling til fordel for nødlidende i Indien. Gennem indsamlinger, auktioner, tombola, kirkekoncert m. m. indkom 7.442 kr., som ubeskåret blev tildelt »Red Barnet«s Indien-indsamling.

Præstegårdsskolen:

Tirsdag den 31. august 1965 begyndte skolegangen på Præstegårdsskolen. I den anledning var der en lille start-højtidelighed, hvor mange gæster var til stede.

I årets løb har der været et utal af gæster, hvoraf nogle ønskede at se elementbyggeri og andre at se afdelingen for bevægelseshæmmede. I foråret var der besøg af undervisningsministeren og et folketingsudvalg, der ville se børnehaveklasser.

Den 15. juni fik skolen foræret en smuk fane af Danmarkssamfundet.

Den 9. juni holdt vi vor første udflugt; den gik til Varde.

Torsdag den 23. juni var der årsafslutning. Efter timerne i klasserne samledes vi i foyeren, hvor mange elever optrådte med forskelligt, såsom korsang, blokfløjtespil, dramatik m. m. Samtidig indviede vi vor nyerhvervede fane.

Rørkjær skole:

Klasseture: Der er foretaget klasserejser til Bornholm, København, Ribe, Varde, Fanø, Norge, Østrig.

Cykelture: Marbæk, Karlsgårde (telttur), Assenbæk mølle, Bryndum (kirken gennemgået af provst Schmidt), »fuglesangsture«, oldtidsbolpladserne ved Sjølborg og Myrthue.

Besøg på erhvervsvirksomheder og institutioner, museet, kunstpavilionen, byggepladser, fiskeauktion og fiskekutter.

Skoleudflugter: Strandskoven (små elever) og Odense.

Skolekomedie: »Ballade på øen« opførtes ved 3 forestillinger. 5 c opførte »Det spøger på Katnæs« for forældrene. Små komedier og julespil opførtes ved forældremøder.

Andre arrangementer: Bal i tilknytning til to af skolekomediens forestillinger. Sang- og musikaften ved skoleårets slutning. Elevforeningen »Kometen« havde fire arrangementer, deriblandt en folkesangsafte. Skakklubben under fritidsvirksomheden har spillet mod forskellige skoler. Der gennemførtes arrangementer til fordel for u-landsindsamlingen. Der har været 16 klassefester af forskellig art.

Forældremøder: Der har været afholdt 15 klasseforældremøder.

Forældreforeningen: Tre arrangementer. Ledende skolepsykolog Bisgaard talte om skolepsykologiske undersøgelser. Der vistes pædagogiske film fra Statens Filmcentral kommenteret af Holmberg. Redegørelse for problemet skolenævn contra »store skolekommission« ved Astrup. Op-læsning af O. Poulsen. Lysbilleder fra Grækenland og Jugoslavien ved Rieck. Sang af Eskildsens kor.

Besøg: Elever fra forskellige børnehaveseminarer, lærer Michael Andersen, Varde, fortalte om modstandskampen (3. real), studerende Abdulla fra Afganistan, forstander Vynne, Askov Sløjdscole, redaktør Bernhard Nielsen fortalte 9. kl. om presseproblemer.

Sport: Deltog i bymesterskaberne i håndbold, bordtennis og volleyball. Pigerne vandt mesterskabet i håndbold. Interne mesterskaber (individuelle) i bordtennis, gymnastik og atletik med deltagelse af både piger og drenge. Forældreforeningen har udsat vandrepræmier. Afsluttende opvisninger for nogle af gymnastikholdene.

Spangsbjergskolen:

Klasseforældremøder: 12.

Dramatik: Arbejdet udført som led i undervisningen i dansk. Stykkerne er til slut vist for andre klasser, for klassens egen forældre-kreds og for sidstnævnte stykkes vedkommende også i forældreforeningen. 4 e (A. Varming) »Prinsessen, der ikke kunne sove«. 3 d (Ove Husted Nielsen) »Huset i skoven«. 1 ra (N. Rose) »Vor by«.

Musik og sang: 2 elevkonserter med kor, de forskellige blokfløjtehold og enkelte solister. Luciaoptog (5 a B. Jegindø).

Pædagogiske aftenmøder for lærerne d. 23/3 og 16/12.

Besøg af fagkonsulenterne Holmboe (da., hi. og skr.) og J. Chr. Pedersen (bio og geo.).

Udflugterne gik til Strandskoven, Varde og Skibelund (herunder besøg på museet i Vejen).

Stor tilslutning til klasseturene til Sønderho.

Fastelavnsfester for eleverne ad 3 gange.

Konfirmandfester arrangeret af forældre.

Besøg af adskillige enkeltpersoner og deputationer, der har ønsket at studere skolebyggeri, børnehaver m. m.

Forældreforeningen:

- 27/9 Generalforsamling med efterfølgende foredrag af skolepsyk. cand. psyk. Harald Rasmussen om »Børn og levende billeder« (erfaringer fra arbejdet i Esbjerg børnefilmklub).
- 29/11 Foredrag af skolepsyk. cand. psyk. N. J. Bisgaard om det skolepsykologiske arbejde og dets betydning for børnene. Aftenen indledtes med en kort musikalsk underholdning af 4 a (A. Kjær Rasmussen).
- 7/2 Skoledirektør N. P. Andersen indledte over emnet: »En ny skole spirer frem«. Derefter redegjorde skolevæsenets pæd. kons. P. Vedde om praksis her i byen med hensyn til valgfrie fag, hvorefter der var kaffebord og gruppediskussion.
- 9/2 1 ra opfører »Vor by« (N. Rose). Selskabeligt samvær mellem elever (over 7. klasse) og forældrene. — Overskuddet gik til hjælp til en teatertur til Århus for 1. real.
- 19/4 Paneldiskussion over emnet: Disciplin, hvorfor? med repræsentanter fra lærerkollegiet, eleverne, hjemmene, arbejdspladsen og samfundet.

Stormgades skole:

Foruden de store forældremøder for 5. og 7. klasser har der været afholdt nogle klasseforældremøder.

Ved den årlige fastelavnsfest opførte de mindre elever Lech Fischer's: »Vores egen ø« og de store elever Finn Methlings: »Sangen om Hanne«; forældre var inviteret til at overvære komedierne den følgende dag.

Kriminalass. Noll Jensen holdt foredrag for 7. klasserne og ældste hjælpeklasse om ungdomskriminaliteten, og i forbindelse med Lemgougen holdtes foredrag (med film) for de ældre elever af en af de tyske ledere.

Ved »pædagogiske aftener« diskuterede lærerpersonalet bl. a. modenhedsprøver og gymnastik.

Ved siden af de sædvanlige 2-3 baller arrangerede elevforeningen diskussions- og »hygge«aftener.

Skolens årlige udflugt gik i år for de små's vedkommende til Nørreskoven og for de store til Kongebrogården ved Middelfart.

Forældreforeningen har arrangeret følgende møder:

Skoleproblemer fortalt for forældrene (rådsformand K. Helweg Pedersen).

Lykkelige børn eller kundskabens slaver?

8.-10. klasse eller realafdelingen?

Julefest.

Vestre skole:

Forældremøder i bhv., 1., 2., 5., 6., 7., 8., 9., 1 r, 2 r og 3 r.

Fastelavnsfester for de yngste klasser, de mellemste klasser og de ældste klasser. Udflugt til Varde med bhv., 1., 2. og 3. kl., til Ribe med 4., 5. og 6. kl. Ekskursioner til Sønderho. Skolerejser til Bornholm, Tyskland og Østrig.

Veldbæk skole:

Uddeling af skolemælk påbegyndt oktober 1965.

Østre skole:

- 14/9 Foredrag for eleverne fra 7.-10. kl. ved fabrikant C. P. Jensen, Nr. Nebel, udsendt af landsforeningen »Gestapofangerne«.
- 28/10 Skolens kor sang i »Guldalderklubben«.
- 19/11 Koroptagelse til 1. runde i »Musikstafetten«.
- 28/11 Skolens kor sang i »Vor Frelses kirke«.
- 22/12 Juleafslutning i »Vor Frelses kirke«.
- 24/2 Foredrag for 7. klasserne om ungdomskriminalitet ved kriminal-ass. Noll Jensen.
- 25/2 Koroptagelse til 2. runde i »Musikstafetten«.
18. og 20/3 Skolekomedie. Skolens elever opførte »Rejsen til Mars«.
- 9/5-16/5 10. klasse på studierejse til Tyskland.
- 12/5 Sangaften.
- 6/6 Udflugter til Varde og Kongebrogården.

I årets løb har der været afholdt en del forældremøder. Endvidere har der været pædagogiske diskussionsaftener for lærerpersonalet.

Lærerpersonalet.

De i skoleåret 1965-66 normerede stillinger fordeler sig således:

Skoleinspektører, herunder 1 skoleinspektør for aften- ungdomsskolen	12
Viceinspektører, herunder 1 konsulent for sang (musik) og 1 bibliotekskonsulent.....	26
Konsulenter for specialundervisning (skolepsykologer)	5
Lærere, timelærere	240
Lærerinder, timelærerinder	169
	<hr/>
	452

På grundlag af klasse- og elevtal pr. 1. september 1965 er skolevæsenets ugentlige løntimetal opgjort til 15.847 løntimer.

Til bestridelse af disse timer skulle benyttes 495 lærerkræfter, hvortil kommer stillingerne som skoledirektør, ledende konsulent for special-

undervisningen samt den pædagogiske konsulent, hvilke stillinger ikke er tillagt undervisningstimer, samt yderligere det fornødne antal stillinger som fast vikar, sædvanligvis 1 vikar for hver 25 faste stillinger.

Lærerrationeringen bevirker imidlertid, at der kun må normeres for-
annævnte 452 stillinger.

Til- og afgang i lærerpersonalet i skoleåret 1965-66.

	Tilgang	Afgang på grund af				
		Ansættelse under andet skolevæsen	Pers. for- hold bl. a. indgåelse af ægteskab	Alder	Anden ansøgt afsked	Dødsfald
Skoleinspektører, herunder konsulent for særundervisningen	1					
Viceinspektører, herunder konsulenter for særundervisningen m. fl.	2			1		
Lærere (overlærere)	11	5	1	2		
Lærerinder (overlærere)	12	4	1	2	1	
Timelærere (faste vikarer)	9					
Timelærerinder (faste vikarer)	3				3	

Lærerpersonalets fraværelse i skoleåret 1965-66.

Måned	Lærere			Lærerinder			I alt timer Læe. + Læi.
	Sygdom Timer	Anden årsag Timer	I alt Timer	Sygdom Timer	Anden årsag Timer	I alt Timer	
August	203	124	327	475	16	491	818
September	399	398	797	761	11	772	1569
Oktober	479	242	721	695	35	730	1451
November	607	318	925	1033	136	1169	2094
December	377	442	819	907	20	927	1746
Januar	841	400	1241	882	—	882	2123
Februar	685	636	1321	840	59	899	2220
Marts	1116	778	1894	1020	345	1365	3259
April	758	592	1350	770	78	848	2198
Maj	263	561	824	649	74	723	1547
Juni	93	416	509	762	5	767	1276
I alt	5821	4907	10728	8794	779	9573	20301

	Antal undervisningstimer		Fraværelse	
	Pr. uge	Omregnet til årligt antal timer	Timer	%
Lærere	8724	335874	10728	3,19
Lærerinder	5878	226303	9573	4,23
I alt	14602	562177	20301	3,61

I de under lærerinders sygdom anførte timer er indeholdt 1347 timer, der skyldes svangerskab og fødsel. Dersom dette antal timer fradrages i de anførte timer, vil lærerinders fravær i % udgøre 3,63.

I de under anden årsag anførte timer er indeholdt 2801 timer for lærere under militærtjeneste, 767 timer for lærere og 87 timer for lærerinder under orlov og 1339 timer for lærere og 692 timer for lærerinder under deltagelse i korte kursus.

Udover de nævnte tal har 5 lærere været på årskursus på Danmarks lærerhøjskole, medens 13 lærere og lærerinder har stået uden for nummer.

Jubilæer.

Skoleåret 1965-66.

25 år.

19/9 65 Pædagogisk konsulent Peter Vedde, skolevæsenets kontor.

1/11 65 Overlærer Gerda Løkkegaard, Østre skole.

1/11 65 Overlærer Anna K. Kildeg. Olesen, Østre skole.

1/7 66 Overlærer Edith Brandt Thomsen, Grådybskolen.

Folkeskolen.

40 år.

1/5 66 Overlærer Niels S. Toft.

Andre:

25 år.

1/4 66 Pedel Jeppe Lund, Grådybskolen.

1/6 66 Sundhedsplejerske Warla Østbirk.

Møder.

Der har i skoleåret været afholdt 15 skoleinspektørmøder, 90 lærerrådsmøder og 64 lærermøder.

Kursus, møder m. v.

(Esbjerg lærerforening, E. Bøgh Hansen).

August 1965:

Sem. lektor Hans H. Rasmussen, Århus: Regning på begyndertrinet.

Fagkonsulent Knud Nymand, Århus: Klasselærerens funktioner og danskundervisningen i 1. klasse.

September 1965:

Alle skoler på skolecentralen: Introduktion og pædagogisk aften. Seminarirektor Palle Schmidt og skoledirektør N. P. Andersen: »Bliver lærernes uddannelse bedre?«

November 1965:

Professor Rancke Madsen, Danmarks lærerhøjskole: »Kemiundervisning i folkeskolen«.

Skoleinspektør Ahlmann Nielsen, skoleinspektør Henning Hjuler, viceinspektør Valther Pedersen: »Skriftlig engelsk i realafdelingen«.

»Den nye læreruddannelseslov«: folketingsmand Edv. Jensen, folketingsmand Dupont, Skanderborg, sem. adj. Rahbek, Esbjerg.

Sem. adj. Verner Bruhn, Esbjerg: »Samfundskundskab eller samtidsorientering«.

Januar 1966:

Skoleinspektør Ejvind Jensen, Emdrupborg. »Tilvalgsskole — integreret undervisning«.

Februar 1966:

»Danskundervisning i klassen og på læsehold«. 8 kortere indlæg med efterfølgende diskussion.

Marts 1966:

Jagtkonsulentsvæsenets naturfilm »Den danske skov« ved jagtkonsulent Lærke-Møller.

Skuespilleren Preben Neergårds one-man show: Antikt?-Absurd! Lærer Børge Christiansen, Esbjerg: »Avisen i undervisningen«.

April 1966:

Undervisningsdirektør Hans Jensen, København: »Nogle aktuelle skolespørgsmål«.

Skoleinspektør H. Sidenius: »Tilvalgsskolen«.

Fortegnelse over læreres deltagelse i feriekursus i sommeren 1966.

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
1.	Karolina Andersen	Institut d'études francaises de La Rochelle	11/7-8/8
2.	Kristian Skov Andersen ...	Statens sommerkursus for lærere i formning	11/7-6/8
3.	Else Bjerregaard	Gymnastik på »Krogerup høj-skole«	26/6-3/7
4.	Kirsten Dige	Gymnastik på »Krogerup høj-skole«	26/6-2/7

Nr.	Navn	Kursus	Tidsrum
5.	Hanne Grønbæk	Husgerning for udd. skolekøkkenlær. I, Århus seminarium	27/6-9/7
6.	Svend Hartvigsen	Værkstedsundervisning (Dansk sløjdlærerskole, København) ...	4/7-9/7
7.	Svend Hartvigsen	Metalsløjld 2 i Askov	18/7-6/8
8.	Ellen Hesselager	»Refresher course« i Oxford	21/7-21/8
9.	Kirsten Højer-Pedersen	Gymnastik på »Krogerup højskole«	26/6-2/7
10.	Birthe Granum-Jensen	Danm. sanglærerforenings 5 musikdage på Båring	31/7-6/8
11.	Valborg Hansen	Religionslærerfore. kursus på Århus Universitet	3/7-6/7
12.	Anni Juhl	Gymnastik på »Krogerup højskole«	26/6-2/7
13.	Folmer Jørgensen	Svensk 2 - Danmarks Lærerhøjskole	27/6-9/7
14.	Frida Kløft	Nordisk studiekurs i barn- och ungdomspsykologi på Bohusgården-Uddevalle S.	24/7-30/7
15.	Carl Fl. Christiansen	Atletik og basketball, Gymnastikhøjskolen, Viborg	27/6-2/7
16.	Ellen Beck Larsen	Religionslærerfore. kursus på Århus universitet	3/7-6/7
17.	Kr. Larsen	Religionslærerfore. kursus på Århus universitet	3/7-6/7
18.	Marie E. Larsen	Religionslærerfore. kursus på Århus universitet	3/7-6/7
19.	Svend Løkkegaard	Studiebesøg med foren. Norden	10/7-1/8
20.	Grete Møller Pedersen	Fortsættelseskursus i svensk på Danmarks Lærerhøjskole	26/6-9/7
21.	Niels Sevelsted Pedersen	Repetitionskursus (træsløjld)	18/7-30/7
22.	Aage Gabriel Pedersen	Musik- og blokfløjtekursus i Helsingør	24/6-30/6
23.	Inger Rosenkilde	Folkeskolens fagkreds' feriekursus	29/6-5/7
24.	Maria Schmidt	Håndarbejde	18/7-6/8
25.	H. Schnell	Religion, Århus universitet	3/7-6/7
26.	Anna Sonnesen	Religion, Århus universitet	3/7-6/7
27.	Gunnar Søvad	Folkeskolens fagkreds' feriekursus i Sønderborg	29/6-5/7
28.	Bent O. Nielsen	Færdselslære (Rådet for større færdselssikkerhed)	27/6-2/7

Studierejser til venskabsbyer.

Studierejse til Stavanger.

(Ved overlærer Knud Selmer og viceinspektør Niels Nøhr).

I den sidste uge af april — fra den 24. til den 30. april — var vi på besøg i Esbjergs norske venskabsby, Stavanger.

Mødet med Norge og norske kolleger blev en oplevelse for os, og vi vil gerne rette en tak til de myndigheder i Esbjerg, som gav os mulighed for rejsen til Stavanger, ligesom vi gerne vil takke Stavanger skolevæsen for en hjertelig modtagelse og god behandling under vort ophold i byen. Denne tak skal også gælde de norske kolleger, der på udmærket måde orienterede os om deres skoleforhold. En særlig tak til skoleinspektørerne Ree Pedersen, J. Fure og A. Jørgensen, der i en travl budgetlægningstid afså tid til at vise os ikke alene byens skoleliv, men også Stavanger by og omegn.

Mandagen startede med besøg på Auklend Skole, en ny skole under opbygning i et nyt kvarter, og derfor var eleverne af de yngre årgange. Vi overværede bl. a. begynderundervisning, og det så ud til, at norske kolleger også i høj grad lægger vægt på at aktivisere børnene. Lokalerne indrettes med henblik på, at børnene kan få lejlighed til udfoldelse, bl. a. var der god plads til ophængning af eleverarbejder m. m. Mandag aften var vi gæster hos skoleinspektør A. Jørgensen. Under hyggelige forhold fik vi der lejlighed til at snakke om bl. a. lærerproblemer, hr. Jørgensen er medlem af styrelsen for Norges Lærerlag (det svarer til Danmarks Lærerforening). Den norske lærerstand har jo ikke nogen enhedsuddannelse, der svarer til den danske, men man kan gennem videreuddannelse opnå højere kompetence og derigennem også en anden aflønning.

Tirsdagsprogrammet omfattede besøg på Tasta ungdomsskole, ungdomsskole er sidste del af den 9-årige skole, der forsøgsvis gennemføres i Stavanger. Skolen har i en overgangsperiode både ungdomsskoleklasser, framhaldsskoleklasser og realskoleklasser. Denne blanding giver selvfølgelig visse vanskeligheder, blandt andet er der jo vanskeligheden med lærerens kompetence, en lærer i grundskolen kan ikke undervise i f. eks. realskolen. Vi overværede bl. a. en fysiktime med hr. Årtun og havde lejlighed til at se et fremragende system for elevforsøgsapparat. I et kartotek over forsøg var angivet, hvor de enkelte apparater var, og hvordan de skulle anvendes og opstilles.

Om aftenen var vi inviteret til at overvære et møde i Stavanger skolestyre, som delvis svarer til vor skolekommission og vort skoleudvalg. Skolestyret har 25 medlemmer, som er udpeget af byrådet. Man skulle den aften behandle skolebudgettet for næste skoleår — budgettet følger skoleåret, — og det var en meget interessant oplevelse at overvære denne behandling. Selvfølgelig vil det være umuligt at foretage en direkte sammenligning med vore egne forhold, men det forekom os, at man også i Stavanger er positivt indstillet over for skolens problemer og forstår, at investering i skolen er nødvendig. I pausen blev der serveret smørrebrød og kaffe, og vi blev budt hjertelig velkommen i Stavanger af skolestyreformanden. Det var påfaldende at mærke den venlige indstilling over for Esbjerg, der er i Stavanger. Nordmændene siger

selv, at de aldrig vil glemme den hjælp, der i 1945 blev sendt fra Esbjerg til Stavanger. De danske havregryn har åbenbart gjort indtryk.

Onsdag besøgte vi Kannik Skole, hvor framhaldsskolens nestor, Arne Karmly, er skolestyrer (inspektør).

Selv om framhaldsskolen nu synger på sidste vers, var det interessant at høre om denne skoleform og se den i praksis på den skole, hvor den måske har fundet sin bedste udformning. At denne skoleform står hr. Karmlys hjerte nær, mærkede vi tydeligt, og man mærkede også på hele skolens arbejde, at denne indstilling smittede af i det daglige.

Onsdag eftermiddag kørte vi med skoleinspektør Jakob Fure en tur ind over højfjeldet til Frafjord, hvor hr. Fure har sit sommerhus. Det blev en uforglemmelig tur ind over et typisk vestnorsk landskab, og man forstår hell, at denne natur virker på nordmændenes sind, og man forstår også den bemærkning, som hr. Fure kom med: »Vi nordmænd har respekt for fjeldet.«

Onsdagen sluttede med et besøg hos hr. Fure, der bor i en ny villa med en dejlig udsigt ud over den historiske Hafrsfjord, hvor Harald Hårfager besejrede de norske småkonger. Vi havde for øvrigt den aften den oplevelse at se en rigtig Hardangerdragt; fru Fure havde en sådan, og vi fik en interessant forklaring om de forskellige vestnorske folke- dragter.

Programmet for den 28. april bød på et besøg på Lindøy. Dette besøg blev en stor oplevelse for os. Skolevæsenet havde stillet fuldmægtig på skolekontoret, hr. Steinnes, til rådighed for os som guide. Vi sejlede med den ordinære rutebåd, der foretager talrige afstikkere til andre småøer undervejs, så turen derover tog godt en time.

På øen ligger en skole for drenge med alvorlige tilpasningsvanskeligheder, de fleste havde været i konflikt med politiet. Skolen drives af staten. Skolestyreren, hr. Gjerde, viste os skolen og de smukke omgivelser og fortalte varmt og inspireret om sit arbejde. Flere af de gamle elever betragter Lindøy som et hjem og vender tilbage for kortere eller længere ophold — ofte efter skuffelser og modgang i livet. Skolen prøver at opbygge elevernes karakter og selvrespekt ved at give dem opgaver og vise dem tillid. Således kan de store elever få lov til at låne skolens egen motorbåd og sejle til Stavanger for at gå i biografen eller drive sport i en af byens klubber.

Turen tilbage foregik netop i skolens motorbåd med et par store elever ved rattet. De sejlede os til Stavanger på mindre end et kvarter.

Fredag den 29. april var vi indbudt til formiddagskaffe på skolekontoret, hvor skoleinspektørerne og skolestyreformanden, Håkon Haus, var til stede. Vi fik en interessant orientering om skoleforholdene i Stavanger. De udgør et noget broget billede, da der for nylig er foretaget kommunesammenlægninger, samtidig med at Stavanger netop nu har indført den liniedelte ungdomsskole med 9-årig undervisningspligt. Dette betyder en ophævelse af framhaldsskolen og realskolen. Ungdomsskolen skal være 3-årig efter 6 år i børneskolen, og den skal have sine egne skolebygninger. (Overgangen til ungdomsskole med 9-årig skolepligt finder sted kommunevist, når det vedtages af det lokale styre, men en lov, der indfører ungdomsskole for hele landet, ventes).

I de vigtigste fag kan man vælge mellem planer af forskellig svær-

hedsgrad: A, 1, 2 og 3. Det er ikke nødvendigt at vælge planer af samme sværhedsgrad i de forskellige fag — altså en slags tilvalgsskole. — Skolen skal gennem rådgivning hjælpe ved valget, men elever og hjem behøver ikke at følge skolens råd. Valg af »kursplan« finder sted efter et år i ungdomsskolen. Der foretages så en opløsning af klasserne, der er rykket uændret op fra børneskolens 6. klasser, og de nye klasser dannes med hensyntagen til de valgte »kursplaners« sværhed. Det er altså ikke en udelt 9-årig skoleform.

Man lægger stor vægt på den »kompetance« de forskellige planer giver. For at komme i gymnasiet skal man således have valgt sværeste »kursplan« i alle fag.

Efter drøftelserne på skolekontoret besøgte vi Søfartsskolen, der ligger lige ved indsejlingen til havnen. Skolevæsenet var vært ved den påfølgende middag, og skoleinspektør Ree Pedersen fulgte os derefter til en rundvisning på skolemuseet. Senere kørte vi en tur rundt til flere kendte udsigtssteder i Stavanger, hvorfra vi fik et vue over byen og dens omegn. Om aftenen var vi med hr. Ree Pedersen i Sandnes, en driftig, men hyggelig by, ikke langt fra Stavanger. Sandnes holdt netop i den uge byfest med marked og forlystelser, og det var morsomt også at se denne side af Norge. Aftenen sluttede med et besøg på Rogaland-teatret.

Om lørdagen igen på Auklendskolen. Skolestyreren, hr. Karsten Skadberg, havde 50-års fødselsdag, og vi deltog i festligheden på skolen for den populære skoleleder.

Senere besøgte vi Teknisk skole (Teknikumingeniørskolen) med meget flotte og velindrettede fysiklokaler og fysiksamlinger. Det officielle program sluttede med en forevisning af biblioteket.

Om eftermiddagen blev der tid til en kombineret båd- og bustur i skærgården og byens skønne opland.

Indtrykkene fra en sådan studieuge er mange og forskelligartede. Vi havde mange og interessante oplevelser, så et arbejdende skolevæsens mange facetter, fik adskillige nyttige tips til brug i det daglige arbejde, men stærkest i erindringen står måske alligevel den atmosfære af venlighed og åbenhed over for os, som vi mødte hos vore norske kolleger og værtsfolk.

Studietur til Eskilstuna.

(fra d. 10. oktober til d. 16. oktober 1966).

(Ved lærerinde Ida Hougesen og lærer Kurt Hougesen).

Otte dage, hvor man selv kan vælge sit program. Otte dage, hvor man skal se nye mennesker, opleve nye ting. Tanken er overvældende. Den leder en hen på drengen i eventyret, der pludselig kan få sine ønsker opfyldt og nu ikke ved, hvad han skal vælge, fordi han endnu ikke rigtig ved, hvad der er at vælge imellem.

Man vil gerne have et lille indblik i det svenske sprog, prøve at tale, læse og forstå det. Tale med svenske kolleger om pædagogiske spørgsmål, om de har samme mål og samme problemer. Hvordan underviser de, hvilke undervisningsmidler benytter de sig af, hvordan er deres lo-

kaler, og hvorledes ser deres skoler ud? Desuden vil man gerne prøve at fornemme svensk kultur og historie, drage sammenligninger og finde forskelle.

I forvejen havde vi skrevet til skoledirektøren i Eskilstuna og forelagt vore ønsker, der gik ud på at overvære undervisning i svensk og historie. Desuden ville vi gerne høre om dramatik, standpunktsprøver og elevrådsarbejde.

Det blev snart klart for os, at skolen i Sverige er inde i et tidehvert.

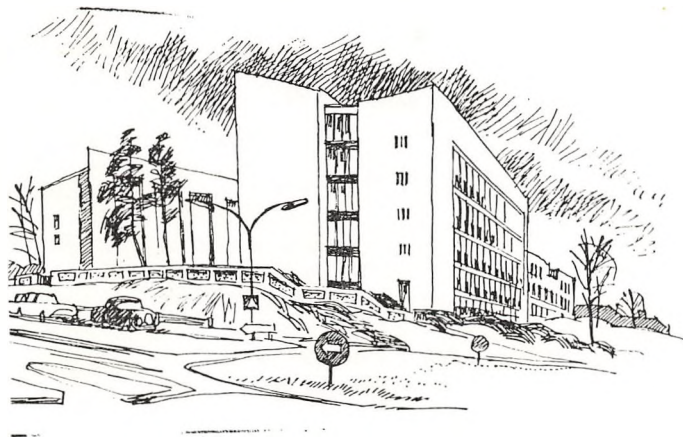


En ny skolelov med ni års skolepligt og en omordning af hele skoleløbet satte sit præg på arbejdet. En usikkerhed med hensyn til, hvordan man skulle gribe alt det nye an, fik os i første omgang til at tro, at her var noget, der var ens for vore to lande. Snart gik det imidlertid op for os, at dette var forkert. Det, man i Sverige er i gang med, er simpelt hen praktiseringen af tilvalgsskolen.

Straks ved overværelsen af den første time lagde vi mærke til, at eleverne havde en højt udviklet sans for studieteknik. Under gennemgangen af stoffet blev der ivrigt gjort notater og lavet understregninger i deres bøger. Dette syn fyldte os med en indgroet rædsel. Men alle bøgerne var elevernes egne — altså engangsbøger. Tænk, hvilken fordel, og tænk, hvilken tidsbesparelse, både for elever og lærere. Vores svenske kollega viste os skolens classesætsamling, den var imponerende stor, vi troede ved første øjekast, at det var skolens bibliotek. Også et udmærket udvalg af dansk litteratur stod til rådighed for eleverne. I historie var det interessant at bemærke anvendelsen af kildekrifter i vid udstrækning. Vi oplevede, hvordan lærebogens stof blev ganske anderledes levende, når det sammenholdtes med de gamle kildekrifter. Morsomt var det ligeledes at bemærke, hvor roligt og modent de store elever deltog i diskussioner og samtaler på klassen. Vi kunne ikke få andet indtryk, end at de fleste elever gik til deres arbejde med en positiv indstilling. Samfundskundskab spiller en stor rolle i undervisningen i grundskolen, mens vi dyrker dette fag som bidisciplin i historie i de ældste klasser.

Eleverne er længere på skolen, man har længere frikvarterer og en times middag, alle elever får varm mad på skolen, og derfor er der til de forskellige skoler knyttet store køkkener og spisesale. Men det er heller ikke ualmindeligt, at en elev opholder sig på skolen fra kl. otte til kl. seksten. Deraf følger, at man i nogen grad er fri for nøglebørnsproblemet, idet den udearbejdende mor ofte er hjenune før barnet.

Med den nye skolelov er eksamen afskaffet. Men man har »skrivninger« i stedet. »Skrivninger« er skr. prøver i næsten alle fag jævnt



fordelt over hele skoleåret. Skolernes aulaer og festsale er således indrettet, at de let kan anvendes dertil. En interessant prøveform er de såkaldte diagnostiske prøver. Disse er udarbejdet til enhver lærebog og er standardiseret for hele landet, og det vil igen sige, at når en elev får »betyg« med hjem, er dette »betyg« udtryk for elevens placering i forhold til alle børn i Sverige på samme alder. De diagnostiske prøver er således udarbejdet, at de ikke alene viser elevens standpunkt, men viser også læreren, hvor han særlig må sætte ind.

Da tilvalgsskolen giver eleverne større valgmuligheder, er det af stor betydning, at de vælger rigtigt fra begyndelsen. For at kunne vejlede forældrene så godt som muligt, intelligensprøver man simpelt hen alle eleverne i 6. klasse. På grundlag af disse i. k.-prøver orienteres forældrene om børnenes evner og anlæg og vejledes med hensyn til valg af fag i 7. klasse og opefter; men forældrene og eleverne kan frit vælge på trods af skolens opfattelse og mening.

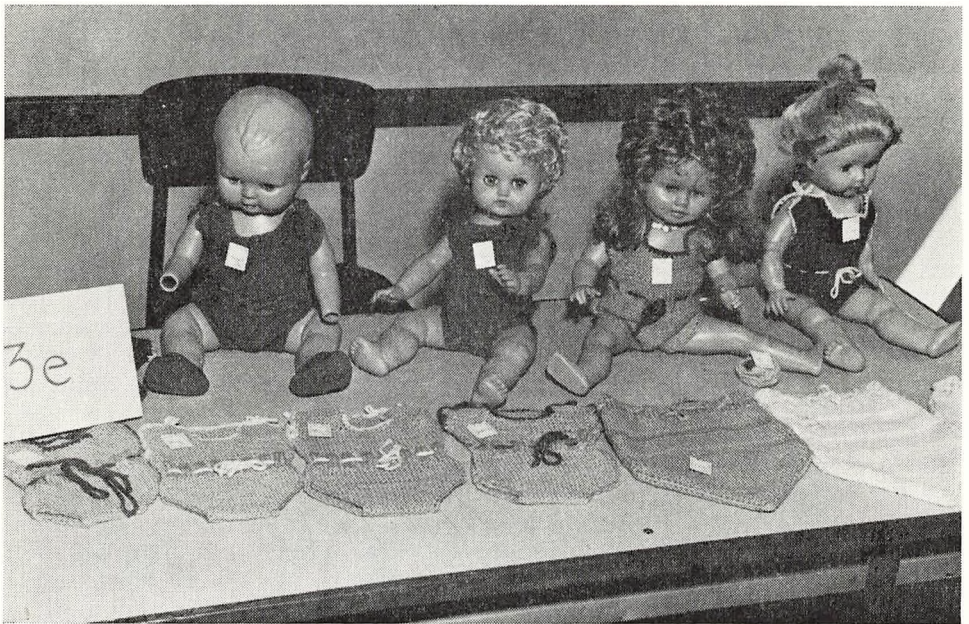
Det var en stor ære, at vi fik lov til at overvære et møde i St. Eskils skoles elevråds bestyrelse. Til disse møder har lærere normalt ikke adgang. Vi bemærkede den ro og disciplin, formanden formåede at opretholde, ligesom vi konstaterede en god forståelse mellem elev- og lærerråd. Vi fik indtryk af, at elevrådet var klar over sin betydning, men også over sin begrænsning. På spørgsmålet om elevrådets største problem, blev der svaret, at det var at opretholde kontakten mellem elevrådet og de enkelte klasser. Det var imidlertid vort indtryk, at elevernes evne til at gøre en selvstændig arbejdsindsats smittede af på elevrådsarbejdet.

Mens det på St. Eskils skole hovedsagelig var undervisningen, vi overværede, var det selve skolen, lokalerne og udstyret, vi studerede på den nyeste af Eskilstunas skoler, Stålforskolan. Det var med forståelig stolthed, svenskerne viste denne skole frem. Foruden at give plads til grundskolens høgstadium (7., 8., 9. skoleår) har også ca. 700 elever i handelsgymnasiet hjemme der. Faglokalerne var yderst velforsynet med undervisningsmateriale. Grammofon, båndoptager og lysbilledfremviser var standardudstyr i normalklasseværelserne. Skolens stolthed var den moderne udformede koncertsal. Den havde mange anvendelsesmuligheder: skolekoncerter, symfonikoncerter, teaterforestillinger, »skrivninger« og den daglige morgensang. Med interesse så vi her, hvordan man i sløjd og håndgerning målbevidst arbejdede på at bevare det kultursærpræg, der findes i den svenske »hemsløjd«.

En aften var vi inviteret til at overvære Hochhuts »Stedfortræderen« i Eskilstunas stadsteater. Overalt mødte vi en enestående venlighed og hjælpsomhed, både på skolerne, hvor vi kom, og i de svenske kollegers hjem, hvor vi var gæster.

Til skolevæsenet i Eskilstuna med skoledirektør Sven Huselius i spidsen rettes en varm tak for en begivenhedsrig og veltilrettelagt uge. Det blev en uforglemmelig oplevelse, hvis udbytte kan samles i ordet inspiration.

Ligeledes rettes en varm tak til de bevilgende myndigheder i Esbjerg, der ved tildeling af stipendierne gjorde denne tur mulig.



Elever.

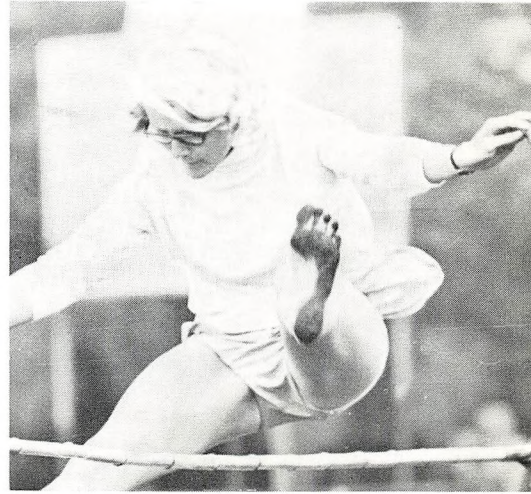
Skolesøgende og undervisningspligtige børn i Esbjerg.

1. september 1965 folketal ^{31/12-65} : 55.685)	Fra Esbjerg kommune									Fra andre kommuner		I alt
	Under undervisningspligtig alder			I undervisningspligtig alder			Over undervisningspligtig alder			Drg.	Piger	
	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt	Drg.	Piger	I alt			
Kommunens skoler:												
Boldesager	76	85	161	386	397	783	86	115	201			1145
Danmarksgades	49	37	86	213	216	429	101	132	233			748
Gammelby	61	69	130	420	398	818	85	87	172			1120
Grådyb	68	49	117	394	355	749	97	127	224			1090
Jerne	66	74	140	488	432	920	101	119	220			1280
Præstegård	37	31	68	65	56	121						189
Rørkjær	46	43	89	351	357	708	89	90	179			976
Spangsbjerg	89	83	172	410	348	758	69	77	146			1076
Stormgades	49	33	82	275	265	540	69	65	134			756
Vestre	31	28	59	176	184	360	38	52	90			509
Østre	17	26	43	176	185	361	57	73	130			534
Rendbjergghjemmet				9	9	18						9
Veldbæk				18	16	34						34
af fra andre kommuner	589	558	1147	3381	3209	6590	792	937	1729	69	90	9466
efter fra Esbjerg kommune	589	558	1147	3364	3199	6563	740	857	1597			9307
Esbjerg statsskole:				2	2	4	20	26	46			50
Private skoler:												
Esbjerg realskole	3	3	6	45	43	88	20	24	44			138
Sct. Nicolai skole				10	9	19						19
Tilsammen ...	3	3	6	57	54	111	40	50	90			207
I alt A. B. C. ...	592	561	1153	3421	3253	6674	780	907	1687			9514
Underviste i hjemmet ...												
Uden undervisning på grund af vedvarende sygdom												
På åndssvageanstalt eller Externatskole				18	11	29	2	4	6			35
På blinde- eller døveinstituttet				7	5	12	3	4	7			19
I andre kommuners skoler Endnu ikke tilmeldte ...												
Tilsammen ...				25	16	41	5	8	13			54
I alt undervisningspligtige børn i Esbjerg				3446	3269	6715						

De undervisningspligtige børn i Esbjerg udgjorde 12,06 % af byens indbyggerantal. Samtlige elever i kommunens skoler udgjorde 17,00 % af byens indbyggerantal.

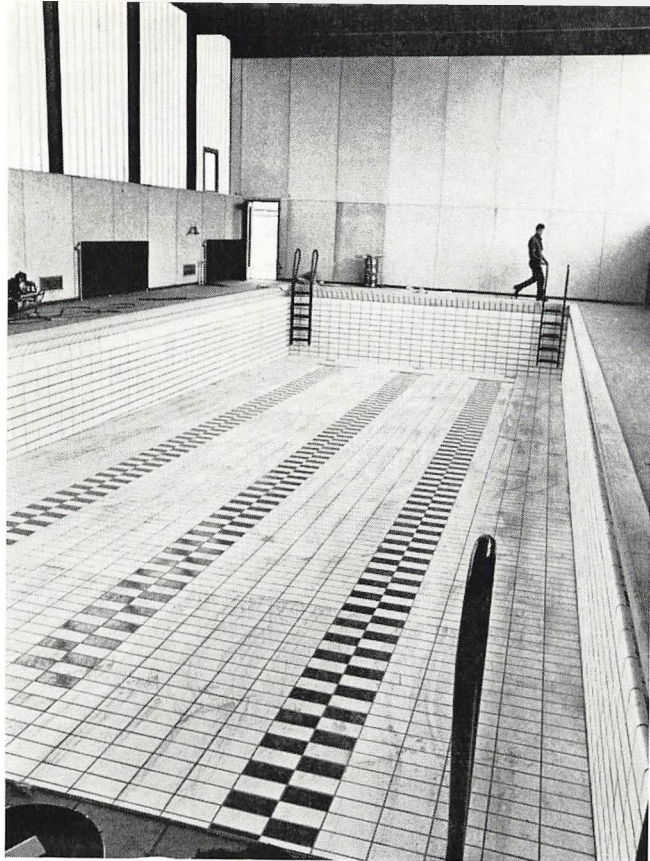
Klassetrin	Bold.ager skole		Danm.g. skole		Gaml.by skole		Grådby skolen		Jerne skole		Præsteg. skolen		Rørkja skole	
	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.
Børnehaveklasse	6	118	2	52	5	101	4	83	6	141	3	48	4	
1. grundskoleklasse	5	134	2	47	4	103	5	108	6	134	2	55	4	
2. »	5	121	2	39	5	107	5	103	7	135	2	41	4	
3. »	5	112	2	43	4	95	4	91	6	127	2	42	4	
4. »	4	97	4	83	6	142	5	102	6	124			4	1
5. »	4	98	4	77	5	123	5	99	5	118			4	1
6A klasse	2	41	2	40	3	62	1	21	2	50				
6B »	2	44	1	27	1	29	1	29	2	49				
6C »	1	24			1	24	3	60	2	45			4	
7A »	2	49	2	35	3	76	2	42	3	56			1	
7B »	2	52	1	25	2	56	2	47	2	59			1	
7C »	1	21					1	21					2	
8. »	3	63	2	40	3	75	2	56	3	62			3	
9. »	2	29	3	52	2	31	3	41	2	33			2	
10. »														
1. real »	2	39	2	48	1	27	2	43	2	45			1	
2. real »	2	37	1	21	2	35	2	48	2	44			2	
3. real »	2	33	2	35	1	20	2	34	2	34			1	
Aftenreal 1			1	23										
» 2			1	13										
Hjælpeklasse							5	48						3
Tunghøreklasse			3	12										
Læseklasse	1	11	1	16	1	8			1	12			1	
Observationskoloni														
Spastikerklasse											2	11		
Taleklasse	2	13												
I alt	53	1136	38	728	49	1114	54	1076	59	1268	11	197	45	9

Optælling efter skoleafdelinger	Klasser	Elever	Elever pr. klasse
Børnehaveklasser	42	887	21,12
1.-7. klasser	296	6468	21,85
8.-10. klasser	44	819	18,61
Realafdelingen	46	925	20,11
Hjælpeklasser	13	136	10,46
Tunghøreklasser	3	12	4,00
Læseklasser	9	98	10,89
Observationskoloni	1	14	14,00
Spastikerklasser	2	11	5,50
Taleklasser	2	13	6,50
I alt	458	9383	20,49



Glimt fra årets idrætsdag

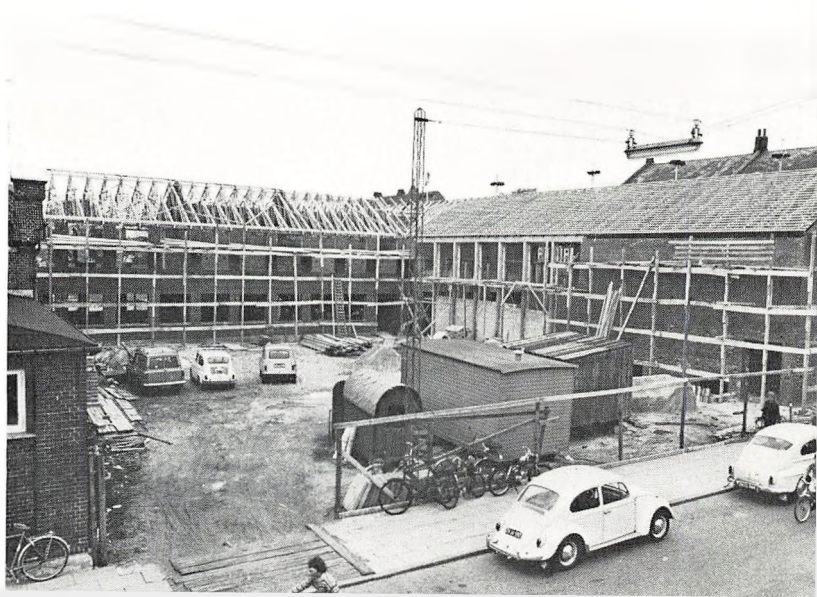




*Præstegårdsskolens
svømmesal*



*Stormgades skole,
skolen fra 1903,
bliver nu gjort tids-
svarende*



december 1965

Spangsb. skolen		Stormg. skole		Vestre skole		Østre skole		Veldbæk skole		Rendbi.-hjemmet		I alt		
l.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Kl.	Elev.	Klasser	Elev	Elev pr. kl.
6	123	2	53	2	40	2	36					42	887	21,12
6	123	3	71	2	45	1	23	1	9			41	935	22,81
5	126	4	67	2	44	2	43	1	8			44	923	20,98
5	106	3	69	3	54	3	51	1	9			42	886	21,10
5	108	4	75	2	34	2	35	1	5			43	911	21,19
4	110	4	69	3	51	3	52	1	5			42	903	21,50
		2	40	2	40	1	28					15	322	21,47
		2	44	1	25	1	23					11	270	24,55
4	97					1	23					16	360	22,50
2	40	2	36	1	19	2	30					20	411	20,55
2	47	1	27			1	30					14	372	26,57
1	21	1	21	2	33							8	175	21,88
3	55	2	37	1	27	1	25					23	493	21,44
2	25	2	31	1	14	1	20					20	309	15,45
						1	17					1	17	17,00
1	25	1	27	1	19	1	23					14	322	23,00
1	25	1	29	1	14	2	38					16	326	20,38
1	14	1	19	1	16	1	10					14	241	17,22
												1	23	23,00
		3	31			2	18					1	13	13,00
												13	136	10,46
				2	24							3	12	4,00
2	18											9	98	10,89
										1	14	1	14	14,00
												2	11	5,50
												2	13	6,50
50	1063	38	746	27	499	28	525	5	36	1	14	458	9383	20,49

Samtlige forsømmelser i skoleåret 1965—66.

Skole	Forsømmelser i % af de skolepligtige dage				Ikendte bøder for forsømmelser uden grund kr.	Indkaldelser	Advarsler
	Sygdom	Anden lovlig grund	Uden lovlig grund	I alt			
Boldesager	3,54	0,45	0,02	4,01	22,00	3	2
Danmarksgade	3,78	0,39	0,04	4,21	48,00	4	5
Gammelby	3,40	0,41	0,03	3,84	21,00	1	4
Grådyb	3,15	0,38	0,03	3,56	0,00	0	5
Jerne	3,65	0,41	0,02	4,08	0,00	0	5
Præstegård	2,93	0,89	0,03	3,85	0,00	0	0
Rørkjær	2,98	0,43	0,04	3,45	0,00	1	7
Spangsbjerg	3,50	0,39	0,02	3,91	0,00	0	4
Stormgade	3,26	0,44	0,02	3,72	0,00	0	4
Vestre	3,48	0,44	0,01	3,93	0,00	0	0
Østre	3,58	0,19	0,02	3,79	0,00	0	4
Veldbæk	3,08	0,22	0,00	3,30	0,00	0	0
Gns. for alle skoler	3,36	0,42	0,02	3,80	91,00	9	40

Elevforsømmelser uden lovlig grund de sidste 5 år.

Skole	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66
Boldesager	0,03	0,05	0,01	0,01	0,02
Danmarksgade	0,04	0,03	0,03	0,02	0,04
Gammelby	0,07	0,03	0,05	0,12	0,03
Grådyb	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
Jerne	0,02	0,12	0,06	0,02	0,02
Præstegård				0,00	0,03
Rørkjær	0,05	0,02	0,03	0,04	0,04
Spangsbjerg	0,06	0,05	0,08	0,05	0,02
Stormgade	0,03	0,02	0,02	0,01	0,02
Vestre	0,03	0,01	0,01	0,04	0,01
Østre	0,06	0,05	0,09	0,07	0,02
Veldbæk	0,03	0,01	0,00	0,00	0,00
Gns. for alle skoler	0,04	0,04	0,04	0,04	0,02

Elevunderstøttelser.

Vedrørende uddeling af stipendier med tilskud fra »Ungdommens uddannelsesfond« til fortsat skolegang udover den undervisningspligtige alder i skoleåret 1965-66.

Klassetrin	I alt ansøgninger	Afslag	Bevillinger	I alt udbetalt
8. klasser	153	64	89	52.400,00 kr.
9. klasser	97	38	59	35.000,00 —
10. klasser	8	2	6	3.500,00 —
1. realklasser	66	39	27	15.800,00 —
2. realklasser	63	31	32	18.800,00 —
3. realklasser	51	30	21	12.200,00 —
Realkurser	5	3	2	1.100,00 —
Ialt	443	207	236	138.800,00 kr.

Ungdommens uddannelsesfond ydede refusion med 94.384,00 kr., således at kommunens nettoudgift beløb sig til 44.416,00 kr.

Undervisning.

Skriftlig årsprøve, omfattende 3., 4., 6. og 8. klasse samt 1. realklasse, afholdtes i dagene 15., 16. og 17. juni.

I dansk afholdtes prøve i diktat (kombineret tekst- og orddiktat) på alle de nævnte klassetrin. Billedstil forelå i to udgaver: ét sæt til 3. og 4. klasse, hvor disciplinen ikke er obligatorisk, og ét sæt til 6. og 8. klasse, hvor billedstil indgik blandt valgmulighederne. Fristil indgik blandt valgmulighederne i 6., 8. og 1. realklasse. Referatstil indgik som valgmulighed for den enkelte elev i 8. klasse og i 1. realklasse.

I regning blev der afholdt prøver i såvel talbehandling som problemregning på alle de nævnte klassetrin (i 1. realklasse dog kun i problemregning).

I matematik afholdtes prøve i 1. realklasse. Til 2. realklasse var udarbejdet prøvesæt i skriftlig engelsk. Prøven heri var dog ikke obligatorisk.

På grundlag af samlede opgørelser over alle resultaterne i diktat, talbehandling, problemregning og skr. engelsk er udarbejdet en standardisering, således at opgaverne i fremtiden vil kunne anvendes som standpunktsprøver.

Vejledende prøver for alle elever i 5. og 7. klasse blev afholdt i slutningen af november og februar.

Prøverne i 5. klasse omfattede orddiktat, tekstdiktat, 2 læseprøver, omsætning, talopgaver og 2 sæt problemregningsopgaver.

Prøverne i 7. klasse omfattede diktat, billedstil, læseprøve og 2 sæt problemregningsopgaver. Det anvendte prøvemateriale er udarbejdet på grundlag af en forudgående »prøvekørsel« ved andre skolelæesener.

For samtlige prøver med undtagelse af billedstil udarbejdes en standardisering.

Til billedstil udarbejdes en »modelsamling« med 11 typiske besvarelser, omfattende fem forskellige niveauer.

Optagelsesprøven til 1. realklasse blev afholdt den 14. og 15. april. Prøven omfattede orddiktat, læseprøve, fristil, problemregning og mundtlig engelsk.

Til prøven var tilmeldt 36 elever, heraf var 25 betegnet som »måske egnede« og 11 som »ikke egnede«. 34 elever deltog i prøven. Af disse bestod 3 elever.



2-årigt realkursus.

2-årigt realkursus.

Siden 1962 har der i tilknytning til skolevæsenet været etableret et 2-årigt realkursus. Undervisningen, der har været placeret på Danmarksgades skole, har omfattet 25 ugentlige lektioner, fordelt mellem kl. 17 og kl. 22 på ugens fem første hverdage.

I skoleåret 1965-66 var der 22 elever i 1. kursusklasse og 15 elever i 2. kursusklasse.

Realeksamen 1966.

Skole	Klasse	Indstillet til eksamen:			Heraf bestod
		Drenge	Piger	I alt	
Boldesager	2	11	22	33	33
Danmarksgade	3	23	24	47	47
Gammelby	1	8	11	19	19
Grådyb	2	11	23	34	34
Jerne	2	13	21	34	33
Rørkjær	1	16	10	26	26
Spangsbjerg	1	9	5	14	14
Stormgade	1	11	8	19	19
Vestre	1	4	12	16	16
Østre	1	4	7	11	11
	15	110	143	253	252

Statskontrolleret prøve efter 9. klasse 1966.

Skole	Antal klasser	Samlet elevtal:			Heraf til prøve
		Drenge	Piger	I alt	
Boldesager	2	13	14	27	27
Danmarksgade	3	22	27	49	47
Gammelby	2	17	14	31	29
Grådyb	3	18	21	39	39
Jerne	2	10	23	33	31
Rørkjær	2	12	20	32	31
Spangsbjerg	2	6	19	25	24
Stormgade	2	14	17	31	30
Vestre	1	4	10	14	14
Østre	1	8	12	20	20
	20	124	177	301	292

Grønlanderbørn.

Rapport vedr. skolebørns ophold i Esbjerg sommeren 1965.

(Ved lærer Henrik Friis).

I foråret 1965 besluttede lærerrådet i Sukkertoppen, at såfremt et ophold i Esbjerg for skolebørn fra Sukkertoppen kunne arrangeres i lighed med året før, måtte det blive børn, som skulle gå i 6 b i dette skoleår, der måtte opnå denne chance. Afgørelsen blev først truffet efter lange drøftelser, da der var stor uenighed, om man skulle sende 6 b eller den klasse, der nu er 7 a.

Vi var imidlertid så heldige, at da fordelingen af frirejser var foretaget, havde vi fået så mange rejser tildelt, at begge klasser kunne sendes afsted.

I lighed med året før var det meningen, at afrejsen skulle have fundet sted omkring 15. juli, og at opholdet i Danmark skulle vare indtil efterårsferien. Opholdet måtte udskydes, indtil der var plads på feriekolonien, og afrejsen blev fastsat til 7. august. På grund af dårligt vejr og maskinskade på helikopteren kom vi først af sted 9. august.

Holdet kom til at bestå af 31 børn og to voksne.

Fru Karen Jensen havde fået overdraget tilsynet med pigerne under rejsen samt under opholdet i Stenderup Hage. Fru Karen Jensen, der til daglig ikke har noget med børn at gøre, klarede denne opgave med stor dygtighed, og børnene var meget glade for hende. Hun forstod at vinde deres fortrolighed på forbløffende kort tid, og dette hjalp os sikkert over en masse vanskeligheder på en let måde. Alligevel respekterede de hende, og vi havde slet ingen disciplinære vanskeligheder under rejsen eller under opholdet i Stenderup Hage.

Jeg skal prøve at give et skematisk overblik over opholdet.

Afrejse fra Sukkertoppen 9. august.

Afrejse fra Sdr. Strømfjord 10. august.

Ankomst til Stenderup Hage 11. august.

Bustur til Sdr. Felding, Christiansfeld og Skamlingsbanken
13. august.

Afrejse til Esbjerg 18. august.

Forældremøde 14. september.

Film for plejehjemmenes børn 13. oktober.

Afskedsfest for plejeforældrene 15. oktober.

Afrejse fra Esbjerg 18. oktober.

Afrejse fra København 21. oktober.

I det følgende vil jeg kommentere ovenstående lidt.

I Sukkertoppen var vi blevet enige om, at et ophold på en lejrskole eller et feriehjem sikkert ville være gavnligt for børnene som et overgangsled, inden de skulle ud til plejehjemmene. Desuden ville vi gerne have mulighed for at sikre os mod, at børnene bragte sygdom med fra Grønland ud til hjemmene.

Alle børnene blev lægeundersøgt inden afrejsen fra Sukkertoppen, og ved denne undersøgelse viste det sig desværre, at en af drengene havde eksem i så alvorlig grad, at lægen på det bestemteste frarådede at tage ham med.

Under opholdet i Stenderup Hage fik vi besøg af Esbjergs skolelæger, som undersøgte børnene meget nøje, én af pigerne skulle til kontrolundersøgelse for en sandsynligvis helbredt fnat. Kontrolundersøgelsen blev foretaget, og alt skulle være i orden sundhedsmæssigt. Desværre viste det sig siden, at pigen fik et nyt udbrud af fnat, og hele familien måtte så gennemgå fnatkuren. Ligeledes viste det sig, at to af børnene efter nogen tids forløb måtte afluses. Dette blot være skrevet for at gøre opmærksom på, hvor svært det er at opnå sikkerhed for, at disse to sygdomme ikke medbringes til plejehjemmene, hvor deres ankomst som regel bliver dårlig modtaget. Der vil let kunne opstå et dårligt forhold mellem barnet og plejeforældrene. Jeg skylder derpå at oplyse, at de hjem, hvor sygdommene dukkede op i år, tog det meget pænt og var indstillet på at tage ubehagelighederne fra den pæne side.

Efter ankomsten til Stenderup Hage blev den kommende dag brugt til at hvile ud i. Børnene var tilsyneladende ikke trætte efter rejsen, som blev foretaget i eet stræk fra Sdr. Strømfjord med blot få timers ventetid i København.

Det var meningen, at vi under opholdet på feriekolonien skulle foretage en del busture rundt i de nærmeste egne. Det blev imidlertid kun til én tur, da vi var så heldige at have rigtig fint sommervejr under opholdet, og det viste sig, at børnene dårligt kunne tåle at køre i bus og vandre en del rundt i varmen. Vi måtte således tage hjem fra Skamlingsbanken noget før beregnet, da børnene blev syge af varme.

Stenderup Hage har fine badeforhold, og vi fordrev tiden med at bade og spille bold. Der var desuden en masse ting i umiddelbar nærhed af kolonien, som kunne bruges til orientering, alene det at se træer og husdyr var en stor oplevelse.

Jeg tror, at et ophold i sådan en koloni betyder meget for en heldig gennemførelse af opholdet. Børnene får hvilet ud ovenpå rejsens anstrengelser, de ser en mængde nye ting, som de i fællesskab kan snakke om, i stedet for at de ude i plejehjemmene skal tale med fremmede mennesker, og desuden værner de sig lidt til klimaet. Der er som bekendt stor forskel på det danske klima og så det, børnene var vant til, og overgangen må virke særdeles ubehagelig.

Skolevæsenets folk i Esbjerg, der begge år var med til at modtage holdene, udtalte efter modtagelsen, at det i år var, som om børnene virkede meget friere og meget mere veloplagte end det første hold havde gjort.

I de nærmeste dage efter ankomsten til Esbjerg besøgte fru Jensen og jeg alle plejehjemmene, og vi talte med plejeforældrene om alle de ting, som vi mente, de burde vide for at fremme kontakten mellem barnet og forældrene.

I løbet af de to måneder, børnene var i hjemmene, besøgte jeg dem yderligere 4-5 gange. Jeg er senere af folk i Grønlandsministeriet blevet spurgt, om dette da var nødvendigt, hvilket selvfølgelig er svært at svare på. Jeg gjorde det imidlertid ud fra den betragtning, at jeg måske med mit kendskab til børnene og mit kendskab til grønlandske forhold kunne hjælpe med til at fremme forståelsen af, hvordan barnet var og af, hvorfor de gjorde en hel del ting anderledes end hjemmenes egne børn. Jeg tror iøvrigt også, at plejeforældrene var glade for, at jeg kom.

De havde så mulighed for at spørge om en masse forskellige ting om Grønland, og hvis der var småproblemer med barnet, prøvede vi at finde ud af, hvorfor og hvordan de kunne løses.

En lille måned efter ankomsten afholdtes et forældremøde, hvor forældrene blev opfordret til at stille spørgsmål, som jeg så skulle besvare, så godt jeg formåede. Det varede heller ikke længe, før en særdeles livlig debat var i gang, dels om grønlandske forhold og dels om ting vedrørende børnenes ophold. Til slut viste jeg en lille film fra Sukkertoppen. Den største beklagelse forældrene havde, var, at de syntes, at børnene sagde for lidt. Forældrene ville gerne vide noget om, hvordan barnet havde det til hverdag, og da var det de færreste af børnene, der havde ordforråd nok til at beskrive dette.

En del af forældrene udtalte senere, at efter de havde set filmen, var det ligesom det gik meget bedre med at tale med børnene, da de nu vidste lidt om, hvordan det så ud i børnenes hjemland og nu bedre kunne indlede en samtale, først om kendte ting for barnet, og når først kontakten var opnået, da at føre samtalen hen på andre områder.

Mange af forældrene syntes, at deres børn også skulle se filmen, og derfor blev den vist for dem i oktober.

Til afslutningen blev der udtalt en mængde smukke ord om børnene og deres færden, samt en del kritik, der i alt overvejende grad beskæftigede sig med opholdets længde. Der var enighed om, at to måneder er for lidt, hvis barnet virkeligt skal have noget ud af det sprogmæssigt. Nu ved afslutningen syntes forældrene, at de havde opnået kontakt med barnet, og barnet var faldet til i hjemmet. Børnene var begyndt at tale og blive nysgerrige, så de spurgte om ting, de ikke kendte. Hvor langt opholdet skulle vare, var ikke så let at sige, men nok 3-4 måneder.

Børnene begyndte at gå i skole få dage efter, at de var ankommet til plejehjemmene, og de gik alle i 5. klasse, selv om de ikke var lige gamle, da vi mente, at 6b og 7a kunne næsten lige meget dansk.

Set mere nøgternt på om en sådan rejse er de store udgifter værd, som den afstedkommer, mener jeg personligt ja. Det er jo umuligt at vurdere, hvor meget børnene har fået ud af opholdet rent kundskabsmæssigt og rent menneskeligt. Jeg havde den fornøjelse at være sammen med holdet i fire dage i København. Der kunne jeg rigtig mærke den store forskel fra, da vi ankom og til nu. Børnene tiltalte mig på dansk uden at være spor generte, og de stillede en mængde spørgsmål om de ting, vi så under turen i byen, særligt mindes jeg turen rundt i Zoologisk have, hvor vi havde delt holdet i drenge og piger. Drengenes videbegærlighed var forbavsende stor, de spurgte og spurgte om, hvor de forskellige dyr levede og om, hvad de spiste m. m. Jeg tror, det blev en særdeles interessant tur for begge parter.

Som skolemand bliver man desværre så vant til at vurdere alt i kundskaber, at man også forventer at kunne gøre dette efter holdets tilbagevenden. Dette kan nok vanskeligt lade sig gøre, da det må forudsættes, at man har haft børnene i flere år før afrejsen, og at man fortsætter med at følge dem i skolen.

Personligt tror jeg, at man skal lægge lige så stor vægt på, at børnene har fået set noget af et fremmed land, og de har fået et indblik i et andet miljø end det, de var vant til. Mon ikke det, set på langt sigt, vil få

større betydning for dem end hvor mange nye ord, de har kunnet nå at lære. Jeg tror også, at et sådant ophold i de kommende skoleår ansporer børnene til at gøre meget ved deres skolearbejde, for at de muligvis kan komme til Danmark igen.

Jeg synes at have kunnet mærke en vis angst hos unge grønlændere for at rejse på uddannelse i Danmark, hvilket nok kan være forståeligt, når man tager i betragtning, hvor stor forskel der er mellem danske og grønlandske forhold, og det ukendskab til de faktiske forhold, som mange unge forlader skolen med. Sådant et kort ophold i skoletiden er måske en vej til at lempe dem ind på den rette vej. Kendskabet til hinandens levevis må være en forudsætning for at opnå bedre forståelse af hinandens problemer og synspunkter.

Tilbage til opholdet i København.

Vi afrejste fra Esbjerg mandag morgen, og fru Sigrid Ring-Møller var kommet derover for at hjælpe til under rejsen og under opholdet i København. Fru Møllers store kendskab til København var mig en stor hjælp, og det var væsentligt hende, der ledede opholdet derovre.

Efter at være indlogeret på Provinsbørns Ferieophold var vi en tur på Rådhuspladsen for at opleve de mange lysreklamer, bagefter besøgte vi Grønlænderhjemmet, da vi gerne ville vise børnene dette, da nogle af dem måske senere kommer der.

Tirsdag besøgte vi Akvariet i Charlottenlund og Zoologisk have, samt en tegneudstilling i Rådhuset, desuden var vi i D.S.B.'s bio for at se film om vagtparaden.

Onsdag var vi ved Rosenborg slot, Amalienborg slot, Gefions springvand, Langelinie og Øbro svømmehal.

Torsdag besøgte vi Tuborg, Gutenberghus og Ceylon The Co., hvor-efter det var på tide at pakke.

Af de mange ting, børnene så og oplevede, tror jeg nok, at besøget i Øbro svømmehal, hvor børnene fik lov at nyde livet i badet en times tid, var den største oplevelse.

Når opholdet i København blev anbragt sidst i arrangementet, skyldtes det erfaringen fra året før, hvor frk. Wiskum havde kunnet mærke en vis træthed og ligegyldighed hos børnene under Københavner opholdet, som sandsynligvis skyldtes, at indtrykkene i forbindelse med rejsen virkede for overvældende. Jeg synes, at det gik fint i år, vi havde ingen vanskeligheder derovre, og vi blev mødt med stor venlighed overalt.

Fru Krab fra Sukkertoppen modtog os i Sdr. Strømfjord, og hun assisterede under resten af rejsen.

Jeg har været meget glad for at rejse med holdet, det blev en stor oplevelse.

Til slut det økonomiske.

Ministeriet for Grønland betalte rejsen til og fra København.

København-Kolding samt Esbjerg-København rejste vi på fribillet med DSB.

Af Børnehjælpsfonden i Sukkertoppen modtog vi 2.500,00 kr.

Resten blev betalt med de penge, Sukkertoppens skole ved basarer og lignende har indsamlet til Danmarksrejser, lejrskole m. m.

Denne rest blev ret stor, ialt: 5.514,88 kr., heri incl. 2640 kr. for opholdet i Stenderup Hage.

Udsendelse af lejrskolehold 1966.

*Før sommerferien:**Rendbjerg:*

- 9/5-15/5 Stormgades skole 1. real a.
- 15/5-21/5 Vestre skole 1. real a.
Østre skole 1. real a.
- 21/5-27/5 Rørkjær skole 1. real a.
Spangsbjergskolen 1. real a.

Stenderup Hage:

- 9/5-15/5 Boldesager skole 1. real a + b.
- 15/5-21/5 Grådybskolen 1. real a + b.
- 21/5-27/5 Danmarksgades skole 1. real a.
Gammelby skole 1. real a.

*Efter sommerferien:**Rendbjerg:*

- 19/8-25/8 Spangsbjergskolen 8 a + b.
- 25/8-31/8 Stormgades skole 8 a + b.
31/8-6/9 Grådybskolen 8 a.
Gammelby skole 8 a.
- 6/9-12/9 Østre skole 8 a + b.
- 12/9-18/9 Boldesager skole 8 a + c.
- 18/9-24/9 Vestre skole 8 a + b.
- 24/9-30/9 Rørkjær skole 8 a + b.

Stenderup Hage:

- 19/8-25/8 Boldesager skole 8 b.
Jerne skole 8 b.
- 25/8-31/8 Gammelby skole 8b + c.
31/8-6/9 Danmarksgades skole 8 a + b.
- 6/9-12/9 Jerne skole 8 a + c.
- 12/9-18/9 Grådybskolen 8 b + c.
- 18/9-24/9 Rørkjær skole 8 c + d.

Udsendelse af en dags lejrskolehold er opført under feriekolonien i Sønderho.

Skoleidrætsstævnet 1965/66.

(Ved lærer Harald Lauridsen).

På et møde i idrætsudvalget efter 3-dagesstævnet i 1964 var der enighed om, at stævnet sportsligt set var godt, men vi kunne samtidig tilslutte os den rejste kritik, der gik ud på, at tre dage ud af skemaet var en hård belastning af skoleeugen. Når dertil kommer skolens indledende

kampe, som på forskellig vis griber forstyrrende ind i undervisningen, var der grund til at drøfte stævnets rammer. Da der også var ønsker fremme om at kunne koncentrere træningen, blev resultatet et delt stævne med en atletikdag i september og boldspil en dag i maj. Atletikstævnet blev afholdt den 15. september 1965. Koncentrationen gav en næsten 100 % tilmeldelse med bl. a. 85 hold i stafetløb, hvorfor vi måtte løbe indledende heats den 14. om eftermiddagen. Det blev et godt stævne med stor travlhed på alle områder.

Boldspilstævnet gav større problemer, da det skulle afholdes den 20. maj 1966 med indledende kampe efter skoletid den 16., 17. og 18. maj. Selve planlægningen var vanskelig, fordi udvalget kun måtte benytte lærere, der ikke havde skematimer på det pågældende tidspunkt. Atter gav koncentrationen af discipliner til resultat, at tilmeldelsen blev meget stor, det var glædeligt, men medførte et meget hårdt program for elever, der gik sejrrikt gennem kampene i begge boldspil.

Fra åbningen af stævnet ved skoleinspektør Ahlmann Nielsen og til dets slutning ved skoleinspektør Henning Hjuler gik der altså 8 måneder; stævnet blev delt, men forsøget gik ikke tilfredsstillende.

Skolesvømmestævnet 1966.

(Ved lærer G. Dakin Petersen).

Skolernes årlige svømmekonkurrence blev afholdt i Grådybbadet fra den 29. august til den 2. september.

De første 4 dage foregik udtagelserne og generalprøverne til selve stævnet, fredag den 2. sept. fra kl. 15,30 til kl. 18,15.

Stævnet blev i år åbnet af overlærer Erik Vind, Østre skole. Hvert klassetrin fra og med 6. klasse deltog med 4 piger og drenge, der svømmede 4×25 m tvungen holdkapsvømning.

1. Bjærgning.
2. Brystsvømning.
3. Rygsvømning.
4. Frisvømning.

284 svømmere fordelt på 71 hold deltog. Der var opvisning i kunstsvømning og udspring fra 3 m vippen.

Stævnet ræder over 3 pokaler.

1. Svømmelærerens pokal, evigt vandrende for skoler med svømmebad.
2. Pokal, evigt vandrende for skoler uden svømmebad.
3. Svømmeklubbens pokal 3 gange i træk eller 5 gange i alt, til det vindende vandpolohold.

Den første pokal blev i år vundet af Boldesager skole. Den anden pokal gik til Stormgades skole og Vestre skole, da begge skoler havde lige mange placeringer og points (se oversigten). Den sidste pokal blev vundet af Stormgades skole, som vandt vandpolofinalen over Spangsbjergskolen med 2-0.

På grund af begrænset tilskuerplads foregår uddelingen af billetter

på den måde, at hver deltager får 3 billetter at disponere over. Ca. 1800 tilskuere fulgte interesseret konkurrencerne. Alt forløb uden uheld.

Oversigt.

Skole	6. kl.		7. kl.		8. kl. + 1. real		9. kl. + 2. real		10. kl. + 3. real		Points	Nr.
	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.	P.	D.		
Boldesager ...	4	3	4		4		4	1	4	3	27	1
Grådyb		4	3		2	4	3	2	3	2	23	2
Spangsbjerg ...	3			3		3	2	4		1	16	3
Stormgade ...			1	2		1				4	8	4
Vestre	1	1		4		2					8	4
Østre			2	1	1		1		1		6	7
Danmarksg. ...	2				3			3			8	6
Jerne		2									2	8
E. S.									2		2	8

Der gives 4 points for 1. plads, 3 points for 2. plads, 2 points for 3. plads og 1 point for 4. plads.

Stævnet blev ledet af svømmelærerne: Ebbe Arentoft, Erik Juhl, Kaj Mortensen, Bente Jørgensen, Flemming Jørgensen, Hans E. Laustsen, Karla Enevoldsen (kunstsvømning) og Gunner Dakin Petersen.

Færdselslære.

(Ved overbetjent A. Cramer).

I anledning af skrivelse fra Esbjerg skolevæsen skal det oplyses, at der ikke — bortset fra kortvarig vejledning efter henvendelse — deltager politipersonale i skolernes færdselsundervisning.

Det kan imidlertid allerede på nuværende tidspunkt fastslås, at der fra adskillige læreres side er ydet og stadig ydes en meget betydelig indsats for at opfylde kravet i undervisningsministeriets cirkulære af 29. marts 1965 om, at færdsel skal indgå som led i eller i tilknytning til den almindelige undervisning.

For at kunne yde den bedst mulige støtte til dette arbejde, har lærerrepræsentanter fra de forskellige skoler (patroljeinstruktører og kontaktmænd) på et møde for kort tid siden på Skolecentralen lagt planer for etablering af en færdselsudstilling med arbejdsmateriale på Skolecentralen i begyndelsen af det nye år. På udstillingen vil lærerrepræsentanterne fremvise færdige arbejdsprogrammer (evt. i udkast) for færdselsundervisningen og ved gennemgang vise eksempler på disses og hjælpematerialers brug for de fremmødte. — Udarbejdelsen af arbejdsprogrammerne påbegyndes i disse dage.

Det er dog mit indtryk, at det i nogen tid endnu vil være overordentlig nyttigt, at så mange lærere som muligt får lejlighed til at deltage i de af Rådet for større færdselssikkerhed oprettede korte kursus i færdselslære.



Den 4. juni 1966 har Jerne skole (2. år) afholdt cyklistprøver med 121 elever fra skolens 6. klasser. 57 elever bestod prøven (47,1 %), hvilket anses for et meget fint resultat.

Den 12. ds. afholdt Spangsbjergskolen cyklistprøver med 96 elever fra skolens 6. klasser. 43 deltagere (incl. 1 lærerinde) bestod prøven (44,8 %), hvilket anses for et meget fint resultat.

Begge prøver blev afholdt i et forbilledligt samarbejde mellem skolerne og deres forældreforeninger.

Det bør nævnes, at skolevæsenets nylige indførelse af håndskilte til styrkelse af sikkerheden i skolepatruljernes daglige arbejde har fremkaldt mange anerkendende udtalelser fra byens trafikanter.

Som tidligere nævnt løser skolepatruljerne — trods en stadig stigende trafikmængde — deres opgaver på fremragende måde. Der er dog fra min side indsendt opfordring til de kommunale myndigheder om, at man i tide tager under overvejelse at etablere regulerende foranstaltninger i krydset, Strandby Kirkevej-Nørrebrogade-Spangsbjerg Kirkevej, da dette især i morgen- og middagstimerne allerede er et mærkbart, trafikalt brændpunkt, der er ved at overstige skolepatruljernes kræfter.

Det bør sluttelig anføres, at patruljeelever og lærere ofte har udtrykt glæde over, at man ved afholdelse af fester, udflugter, overrækkelse af afskedsgaver m. m. tydeligt viser, at Esbjerg skolevæsen påskønner den frivillige indsats, der ydes i udførelsen af dette daglige arbejde.



Erhvervsvejledningen.

(Ved erhvervsvejleder Vagn Andersen).

I store træk har arbejdet forment sig som tidligere år.

Erhvervsvejlederne har givet orientering i 105 klasser i Esbjerg kommune fordelt over 7.-10. skoleår, herunder realafdelingen samt en del gymnasieklasser.

Der er arrangeret erhvervspraktik for 1.151 elever fordelt på ca. 100 fag. Den første halvdel af skoleåret har elever i 9. og 10. klasser haft en uges ophold. En del af eleverne i 3. real har også i år benyttet efterårsferien. Elever i 8. klasse har været udsendt sidst på skoleåret ligeledes en uge.

I årets løb er der ført 1.110 samtaler med 642 vejledningssøgende fra Esbjerg kommune.

Der foreligger nu 41 lyd billedbånd i serien »Skole og erhverv« beregnet til udlån. Nogle skoler har i stor udstrækning anvendt båndene i erhvervsorienteringen.

I foråret 1966 blev der med velvillig bistand fra byens erhvervsliv afviklet to erhvervsoplysende møder med ca. 1.500 besøgende.

Endelig har erhvervsvejlederne holdt foredrag for forældre kredse ved nogle af byens skoler.

Skolebotanisk have.

(Ved overlærer O. Poulsen).

Arbejdet er i det forløbne år gået efter de samme retningslinier som tidligere, men antallet af planteleveringer til skolerne har igen vist en stigning, så det vil blive nødvendigt med en nyordning af budtjenesten.

Det kan endvidere bemærkes, at den største af havens 3 mistelten blomstrede første gang i sommeren 1966. Det viste sig at være en hanplante, men de 2 andre er snart gamle nok til at blomstre. Forhåbentlig viser én af dem sig at være en hun, så haven også kan præsentere mistelten med bær.

Esbjerg skolevæsenes filmotek.

(Ved overlærer H. Selmer Krogh).

I dette skoleår har filmoteket haft en værdifuld forøgelse af undervisningsfilm, idet vi har anskaffet en erhvervsvejledningsfilm samt to biologifilm af meget høj kvalitet.

Skolevæsenet disponerer nu over 74 undervisningsfilm, der i årets løb har været udlånt ialt 234 gange.

Fra Statens Filmcentral har vi gennem abonnementsordningen lånt i alt 520 film.

I. Fra radioen.

Skoleradio — Båndcentral.

Skole	Antal bånd	Hørt i antal klasser		Seminarier, lærere m.fl.	I alt
		Hovedskolen	Realafdelingen		
Boldesager	56	37	23	22	82
Danmarksgade	33	19	22		41
Gammelby	119	81	62	34	177
Grådyb	70	69	32	5	106
Jerne	41	47	21		68
Rørkjær	76	70	67		137
Spangsbjerg	25	34	3	1	38
Stormgade	39	36	2	17	55
Vestre	39	59	13	4	76
Østre	5		4	3	7
Præstegård	1			1	1
Seminarier og andre	8			12	12
Ikke benyttede optagelser	5				
191 udsendelser	517	452	249	99	800

II. Arkivbånd.

Skole	Antal bånd	Hørt i antal klasser		Seminarier, lærere m.fl.	I alt
		Hovedskolen	Realafdelingen		
Boldesager	32	28	15	1	44
Danmarksgade	58	36	19		55
Gammelby	27	38	1		39
Grådyb	27	78	6		84
Jerne	55	53	20	1	74
Rørkjær	20	21	9		30
Spangsbjerg	21	13	3	3	19
Stormgade	29	35	9		44
Vestre	37	49	7		56
Østre	56	49	24		73
Præstegård	11	18			18
Seminarier og andre	21			44	44
Ikke benyttede optagelser					
	394	418	113	49	580

III. Der er indspillet 104 grammofonbånd.

IV. Der er indspillet 51 bånd (egne).

V. For Ribe amts skolecentraler er indspillet 915 bånd.

I alt 1981 bånd.

Oversigt over båndudsendelser.

	Fra skoleradioen		Arkivbånd	Andre opt.	Indspiln. for forsk.	I alt
	Bånd	Uds.				
1954-55	286		35			321
1955-56	322		77	27		421
1956-57	342		121	31		494
1957-58	422		77	18	16	533
1958-59	375		182	36	81	674
1959-60	430	(254)	168	34	55	687
1960-61	434	(242)	182	50	116	782
1961-62	497	(236)	231	72	158	958
1962-63	468	(276)	321	69	147	1005
1963-64	434	(261)	268	139	185	1026
1964-65	398	(210)	333	206	126	1063
1965-66	517	(191)	394	104	51	1981
					Skolec. 915)	

Skolefjernsyn.

Grådybskolen.

(Ved skoleinspektør John Jensen).

Realklasser og 7. klasser har fulgt sprog- og fysikudsendelserne.

Tilpasning til timeplanerne har været vanskelig. Det synes at gå bedre i år.

Jerne skole.

(Ved skoleinspektør Ahlmann Nielsen).

Skolefjernsynet har været benyttet i det omfang, som udsendelsernes emner har kunnet passe ind i den daglige undervisning, og tidspunktet for udsendelserne har kunnet passe ind i eller tillempes klassernes skema.

Af emner, som har haft særlig interesse, kan nævnes: FN (FN's opbygning, WHO og FAO, UNESCO samt FN-styrker), SMILE PLEASE (engelsk for mellemste klassesettrin) og GLIMT FRA OPFINDELSERNES HISTORIE (orientering for 8. og 9. skoleår).

Ved særlige lejligheder, hvor TV har haft almindelige udsendelser i skoletiden, f. eks. folketingets åbning, har 8.-9. klasser og realklasser haft godt udbytte af at overvære udsendelserne.

Gammelby skole.

(Ved skoleinspektør Sv. Løkkegaard).

Vi fik først fjernsyn til eleverne et stykke ind i skoleåret, hvorfor lærerne ikke var indstillet på at bruge det i arbejdet, der i forvejen var tilrettelagt.

Vi skaffede materiale hjem til »Orientering« for 8.-9. klasserne samt til »På vej til i morgen«, men udnyttelsen var kun sporadisk. Derimod blev »Matematik«-udsendelserne fulgt med stort udbytte i 2 forskellige klasser.

Desværre har vi ikke noget lokale, hvor man frit kan overvære udsendelserne. Når vi har fået det nye bibliotek indrettet i inspektørlejligheden, vil vi prøve at finde et egnet sted til TV her. Der er i forvejen antenne. I øjeblikket kan apparatet benyttes i filmslokalet, i nr. 5 og på lærerværelset.

Udveksling med venskabsbyer.*Udveksling med Stavanger.*

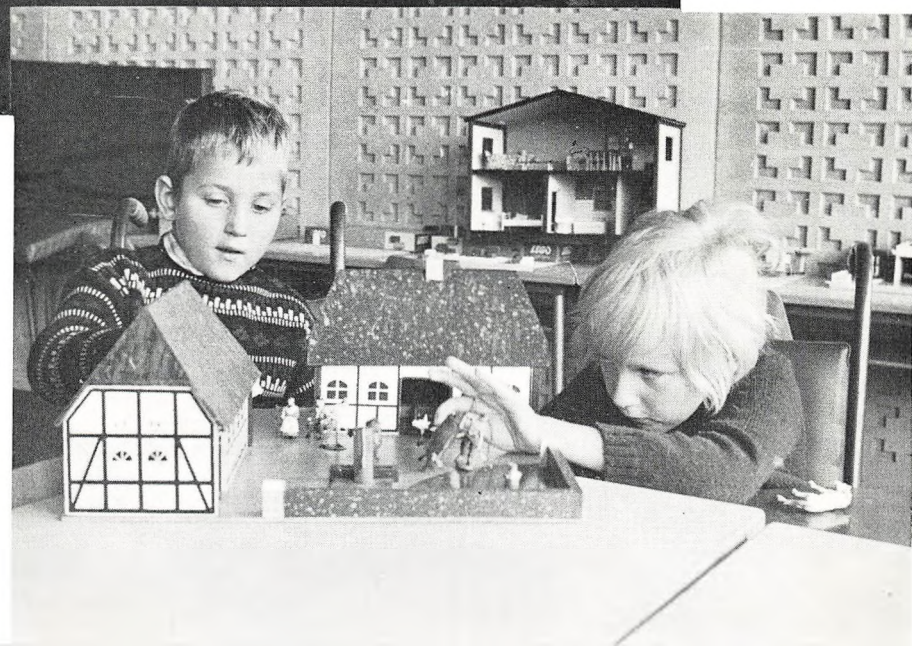
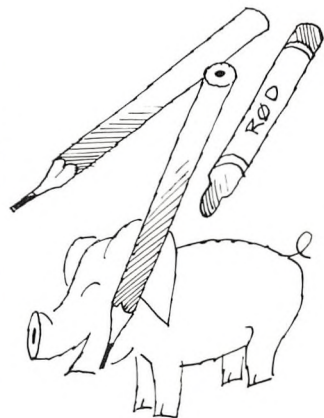
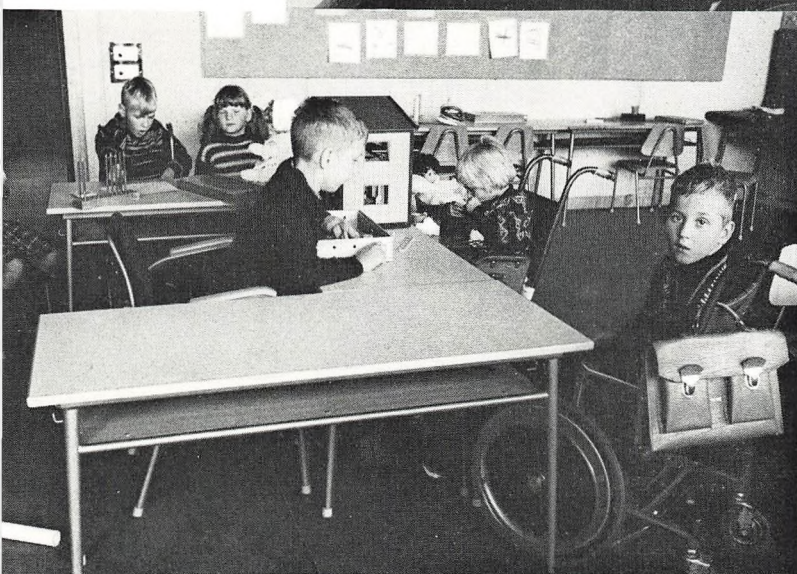
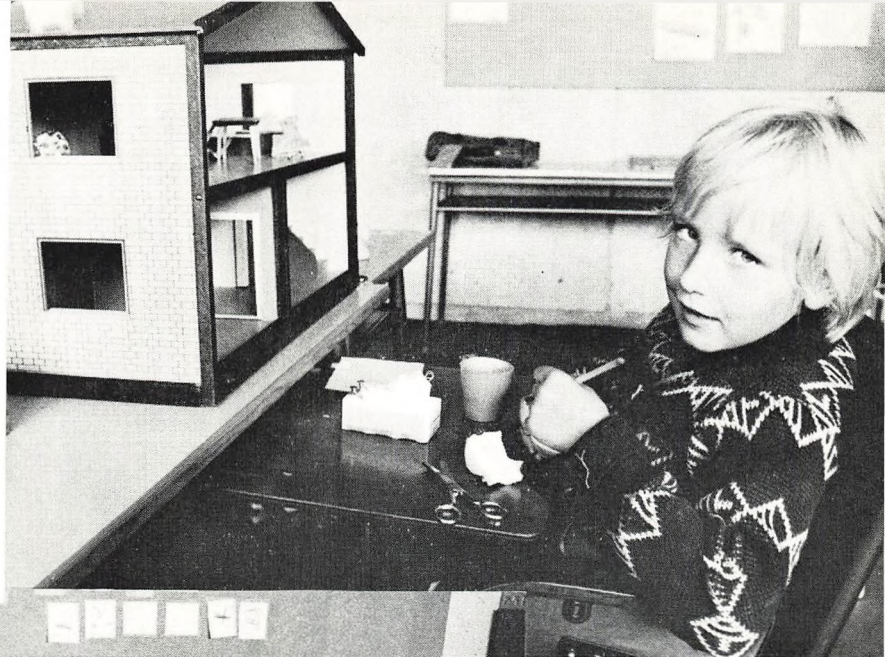
(Ved Else og John Buhl).

Vi startede fredag den 24. juni og efter anbefaling af sidste års udvekslingsledere rejste også vi ad omvejen over Oslo.

Vi nåede Frederikshavn, netop som færgen skulle afgå, og efter en kop the gik vi til ro i de behagelige kahytter. Næste morgen var vi tidligt oppe og fulgte indsejlingen gennem den smukke fjord til Oslo. Ankommet hertil tog vi straks ud på Studenterbyen, hvor vi afleverede bagagen og fik os et solidt morgenmåltid. Derefter gik det atter ind mod byen, hvor vi besøgte det imponerende Vigelandsanlæg med de skønne blomster og de ret specielle skulpturer.

Efter frokosten, nydt i Rådhushaven, gik turen til Bygdø, hvor vi besøgte KON-TIKI, polarskibet Fram, vikingeskibene og frilandsmuseet med de mange velbevarede træbygninger. Det var en god tur, som gav

Specialcentret har
bl. a. en afdeling for
bevægelseshæmmede
på Præstegårds-
kolen

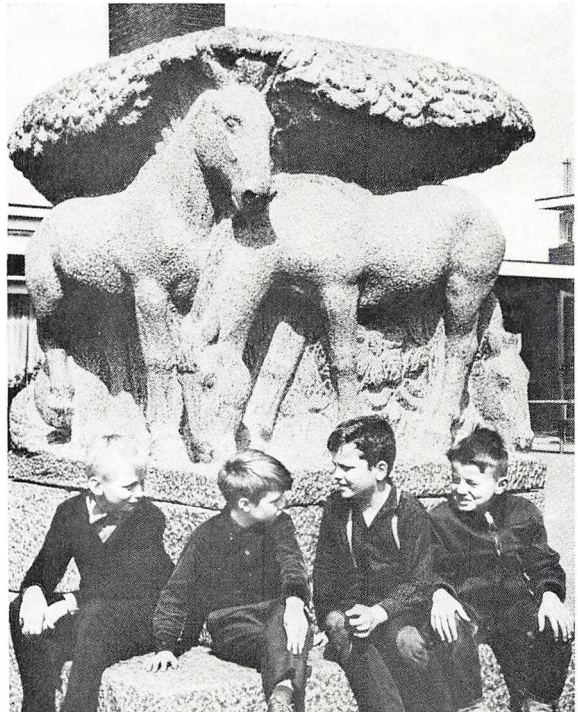




Et træ giver læ



Det er også dette, der udtrykkes i Karl Otto Johansens skulptur i Jerne skoles gård



os et godt begreb om norske pionerers arbejdsvilkår og om norsk bondekultur.

Næste morgen startede vi friske og udhvilede fra Oslo Vestbanegård. I de behagelige »flyvestole« nød vi den lange og afvekslende rejse over Kristianssand til Stavanger. Undervejs passerede vi gennem de to længste tunneler i Norge. De er seks og elleve kilometer lange. Ved ankomsten var der spændt forventning, men snart havde værter og gæster fundet hinanden.

Om mandagen var der besøg på Stavanger Aftenpost og derefter modtagelse på Rådhuset, hvor vi blev beværtet med kaffe og sodavand med småkager. Til vor store overraskelse og glæde fik alle af borgmester Rettelal overrakt en smuk sølvske med Stavangers byvåben. Om tirsdagen var vi på fjeldtur til Prædikestolen, en klatretur, der nok kunne udmatte en lavlandsdanker, men som havde en fin slutning: udsigt fra et klippefremspring og 600 m lodret ned til Lysefjorden.

De følgende dage gik på afvekslende og fornøjelig måde: Besøg på en hermetikfabrik og et bryggeri og om aftenen sejltur på fjorden. Ture ind i landet til bl. a. Gløbbedals-uren — en hel dal fyldt op med store klippestykker. Der blev også tid til en badetur til Sola strand med meget klart og meget koldt vand. Endvidere blev vi vist rundt på Braathens virksomhed, beså hangarerne og så en flyvemotor i adskilt stand. På vores sidste dag i Stavanger var vi til reception og rundvisning på det danske kadetskib Ægir, som netop lå i havnen i de dage.



Om aftenen den 2. juli tog vi afsked med Stavanger efter et særdeles vellykket ophold, og den følgende uge var det så danskernes tur til at vise deres land frem.

Da nordmændene forlod Esbjerg, var der knyttet mange venskabsbånd mellem dem og os, og der skal her fra hele holdet rettes en tak til de myndigheder, der gør det muligt at lave en sådan udveksling.

Udveksling med Eskilstuna.

(Ved Elly Heegaard og H. P. Fogd).

Gang på gang møder man det særsyn, at der ikke melder sig nok ansøgere, når der herfra skal udvælges ledere til udvekslingsholdene til de respektive venskabsbyer. Det har jeg aldrig kunnet begribe. Det er dog en oplagt chance til at lære dem at kende endog på en billig måde. Nuvel! det koster tre uger af ferien samt besværet med arrangementet, men det er besværet værd.

For mit vedkommende var det det andet besøg i Eskilstuna; måske derfor så udbytterigt. Der var jo mennesker, man kendte, både fra tidligere besøg i byen, men også fra udvekslingsrejse til de to andre byer. Fællesskabet mellem lederne såvel som mellem eleverne er jo nok den bærende faktor i selve ideen. Min kone ville gerne have været med ligesom tidligere år, men da vi dagen efter, at udvekslingsprogrammet var afviklet, skulle en længere tur sydpå, så hun sig ikke i stand til at tage med. Her var jeg da så heldig, at gymnastiklærerinde frk. Elly Heegaard stillede sig til rådighed som den kvindelige leder af turen, og det siger jeg hende tak for. Vi var bagefter rørende enige om, at det havde været en dejlig oplevelse.

Arrangementet startede med et orienterende møde på Grådybskolen. Her lærte vi først og fremmest hinanden at kende over en sodavand og et stykke wienerbrød, men der blev selvfølgelig også givet detaljerede oplysninger om rejse og ophold samt forpligtende gengæld over for i dette tilfælde de svenske elever. Det er ikke altid, man rundt omkring på de forskellige skoler gør nok ud af det.

Den 26. juni kl. 020 startede vi med sovevogn mod København. Efter et par timers ophold her fortsatte vi mod Eskilstuna, hvortil vi ankom kl. ca. 20. Her blev vi modtaget af den faste udvekslingsleder, Børge Lewert, samt af årets leder hr. Ruben Parnéus og dennes hustru. Må jeg her lige nævne, at det er bedst, om lederne af turene er ægtepar. Det er faktisk også den oprindelige tanke. Så bliver der et mere jævnyrdigt forhold lederne imellem, og — måske — større forståelse og varmere og solidere venskab. Efter en kort velkomst fordeltes eleverne, og vi ledere gik hen for at få vores efterhånden hårdt tiltrængte aftensmad.

Næste dag og de følgende løb nu det svenske program af stabelen. Vi besøgte fabrikker, som Eskilstuna jo er så rig på, vi var i byparken med zoo, vi så deres pragtfulde idrætsanlæg og havde en heldagstur til Stockholm. En tur på Mälaren blev aflyst, da de svenske værtsfolk foretrak selv at vise danskerne Södermanland. Her må dog nævnes, at lederne fik Mälaren at se fra luften. Et smukt syn og en stor oplevelse.

Endvidere var der for lederne arrangeret tur til Gripsholm slot, og den officielle middag stod på Sundbyholm med skoledirektør Huselius som vært.

Efter fem udbytterige dage vendte vi atter næsen mod Esbjerg, men denne gang fordoblet i antal. Nu gik turen via Göteborg-Frederikshavn. Vi kom til Esbjerg samme dag som holdene fra Stavanger og Jväsksylä og var herefter 80 i alt. De følgende dage besøgte vi Vest- og Sønderjylland. Der var arrangeret tur til Nordens grænse ved Kruså med middag i Rendbjerg, badetur til Fanø med middag i Sønderho og klitter til Holmsland, denne gang udvidet med besøg på Hjerl hede. Den kultur, som her i Danmark næsten kun findes på museer, er jo stadig levende mange steder i de andre nordiske lande.

Afslutningen på de fjorten dages samvær holdtes på Grådybskolen. Her holdt foreningen »Norden«s formand, kontorbestyrer Philipsen, et helt naturligt foredrag om baggrunden for ideen med udveksling og »Norden«s andel heri. Man sang nogle nordiske sange, og til sidst fik ungdommen sig en lille svingom. Efter festen gik hver til sit — en oplevelse rigere og måske med en større forståelse af, at vi her i Norden er temmelig ens i grunden.

Udveksling med Jväsksylä.

(Ved Vita og Reiner Viig Pedersen).

I sommeren 1966 havde min kone og jeg atter fornøjelsen at lede skolevæsenets udvekslingsrejse til Jväsksylä.

Alle holdene fra Norge, Sverige og Danmark skulle samles i Finland første udvekslingsuge. Vi afrejste fra Esbjerg torsdag den 23. juni og rejste over København til Stockholm, hvortil vi kom fredag formiddag. Vi besøgte store dele af byen i de 8 timer, der var til rådighed der. Kl. 18 sejlede vi med M/S Svea Jarl afsted mod Turku i Sydvestfinland. Det var en dejlig og pragtfuld sejltur ud gennem skærgården i midsommer-aftenen, hvor der var tændt bål mange steder. Overalt på skibet var der pyntet med grønne birkegrene, og der blev danset på dækket til harmonikaens toner i den stille aften.

Næste morgen ankom vi så til Turku, hvor fru Aune Sippa hjerteligt modtog os på kajen, toget kørte straks efter mod Helsingfors, hvor indlogeringen fandt sted på det olympiske stadion. Vi spiste frokost sammen med det norske hold, som var kommet sejlene fra Stockholm til Helsingfors.

Eftermiddagen gik med busrundtur i hele hovedstaden, og den sluttede med, at vi spiste en rigtig finsk aftensmad på det berømte Kestikartano, en stor restaurant, hvor hver stue er bygget op i tro kopi af en eller anden gammel bondestue, alt står i naturlige træstammer. Aftenen tilbragtes i Helsingfors tivoli.

Næste dag startede vi med at bese Stadion, og deltagerne havde lejlighed til en svømmetur i det olympiske svømmebassin, hvor så mange rekorder blev sat i 1952. Turen gik derefter mod nord i bus, og vi fik en rundtur i Lahti, før hydrofojlåden »Tehi« afgik mod venskabsbyen

Jyväskylä. En halv time før vi nåede målet, lagde båden ind i en lille anløbsplads, og de tre udenlandske kvindelige ledere fik overrakt en flot buket blomster af Jyväskyläs skolekommissionsformand.

Der var stor modtagelse på kajen, da vi ankom, alle deltagerne blev afhentet af deres værter, og lederne blev indkvarteret på hotel Hospits.

Dagene derefter gik med udflugter og besøg på virksomheder, museer og universitetet. Denne uge gik kun alt for hurtigt, og snart kom fredag, afrejsens dag; det er altid med en vis vemod i sindet, man skal tage afsked med et sted, hvor der har været dejligt at være, og sådan et sted er Jyväskylä, vi har fundet mange venner der.

Rejsen gik med bus over Tampere og Hämeenlinna (tidl. Tavastehus) til Turku. Det var en meget anstrengende tur, men vi nød alligevel det smukke finske landskab, der veksler med skov og sø. Mod aften nåede vi havnen, og alle gik ombord i det nye, moderne motorskib, der førte os sikkert til Stockholm. Der fik vi atter en lang dag, hvor vi blev fyldt med indtryk på bus- og båd Rundtur. Efter et par fritimer til forskellige indkøb gik vi til toget, og alle var dejligt udhvilet ved ankomsten til København næste morgen. Turen gik fint, og efter en tiltrængt morgenkaffe i København fortsattes turen mod Esbjerg, som vi nåede sidst på eftermiddagen, søndag d. 3. juli. Her var så atter holdene fra de 4 nordiske venskabsbyer samlet.

Vi havde lagt et meget stramt program for vore nordiske gæster, da det var vort ønske, at de skulle se så meget af vort land som muligt. Jeg tror, det lykkedes fuldt ud, men programmet var måske lidt for hårdt, de blev slæbt både til grænsen og Flyndersø, gæsterne gav udtryk for stor glæde og tilfredshed med opholdet her.

Der er et stort ansvar forbundet med at lede disse ture, men alligevel noget, vi gerne påtager os, når man ser det glædelige, at Esbjerg skolevæsen velvilligt stiller midler til rådighed, så rejserne kan fortsætte og derved være medvirkende til at fremme den mellemfolkelige forståelse.

Redegørelse for Gammelby skoles musikrejse til Lerum.

(Ved overlærer E. Martinsen).

Ankomst *mandag* d. 28. marts kl. 22,30 til Lerum, en by på 10.000 indbyggere, beliggende 25 km øst for Göteborg. Straks efter ankomst blev børnene fordelt hos deres værter.

Tirsdag. Udflugt i busser til Göteborg. De svenske kammerater havde fri fra skole og var med. Vi så bl. a. Ullevi stadion; det største indtryk gjorde rundgangen i Koncerthuset i Göteborg, et af Europas bedste i akustisk henseende. Senere havde børnene lejlighed til indkøb. — Om aftenen blev vi i Torpskolens aula underholdt af vore svenske venner. Jönbrink spillede med et blæseorkester, der opførtes et sangspil (små elever). Til sidst et traktement i spisesalen + 1 times pigtråd.

Onsdag. Om morgenen holdt vi en halv times koncert for *alle* Torpskolens elever (7., 8. og 9. kl.). Resten af formiddagen fri. Vore store elever tilbragte det meste af tiden på skolen, hvor de overværede undervisningen på forskellige klassetrin. Ole Buhl og jeg var vikarer i en 9. kl. og fik gennem samtaler med de svenske elever og senere med

svenske kolleger et lille indtryk af en svensk tilvalgsskole. Bagefter så vi musikskolens (en villa) lokaliteter. Dens leder, *hr. Jönbrink*, er ansat af kommunen og har ansvaret for *al* musikopdragelse i kommunen og altså også for de tre skolers frivillige musikundervisning.

Eftermiddag: prøver efter lunch på Torpskolen for vore elever kl. 12. Aften: koncert af vore elever.

Torsdag morgen kl. 6,30 hjemrejse. Alt i alt et udbytterigt og interessant ophold i Lerum. Ingen uheld overhovedet på turen. Alle vore elever viste sig under hele rejsen fra deres absolut pæneste side. Det svenske arrangement var helt igennem veltilrettelagt.

Genbesøg fra Lerum bliver fra 19.-22. maj. Jönbrink kommer med 60 elever (kor, strygere og blæsere). De har hørt os synge og spille, og for at supplere deres indtryk af esbjergensisk skolemusik har vi foreløbig tænkt os at bede bl. a. pigekoret (Birch) og vesterhavsdrengene (Dalby) synge og spille for dem, sandsynligvis d. 20. maj.

Sundhed.

Fysisk — psykisk — social.

(Ved skolelægerne L. M. Jakobsen og T. Østergaard).

Personalet er uændret 2 skolelæger og 6 sundhedsplejersker alle heltidsansatte ved skolevæsenet.

Arbejdet er udført efter mønsterinstruksen, der ikke blot pålægger os at undersøge børnene, men tillige at føre et hygiejnisk tilsyn og efter evne medvirke i en sundhedsopdragelse. Alle elever er undersøgt fra børnehaven til og med 10. klasse, og endvidere er statsskolen, externat-skolen og Sct. Nicolajskolen under den kommunale skolesundhedspleje.

De allerfleste børn er født raske og sunde, og skolen har fælles med hjemmene den opgave at bevare eller fremme helbred og sundhed. Raske børn er børn med gode kræfter, en god fysik, modstand mod sygdomme, kort sagt et godt helbred. Sundhed omfatter den raske krop og tillige et sundt sind, en positiv indstilling til situationer, opgaver og vanskeligheder, vi alle stilles overfor. SUNDE BØRN ER GLADE BØRN!

Skolesundhedsplejen omfatter derfor *hele* barnets udvikling gennem vækst-, udviklings- og modningsårene og er den aktuelle baggrund for tilegnelsen af kundskaber; thi kun den elev, der er rask på sin krop og sund i sin indstilling kan i fuldt mål udnytte sine evner.

Det fysiske og det psykiske er to uadskillige sider ved ethvert menneske, og »fejl« i det ene område vil altid påvirke det andet. Sygdom og svaghed giver sig også udslag i sindet, og et barn, der er usikker, utryg eller blot »ked af det«, får mavepine, hovedpine eller bliver træt og sløj. Det er lægens primære opgave at finde ud af, om der er noget, der skal lægebehandles. Det er lærerens primære opgave — ved siden af undervisningen — at skabe den skoleatmosfære, hvori barnet trives. Et samarbejde mellem læreren og sundhedsplejerske/skolelæge kan hjælpe en del børn, der viser tegn på et udviklingsmønster, der synes forkert eller uheldigt. Skolelægens arbejde er forebyggende, d. v. s. det skal hindre

småting i at blive til noget større eller noget alvorligere. Derfor må vi have oplysning om, hvordan barnet har det, oplysninger, som vi kun får fyldestgørende fra forældre og lærere. Og derfor påskønner vi, at klasselæreren er til stede ved undersøgelsen, og at en af forældrene i så vid udstrækning følger barnet til skolelægen.

Hygiejnen vil ikke blot lære os renlighed og forebyggelse af sygdomme, men også lære os at omgås fornuftigt med egne og andres ting og med hinanden indbyrdes. Mentalhygiejnen sigter direkte på en psykisk og social udvikling til modenhed.

Dette helhedssyn har vi for øje ved vore undersøgelser af børnene og vore samtaler med lærere, forældre og med eleverne selv. Hvorvidt arbejdet skal sætte frugt, afhænger i høj grad af det samarbejde, som kan etableres med alle, der varetager børnenes tarv: Tale- og hørepædagoger, psykologer, socialrådgivere, børneværnsudvalg, hjemmevejledere, spædbørnssundhedsplejerskerne, erhvervsvejledningen, praktiserende læger og speciallæger samt administrationen i skoler og samfund, og vi er taknemlige for positiv samarbejdsvilje fra alle sider.

Det er væsentligt skolesundhedsplejersken, der gør det muligt for skolelægen at udføre sit arbejde i lovens, mønsterinstruksens og normalreglementets ånd. Ved sin færden på skolen erfarer hun problemer af enhver art, der føjes til det, der kommer frem ved selve lægeundersøgelsen. En følgen-op af given vejledning beror også på hendes hyppige kontakt med lærere og børn. I 333 tilfælde har sundhedsplejersken aflagt hjemmebesøg, hvorved hun er et betydningsfuldt led i forbindelsen mellem skole og hjem. Udover tilrettelæggelsen af undersøgelser, lægeassistance og et stort kontorarbejde har sundhedsplejerskerne udført 3.171 Moro-prøver og 3.549 Mantoux-prøver. Lus synes udryddet i Esbjerg. Alle sundhedsplejersker har kursus i barnepleje og evt. i førstehjælp.

Skolelægerne udfører Calmettevaccination på alle tub. negative børn ved første undersøgelse, såfremt hjemmet er indforstået. Der er således i år i børnehaverne og 1. kl. vaccineret 718 børn mod tuberkulose.

Skolevæsenets høreklub har endnu i år fungeret med gruppeaudiometri i 2., 6. og 8. klasserne. Fra det nye skoleår er overlæge S. Fr. Nielsen fratrukket, og høreundersøgelserne foretages nu af skolelægerne ved enkeltaudiometri af hvert barn hvert år. Al behandling henvises til praktiserende otohologer. Audiologiske spørgsmål henvises til høreklinikken i Esbjerg.

Timerne i seksuallivets biologi, etik og hygiejne er fortsat gennemført ved skolelægerne for elever i 6. og 8. skoleår. Ved enkelte skoler kan vi glæde os over et stort fremmøde af forældre, der overværer timen sammen med børnene.

I de til skolerne knyttede badebassiner er der nu — på foranledning af narcoseoverlæge H. Christiansen og kredslægen — tilsat kogsalt til vandet. Drukneulykker skulle herved med endnu større sikkerhed kunne undgås.

Skolelægerne udsteder en del attester til fritagelse for badning og/eller gymnastik. Vi må principielt holde på, at et barn, som ikke må bade, også bør fritages for gymnastik. Eller med andre ord: gymnastiktimen bør afsluttes med brusebad.

Der er i årets løb i Esbjerg oprettet et undervisningscenter for handicappede børn fra Ribe amt.

Centret er under udbygning. Det har i skoleåret haft 2 klasser for bevægelsehæmmede, 2 taleklasser og 3 tunghøreklasser. Centret får sin særlige omtale i årsberetningen, og det samme gælder skolen i Rendsbjerg, der huser ca. 15 drenge og piger, der ikke trives i skolen eller i hjemmet. Det ikke tidsbegrænsede ophold hjælper en del af disse børn til at finde sig bedre til rette efter tilbagekomsten.

Eleverne fra Ribe amts sygeplejeskole i Esbjerg får alle en orientering i skolesundhedsplejen, idet hver elev i to dage følger en skolesundhedsplejerske i arbejdet.

Begge skolelæger deltog i efteråret i en international skolelægekongres i London.

Vi har fortsat vore faglige sammenkomster med kolleger i Ribe amt. Vi har deltaget i en række forældremøder, og på statsskolen er skolelægen og -sundhedsplejersken med ved lærerrådsmøderne.

Tabellarisk oversigt.

	Rhv.	1. kl.	2. kl.	3. kl.	4. kl.	5. kl.	6. kl.	7. kl.	8. kl.	9. kl.	10. kl. realkl. I & II	II g	III g	I alt	%
i klassen	906	943	941	943	968	1003	980	1007	863	665	415	122	124	9880*	
dre med	894	898	826	755	594	416	210	115	31	8	2			4749	48,1
blbørn	46	74	79	104	122	120	87	112	67	68	33	2	7	921	9,3
blundersøgelse	50	73	89	123	140	132	115	132	81	76	44	4	7	10.6	
nsninger til læge	75	58	79	103	103	92	73	100	45	46	22			804	8,1
oppevac.	16	6	6	1	3	2	1	3	3					41	
liferivac. 3. gang	91	57	59	51	52	44	28	40	27	14	5	3	3	474	
oliovac. 4. gang	119	78	81	63	53	40	25	24	11	4				498	
- efter infektion	6	9	9	9	12	17	8	11	11	7	4		1	104	
ør skolen	181	223	233	289	289	320	329	437	466	458	314	83	75	3697	
fter skolen	475	627	640	596	645	641	626	538	366	188	92	37	46	5517	
i indeværende år	444	274	74	32	27	12	14	3	3		1			884	
- trods tidl. BCG	3	3	7	3		3		17	23	2	2			63	
revac. i årets løb	2	1	3	2		2		16	18	2	1			47	
- , ikke BCG	244	84	59	46	21	24	17	20	18	11	5	2	2	553	
børn med:															
ægt (adipositas)	2	3	7	1	5	4	16	11	9	3	3			64	
lidelser	1	2	2	3		3	1			2	1			15	
a	3	7	4	4	7	1		2	1	4	1	2		36	
si	1	3	2	1		5	1	1	2		2			18	
t syn	55	55	77	120	120	158	179	212	166	156	125	53	53	1529	15,5
t hørelse	15	21	18	42	22	41	18	27	15	17	6	2		244	
er farvesans						45	34	55	43	28	13	4	4	226	
e adfærdsforstyr.	101	105	94	85	90	83	62	55	23	19	1	3	3	721	
id	35	46	96	132	133	172	183	135	86	70	26	10	7	1131	
sis noct. et diurn.	93	74	52	51	44	36	25	24	12	1				412	
re nervøse lidelser	4	5	3	2	5	17	5	4	4	1	1		1	52	
gdomme	29	43	47	77	59	80	87	107	98	101	86	33	23	871	
ske lidelser iøvrigt	4	12	12	16	5	14	11	12	6	9	5		1	107	

(Skemaet omfatter børnene i de kommunale skoler samt statsskolen og Sect. Nicolaj skolen) *5 børn er ikke undersøgt.

Der er henvist 8,1 %, der fordeler sig således:

Manglende eller ufuldstændig vaccination ..	1,6 %
Fodvorter og fodsvamp	1,2 %
Nedsat hørelse og øresygdomme	1,1 %
Nedsat syn	3,0 %
Alle øvrige sygdomme	1,2 %

48,1 % af alle børn har forældre eller andre pårørende med. Udføres beregningen på børnene fra og med børnehaveklasserne til og med 5. klasse bliver ledsagerprocenten 76,8.

Der mangler stadig en del i at få de profylaktiske vaccinationer gennemført. Vi har af kredsforeningen fået lov til at udføre vaccinationen på skolen, når gentagen henvisning ikke følges, og når den praktiserende læge i det enkelte tilfælde får meddelelse om udført vaccination. Vi har dog ikke endnu benyttet os af tilladelsen, men fortsætter vor ihærdige kampagne for at få børnene sendt til hjemmets læge.

Tuberkuloseundersøgelserne.

(Ved overlæge dr. med. C. E. Tarnowski).

Tuberkuloseundersøgelserne i skolerne er foregået på samme måde som tidligere. De sædvanlige tuberkulinprøver og B.C.G.-vaccinationer af eleverne er i de fleste tilfælde udført af skolelægeinstitutionen.

Tuberkulosestationen har taget sig af røntgenarbejdet samt foretaget 138 tuberkulinprøver.

Der er røntgenundersøgt ialt 938 børn og 808 funktionærer. Friske tuberkulose tilfælde er herved ikke blevet påvist.

Skoletandplejen.

(Ved overtandlæge Poul Caspersen).

De sidste år har vi kunnet se resultater af skoletandplejens systematiske behandlinger, af det forebyggende arbejde og hele oplysningsvirksomheden: Carieshyppigheden bliver stadig lidt mindre hos børnene på de 5 første klassetrin, og et stadig større antal børn fortsætter den regelmæssige tandpleje hos privatpraktiserende tandlæger, når skoletandplejen ophører ved udgangen af 5. klasse.

Af de 4.721 børn i 1.-5. klasse er 233 (5 %) udmeldt af skoletandplejen eller er helt udeblevet. 290 børn (6 %) har vi ikke nået at behandle, mens resten, 4198 børn (89 %) er blevet behandlet i årets løb. Desuden har 139 elever i børnehaveklasserne fået udført mindre behandlinger.

De 4.337 behandlede patienter har fået foretaget følgende:

- 1.815 undersøgelser og konsultationer ud over klasseundersøgelserne.
- 1.496 røntgenoptagelser.
- 15.870 tandfyldninger i blivende tænder (gennemsnit 3,7 pr. patient).
- 2.110 tandfyldninger i mælketænder (gennemsnit 0,5 pr. patient).
- 26 rodbehandlinger.

- 1.062 tandudtrækninger af blivende tænder.
- 3.933 tandudtrækninger af mælketænder.
- 178 tandrensninger.
- 36 tandkødsbehandlinger.
- 45 operationer.
- 25 behandlinger af svært læderede tænder.
- 23 indlæg, kroner og stifttænder.
- 3 broer.
- 45 enklere tandreguleringer.

Tandregulering i større omfang er påbegyndt i 85 tilfælde, 64 behandlinger er afsluttet, og ved årets slutning var 125 i behandling.

I forbindelse med tandregulering er givet 1.255 konsultationer.

Det forebyggende arbejde har omfattet fluorskylninger hver 14. dag i børnehaveklasserne, 1. og 2. klasserne, ialt ca. 2.750 børn, ligesom størstedelen af vort klientel har fået tandbørstningsinstruktion gruppevis eller individuelt. — Sundhedsplejerskerne har undervist 1. klasserne i »Tændernes ABC« og har benyttet mange lejligheder til at »snakke tænder« ved klassebesøgene.

Tandpleje indgår desuden i de store pigers undervisning i barnepleje.

Fødselsdagsbolcher er nu en saga blott i skolerne, og alle ansvarlige er indstillet på at begrænse slikkeriet mest muligt.

De 3.681 elever på 6.-10. klassetrin har været henvist til at gå til privat tandlæge, og en væsentlig del af udgifterne herved dækkes dels af sygekasserne, dels af Esbjerg kommune. Det er helt afgørende, at de store børn fortsætter den regelmæssige tandpleje, når vi må slippe dem ved udgangen af 5. klasse, og vi har i de senere år konstateret en stigende interesse herfor. Hvor mange af de 3.681 elever, der har været til privat tandlæge i årets løb, ved vi ikke nøjagtigt, men Esbjerg sygekasse meddeler, at over 70 % af dens medlemmer i aldersgruppen 16-20 år deltager i sygekassens »Regelmæssig-tandpleje-ordning«, og det er en smuk Danmarksrekord! Til sammenligning: i landkommuner uden skoletandpleje går kun mellem 20 og 30 % af børnene til privat tandlæge.

Det forebyggende og oplysende arbejde, som lærerne, skolesundhedsplejen og pressen medvirker så loyalt i, bærer altså frugt i form af færre tandsygdomme og mere regelmæssig tandpleje. Skoletandplejens arbejdsområde er dermed på vej bort fra de evindelige og plagsomme plomberinger og tandudtrækninger til det mere positive: kontrollen med det blivende tandsæts udvikling med det formål at gribe rettidigt ind i de hyppigt forekommende forstyrrelser i tandskifte, funktion eller vækst.

Skoletandplejens personale bestod ved skoleårets slutning af:

- Overtandlægen,
- 5 heldagsbeskæftigede børnetandlæger,
- 5 deltidbeskæftigede børnetandlæger,
- 1 kommuneassistent,
- 9 klinikassistenter (heraf 1 tandtekniker),
- 3 klinikelever,
- 1 timelønnet medhjælp.

Tandlægerne har udført overarbejde i 229¹/₂ time og hjælpepersonalet i 176 timer.

Til slut et lille hjertesuk over de trange pladsforhold på centralklinikken på Danmarksgades skole og klinikken på Stormingades skole.

Det skolepsykologiske arbejde og specialundervisningen.

(Ved ledende konsulent for specialundervisningen, cand. psych.
Niels Jørgen Bisgaard).

Et skelsættende år.

På byrådsmødet den 13. juni 1966 blev det vedtaget at gå ind for de tanker og forslag, der var fremsat i »Betænkning vedr. det skolepsykologiske arbejde og specialundervisningen i Esbjerg« (kaldet »den lysegrønne betænkning«). De ydre rammer for en udvikling var dermed lagt.

Forud var gået et stort arbejde. I en omtale af betænkningen skrev en af de lokale aviser således: »2000 timers fuldstændig gratis arbejde ligger bag den omfangsrige betænkning. 34 plenarmøder og 76 underudvalgsmøder er holdt — alt sammen i fritiden«.

Udvalget, der bestod af ledende konsulent for specialundervisningen N. J. Bisgaard, viceskoleinspektør K. Bjørholm, konsulent for specialundervisningen Jørgen Gregersen, konsulent for specialundervisningen Gorm Hadrup, kommunelærer Lars Søndergård Hansen, skoleinspektør H. Jakobsen, overlærer Åge Hilmer Sørensen, pædagogisk konsulent Peter Vedde (formand), og havde ekspeditionssekretær M. Skov Nielsen som sekretær, afgav betænkning i marts 1965. Fra marts 1965 og til byrådets vedtagelse i juni 1966 var gået en meget grundig og særdeles positiv behandling i såvel fælleslærerråd som skolekommission og skoleudvalg. Der er grund til her at rette en meget varm tak til fælleslærerråd, skolekommission, skoleudvalg og byråd for behandlingen og vedtagelsen af »den lysegrønne betænkning«. Der er hermed givet de ydre rammer, som skulle muliggøre den bedst mulige undervisning af og rådgivning vedr. alle de forskellige kategorier af handicappede skoleelever. Det er sagt om de forskellige betænkninger og undervisningsvejledninger (blå, brune og grønne), der er fulgt i kølvandet på Folkeskoleloven af 1958, at de bør være til løbende og konstant revision. Lad os håbe, at det samme kommer til at gælde for Esbjergs »lysegrønne betænkning«, således at byrådsvedtagelsen juni 1966 ikke markerer noget *punktum*, men blot et komma.

Det vil af de følgende enkeltafsnit nærmere fremgå, hvilke nydannelser »den lysegrønne betænkning« indebærer. Indledningsvis skal her blot peges på, at de helt afgørende punkter nok er ændringerne af hjælpeklasseordningen og udvidelsen af medarbejderstaben ved Skolepsykologisk kontor. En skolepsykologisk virksomhed med underskud af medarbejdere vil let ende der, at man bilder lærerne ind, at skolepsykologen kan løse en lang række opgaver, som der så alligevel hverken er

tid eller kvalificerede medarbejdere til at løse, og resultatet bliver, at lærerne får en forkeret holdning til det skolepsykologiske arbejde, samtidig med at skolepsykologen dagligt oplever sin utilstrækkelighed.

Der er nu skabt mulighed for ansættelse af yderligere 3 skolepsykologer/konsulenter for specialundervisningen. Dette skulle gerne indebære, ikke blot at ventelisterne bliver nedskåret (de skulle gerne helt forsvinde), men også at arbejdet i en vis grad kan skifte karakter. Principielt falder skolepsykologens arbejdsopgaver i henhold til tilsynslovens § 25, stk. 4 i 2 grupper:

A. Spørgsmål om specialundervisning.

B. Andre skole spørgsmål, der kræver særlig indsigt i børnepsykologien.

Tyngden har her i landet — og også i Esbjerg — hidtil overvejende været lagt på A, mens B er stagneret eller måske aldrig rigtig er kommet i gang.

Dermed har skolepsykologien placeret sig ligesom i et hjørne af skolebilledet. Specialundervisningen er nok også i for høj grad blevet et hjørne, endda et selvstændigt og ofte lidt isoleret hjørne. Det er mit håb, at »den lysegrønne betænkning« vil kunne være medvirkende til, at skolepsykologien fremover vil blive en integrerende del af skolens daglige liv, og at det vil være muligt at udvide og styrke begge sider af dobbeltrollen: konsulent for specialundervisningen og skolepsykolog.

Det er altid dristigt at spå om fremtiden, men statistikken i de kommende årsberetninger vil muligvis — på trods af en udvidelse af medarbejderstaben — vise et fald, hvad angår antallet af indstillinger og behandlede sager. Det kan synes paradoksalt, og dog er det en udvikling, jeg vil håbe på og tilskynde, for den vil illustrere, at det forebyggende arbejde er kommet i højsædet. Mange problemer vil således kunne løses og klares, uden at blive til »sager« med indstillingsskema m. m., ved at læreren simpelthen snakker med skolepsykologen eller konsulenten og får det råd og den vejledning, han ønsker. Som på så mange andre områder er det også sådan her, at statistik kan bruges til meget, men i sig selv ofte ikke siger ret meget. Rådgivnings- og konsulentarbejde kan vanskeligt gøres op i tal. En for stærk læggen vægt på talopgørelser og indberetninger *kan* medføre, at rådgiveren synes, at han kun har udrettet noget de dage, hvor han har nået at teste et vist antal børn. Fremtiden vil sikkert også vise, at specialundervisningen bør administreres på en mindre stiv og formel måde, derved vil den også undgå at blive noget alt for specielt.

Som det vil fremgå senere i denne årsberetning, har vi allerede i skoleåret 1965-66 lagt stor vægt på og søgt at gøre os gældende på andre områder end det rent testmæssige og deraf følgende rapportskriveri. Det er sket i form af møder, kursus, instruktioner m. v., og et stigende antal lærere har da også kontaktet os direkte, således at der ofte slet ikke er blevet nogen »sag«. Man aftaler tid til samtale her på kontoret eller beder os komme ud på skolen for at se barnet i undervisningssituationen. Denne udvikling hilser vi med glæde.

Selv om der, som allerede nævnt, nu er skabt bevillingsmæssig baggrund for en meget tiltrængt udvidelse af skolepsykologstaben, må man

alligevel se med stor pessimisme på fremtiden. Erfaringer fra hele landet viser nemlig, at det er så godt som umuligt at få besat ledige skolepsykologstillinger. De nuværende løn- og arbejdsmæssige vilkår tillokker ikke interesserede, dygtige lærere til at gennemføre den nødvendige videreuddannelse. Hertil kommer, at det for provinslærere er forbundet med specielle vanskeligheder at gennemføre en psykologuddannelse, idet der kun er mulighed for en sådan i København, enten på universitetet eller på Danmarks Lærerhøjskole. Sidstnævnte sted er påbegyndt et nyt såkaldt cand. pæd. studium, som specielt tager sigte på at udanne lærere til skolepsykologstillinger. At det er vanskeligt at få psykologer til provinsen, har vi tydeligt bevis på, derved at den siden maj 1965 ubesatte stilling som klinisk psykolog ved skolevæsenets skolepsykologiske kontor stadig er ubesat.

Indstillinger og sagsbehandlinger:

Som følge af anmodninger fra skoler, hjem, skolemyndigheder og andre institutioner om undersøgelse er der behandlet 392 sager. Det drejer sig om 264 drenge og 128 piger.

Hertil kommer en lang række ikke registrerede henvendelser uden indstillingsskema og forespørgsler bl. a. vedr. børn, der allerede tidligere har været undersøgt.

De behandlede sager fordeler sig således på de enkelte skoler:

Boldesager skole	48
Danmarksgades skole	30
Gammelby skole	27
Grådybskolen	49
Jerne skole	60
Præstegårdsskolen	24
Rørkjær skole	28
Spangsbjergskolen	46
Stormgades skole	37
Vestre skole	23
Østre skole	18
Veldbæk	2
	392

60 sager er startet udelukkende på hjemmets foranledning.

123 indstillinger, der ikke blev færdigbehandlet i skoleåret 1964-65, er blevet behandlet i dette skoleår.

På grund af manglende arbejdskraft har det desværre ikke været muligt at færdigbehandle alle de indkomne henvendelser, ligesom en del sager først er blevet færdigbehandlet på så sent et tidspunkt af skoleåret, at det har været generende og utilfredsstillende for skolerne.

124 indstillinger har måttet overføres til færdigbehandling i skoleåret 1966-67.

Med hensyn til undersøgelse af og rådgivning vedr. de tilpasningsvanskelige og nervøse elever har manglen af en klinisk psykolog været meget mærkbar. Der har beklageligvis stadig ikke meldt sig ansøgere til den ledige stilling som klinisk psykolog.

Aldersfordelingen

for de behandlede børn kan aflæses af nedenstående oversigt.

Født i 1948	3
» » 1949	1
» » 1950	2
» » 1951	8
» » 1952	14
» » 1953	10
» » 1954	22
» » 1955	43
» » 1956	80
» » 1957	84
» » 1958	100
» » 1959	24
» » 1960	1
		392

Indstillingsårsagerne

(som er anført på indstillingsskemaerne fra skolerne) fordeler sig således:

Indstillet på grund af vanskeligheder med dansk	232
» » » » » regning	145
» » » » » syn	6
» » » » » tale	38
» » » » » hørelse	4
» » » » » nervøse symptomer	29
» » » » » adfærdsvanskelig-		
	heder	37
» » » » » andre årsager	39

NB. Ofte er der flere faktorer, der bevirker, at barnet ønskes undersøgt. Den ovenstående oversigt, der ikke kan være udtømmende, giver et indtryk af de væsentligste henvisningsårsager. Det skal bemærkes, at der ofte er flere årsager i samme sag.

Undersøgelserne har bestået i en intelligenstestning og i en del tilfælde i en dyberegående personlighedsundersøgelse. Dertil kommer diagnostiske læse- og staveprøver og ofte tillige pædagogiske prøver i regning, ligesom der har været ført lærer- og forældresamtaler.

På de børn, der modtager specialundervisning, er der foretaget et stort antal læseprøver (kontrolprøver).

Disse børn prøves, så vidt det er gørligt, 2 gange årligt, og der er ialt foretaget ca. 440 læseefterprøver. I forbindelse med disse kontrolprøver skal det anføres, at kontoret har udarbejdet et såkaldt journalbidragskema, som 2 gange årligt udsendes til og udfyldes af specialklasse/specialholdslæreren. Læreren giver oplysninger om elevens tilpasning, arbejdsindsats m. v., ligesom han redegør for anvendte undervisningsmaterialer, og læreren skal desuden besvare spørgsmålet: Bør den nuværende specialundervisning fortsætte, ophøre eller ændres.

Intelligenskvotienten

for de elever, der er blevet undersøgt med Binet-intelligensprøven i løbet af skoleåret, fordeler sig således:

IK mindre end 70	6
IK 71—80	4
IK 81—90	20
IK 91—100	69
IK 101—110	106
IK 111—120	14
IK over 120	4

De behandlingsmuligheder, som kontoret har foreslået, kan resumeres i følgende oversigt. Den er ikke udtømmende, men kan dog give et vist indtryk.

Tilrådet, at barnet skal være omgænger	29
» » » » på læsehold	94
» » » » i læseklasse	34
» » » » på støttehold	22
» » » » i hjælpeklasse	31
» » » » have taleundervisning	20
» » » » skifte klasse	1
» » » » på Rendbjergvej	16
» » » » under børneværn	1
» » » » på eksternatskole	5
» » » » have høreundervisning	4
» » » » synsundervisning	4
» » » » psykiatrisk undersøgelse og evt. behandling på børne- rådgivningsklinikken	6
» » » » have enkeltmandsundervisning	7
<i>Andre:</i> (Væsentligste gruppe herunder er sager, hvor pæd. foranstaltninger ikke har kunnet tilrådes, udover hvad der er muligt inden for normalklassens rammer)	38

*Oversigt over specialundervisningens omfang ved
skoleårets begyndelse:*

Skole	Antal hjælpekl.	Antal elever	Antal støtteh.	Antal elever	Antal læsekl.	Antal elever	Antal læsehold	Antal elever
Boldesager	0 (0)	0 (0)	2 (3)	9 (15)	1 (1)	11 (14)	6 (8)	20 (26)
Danmarksgade ...	0 (0)	0 (0)	0 (1)	0 (3)	1 (0)	17 (0)	3 (6)	11 (25)
Gammelby	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	8 (10)	4 (7)	14 (21)
Grådyb	5 (3)	47 (24)	2 (4)	5 (10)	0 (0)	0 (0)	6 (7)	17 (19)
Jerne	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (0)	12 (0)	3 (6)	16 (19)
Præstegård	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Rørkjær	3 (3)	38 (30)	2 (3)	7 (8)	1 (1)	9 (7)	4 (4)	12 (16)
Spangsbjerg	0 (1)	0 (12)	2 (2)	7 (10)	3 (2)	31 (16)	7 (10)	28 (28)
Stormgade	3 (3)	31 (25)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 (4)	11 (19)
Vestre	0 (0)	0 (0)	2 (1)	7 (3)	2 (2)	25 (25)	2 (2)	8 (9)
Østre	2 (2)	18 (19)	1 (1)	3 (3)	0 (0)	0 (0)	5 (4)	9 (13)
I alt	13 (12)	134 (110)	11 (15)	38 (52)	10 (7)	113 (72)	43 (58)	146 (195)

Hertil kommer på Danmarksgade 3 tunghøreklasser (1) med 11 (6) elever.

Nyoprettede klasser:

På Boldesager 2 taleklasser med 13 elever.

På Præstegårdsskolen 2 klasser for bevægelseshæmmede med 9 elever.

NB. Tallene i parantes er fra skoleåret 1964-65.

Meddelelsesbøger i specialklasserne:

En specialklasse bør på de områder, hvor det er gørligt, adskille sig så lidt som muligt fra en normalklasse. Alene herudfra måtte det forekomme uheldigt, at det for visse skolers vedkommende var praksis, at der ikke blev givet meddelelsesbøger i specialklasserne. På denne baggrund blev der den 17. december 1965 afholdt et møde på Rørkjær skole, hvortil specialklassernes lærere og øvrige interesserede var indbudt. Mødet viste, at der var behov for at arbejde videre med spørgsmålet, og der blev nedsat et udvalg bestående af:

kommunelærer Andreas Nielsen,
kommunelærerinde Irma Rasmussen,
konsulent for specialundervisningen Jørgen Gregersen (formand),
ledende konsulent for specialundervisningen N. J. Bisgaard,
pæd. konsulent P. Vedde.

Udvalget fik af skoledirektøren følgende kommissorium: »Der ønskes en undersøgelse af, hvorvidt de gængse former for meddelelsesbøger og afgangsbeviser er relevante også for elever, der henvises til en eller anden form for specialundervisning. Såfremt dette findes ikke at være tilfældet, udbedes motiverede forslag til ændrede former for disse meddelelsesmidler for så vidt angår elever under specialundervisningen«.

Udvalget afsluttede sit arbejde i april 1965 og har til skoledirektøren afleveret sin indstilling bilagt forslag til meddelelsesbøger til de forskel-

lige typer specialklasser samt forslag til afgangsbeviser. Foranlediget af stærke ønsker fra et par skoler blev afgangsbeviset allerede anvendt ved afslutningen af indeværende skoleår.

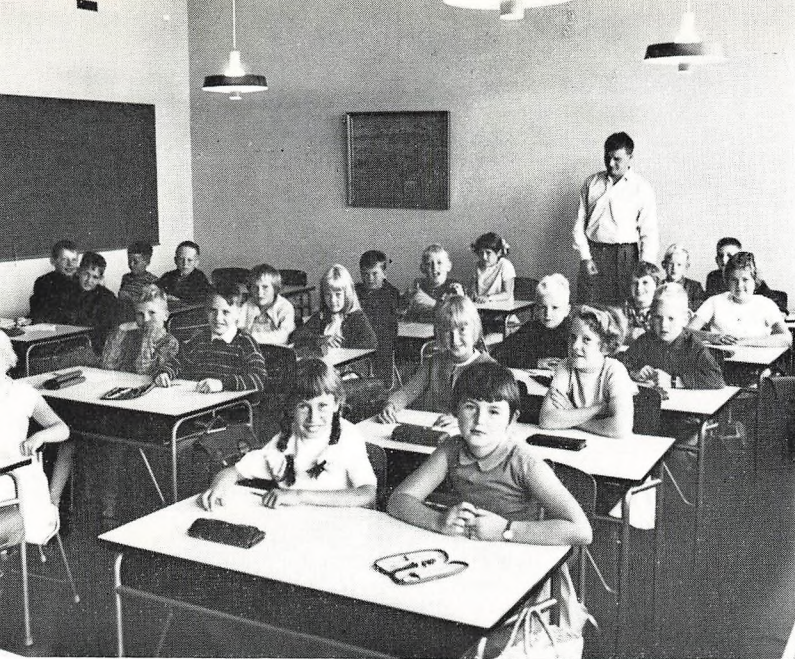
Hjælpeklassernes opbygning og placering:

Allerede i skoleåret 1965-66 er påbegyndt den opbygning af hjælpeklasserne, som er foreslået i den »lysegrønne betænkning«, og efter hvilken hjælpeklasserne, der fremover skal være årgangsdelte, samles på et par af byens normalskoler, således at disse skoler hver får en fuld hjælpeklasserække (fra 2. til 7. klassetrin, samt hvis der viser sig behov derfor, også en hjælpeklasse på 1. trin og naturligvis også klasser for frivillige 8., 9. og evt. også 10. skoleår). Som det vil ses af oversigten over specialundervisningen, er opbygningen startet, idet Grådybskolen i skoleåret 1965-66 har 5 hjælpeklasser. I skoleåret 1966-67 vil der blive 6 hjælpeklasser på Rørkjær og 6 på Grådybskolen. Der er grund til at gøre opmærksom på behovet for en tredje normalskole (udover Rørkjær og Grådyb), som kan tage en fuld hjælpeklasserække. Den kommende Nordre skole, som evt. skal fungere som øvelsesskole for seminariet, vil sikkert være en god løsning, idet der her rent bygningsmæssigt vil kunne tages de fornødne hensyn, så skolen vil være egnet til at dække hjælpeklassernes specielle behov, ligesom en placering her vil være værdifuld på den måde, at vordende lærere derigennem vil få kendskab til undervisning af svagbegavede. Det er imidlertid et spørgsmål, om man kan vente med at fastlægge den tredje hjælpeklasserække, til Nordre skole er klar til brug.

Specialskole eller hjælpeklasser på normalskoler?

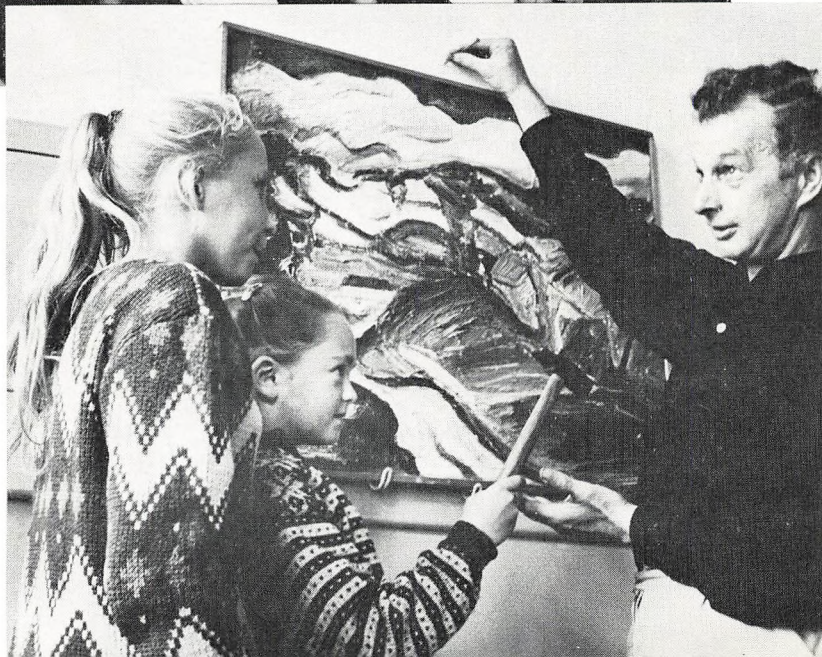
I udvalget vedr. »den lysegrønne betænkning« drøftedes meget ofte og grundigt, hvilke rammer der måtte anses for at være de mest hensigtsmæssige for undervisningen af folkeskolens svagbegavede elever.

I fag- og dagspresse drøftes med mellemrum ivrigt fordele og ulemper ved specialskoler. Umiddelbart inden byrådets vedtagelse af »den lysegrønne betænkning« førtes i en af de lokale aviser en heftig debat om dette spørgsmål. I denne forbindelse kan man fristes til at bringe et lille citat fra »Læsepædagogen« nr. 4, 1966, hvor man i forbindelse med omtalen af et skoleforsøg i København bl. a. skrev, at der stadig er nye grænsepæle, der skal rykkes fremad. Som eks. på opgaver, det ligger nær at tage op, anføres: Differentiering ikke differentiering af eleverne, idet der ikke tænkes på forsøg i 6. og 7. klasser, men på en differentiering af undervisningen i de syv første skoleår. »I stedet for de følelsesbårne argumenter for-imod særskoler, for-imod særklasser o. s. v. ville det være ønskeligt med veltilrettelagte og systematiske skoleforsøg, der kunne give øget viden på feltet. Tilhængere fra begge lejre vil jo børnenes bedste. I stedet for at afgøre sagen på slagmarken med argumenter, der runner i følelse, hvad de savner i saglighed, ville egentlig viden være ønskelig. Et skoleforsøg på dette felt ville næppe kunne undgå at skabe viden. Hvis man så samtidig gjorde flere lærere



estegårds-
lens første
blev
piet 1. sep-
ber 1965





*Det værdifulde
musiske indslag
forsømmes ikke*

— også de kommende — bedre egnede til at undervise andet end gennemsnitselever, *hvis* man samtidig byggede nok nye skoler og fik etableret den nødvendige støtteundervisning, *hvis* man lagde ud med forældreoplysning o. s. v. — ja, så har man måske et alternativ til særskolerne og særklasserne, hvis et forsøg skulle vise sig at pege væk fra disse«.

Men indtil resultatet af sådanne skoleforsøg foreligger, og indtil hvis'erne er opfyldt (overflødiggjort), må vi jo inden for de bestående rammer etablere den bedst mulige undervisning for de svagtbegavede. Så længe der er lærere og forældre, der opfatter og vurderer hjælpeklassen som »den sidste udvej«, så længe må der arbejdes for at få gjort denne skoleform så tiltrækkende som overhovedet muligt.

Det er mit håb, at vi med den nu igangsatte hjælpeklasseordning kan være med til at forme en god og sund udvikling.

Ikke større forskel på hjælpeklasser og almene klasser end på almene klasser og boglige:



fig. 1.

Vi skal ikke ret mange år tilbage i vor skoles historie, før fig. 1 illustrerer synet på folkeskolens klasser. Der gik da et skarpt og klart skel mellem de tre skoleafdelinger: Eksamens-, eksamensfri- og hjælpeklasserne (de sidstnævnte var endda ofte helt uden for billedet — på en særlig skole).

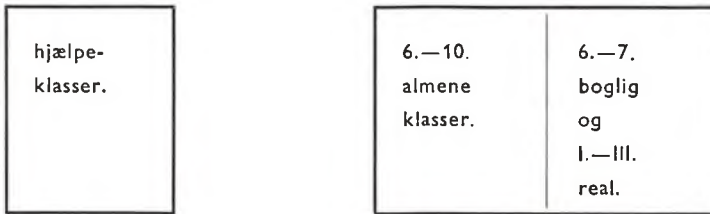


fig. 2.

Siden folkeskoleloven af 1958 er udviklingen gået med stormskridt, og meget er sat i skred, blandt andet er grænsen mellem de almene og de boglige klasser udvisket meget, og tilvalgsskolen begynder at tegne sig i horisonten. Optagelsesprøven til eksamensmellemskolen er afløst af vejledende prøver i 5. klasse, erhvervene er begyndt at få øjnene op for eleverne, der går ud af 8., 9. og 10. almen klasse, der er indført stats-

kontrollerede prøver, eksamensformen i a-klasserne er mere spændende, måske også mere tidssvarende og pædagogisk rigtig end i realafdelingen, eleverne har valgfrie fag i a-afdelingen, og et stigende antal lærere helliger sig a-klasserne. Alene siden 1958 er der sket store forskydninger, og også mentalitetsændringer i skolen og i offentligheden, hvad angår a- og b-linierne. Hjælpeklasserne, lad os kalde dem h-linien, svæver nok stadig lidt isoleret rundt. Fig. 2 skulle illustrere situationen i dag. Den nemmeste løsning ville måske være helt at isolere dem — ved at anbringe dem på en specialskole, men det er jo ikke altid, den nemmeste løsning også er den rigtigste løsning.

Jeg tror, vi må væk fra, at der skulle være stor forskel på a-linien og h-linien. Det hele er jo et variabilitets- eller normalfordelingsspørgsmål, hvor vi er tilbøjelige til at trække lodrette, men sådan set kunstige streger.

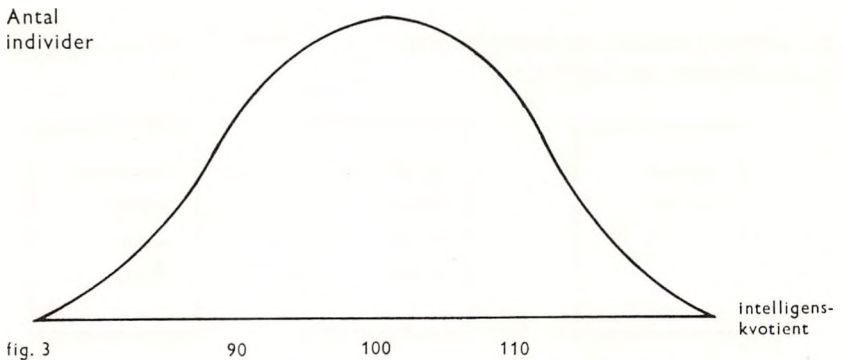
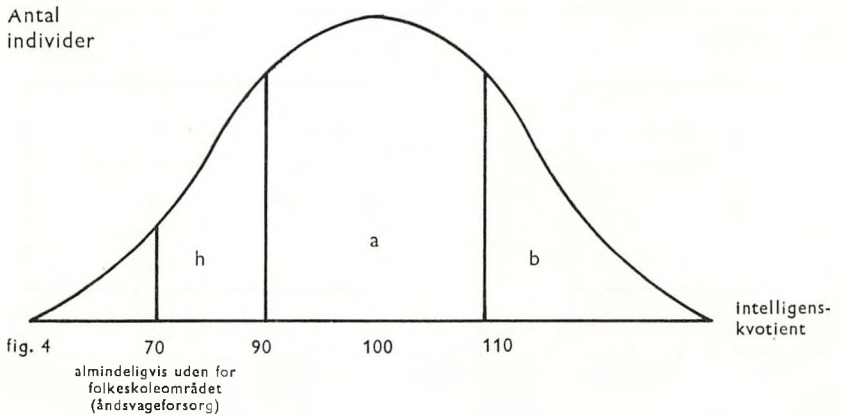


Fig. 3 illustrerer normalfordelingen for et tilfældigt udsnit af befolkningen med hensyn til intelligens.



Man kan ikke trække lodrette streger som på fig. 4 og dermed afgrænse almen-, boglig- og hjælpeskolelinie, men i realiteten har man alligevel arbejdet, som om man kunne.

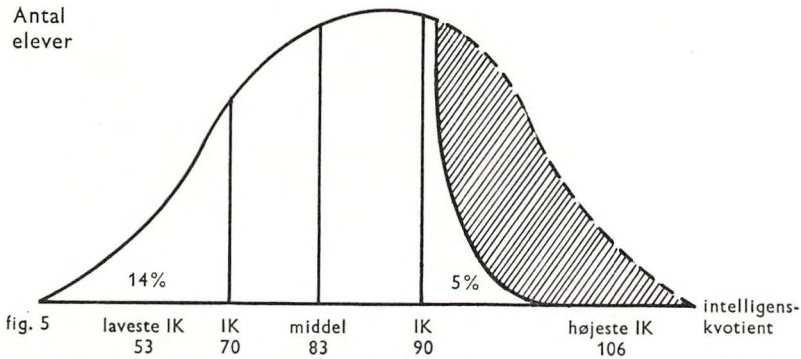


Fig. 5 skal illustrere fordelingen af intelligenskvotienter hos børn, der går i hjælpeklasser (materialet stammer fra en undersøgelse over godt 400 hjælpeskoleelever i København).

Det, der i denne forbindelse har størst interesse, er kurvens bratte fald til højre. Årsagen er bl. a., at der har været for stærk tendens blandt skolepsykologer, lærere etc. til at sætte intelligenskvotient 90 som skillelinie til hjælpeklasse. Der mangler en normal fordeling i hjælpeskolen. Man kunne tænke sig, at en del af eleverne i det skraverede område (elever som sidder i en normalklasse) kunne have fået et bedre arbejds- og indlæringsklima i en hjælpeklasse. Det er samfundets og skolens egen skyld, at der er en forældre- og også læreraversion mod hjælpeklasserne. Man har gjort det til noget alt for specielt, og grænsen mellem a-klasserne og hjælpeklasserne har været unaturlig skarp, hvortil kommer, at lokale-, bygnings-, materiale- og lærersituationen ofte har været særlig udsat i hjælpeklasserne.

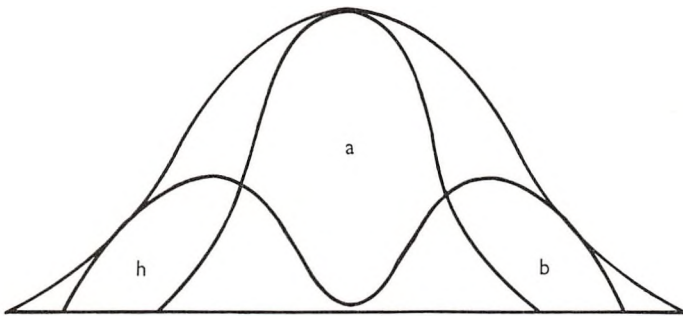


fig. 6

Hjælpeklasserne må ikke glemmes, når der skal snakkes tilvalgsskole:

Fig. 6 illustrerer, hvor jeg gerne vil hen. Den viser, at der burde være stor overlappning i intelligensmæssig henseende mellem de børn, der går i b- og a-linien og mellem børnene i h- og a-linien. Eneafgørelsen for placeringen i de enkelte afdelinger bør være: Hvor vil barnet gen-

nemgå den mest harmoniske udvikling, hvor vil undervisningen bedst svare til dets evner? For her vil det befinde sig bedst og dermed få den lykkeligste skolegang. Det skulle nødtigt gå sådan, at h-linien lades ude af betragtning, den dag der for alvor skal tages stilling til tilvalgsskolens praktiske gennemførelse. Det er en af tilvalgsskolens ideer, at nogle a-børn i visse fag skal kunne aflægge afsluttende prøve/tage eksamen på samme niveau som b-børnene. På samme måde må det blive sådan, at h-børnene på visse områder må kunne afslutte deres skolegang på samme niveau som a-børnene.

Konsulent for hjælpekoleundervisningen og kuratorer:

Med »den lysegrønne betænkning« er der åbnet mulighed for oprettelsen af en stilling som konsulent for byens hjælpekoleundervisning. Store opgaver venter på løsning gennem denne person; nævnes her skal blot udarbejdelsen af nye time- og undervisningsplaner for hjælpeklasserne. Den nuværende lokale undervisningsplan er ubrugelig, efter at vi har fået årgangsdelte hjælpeklasser. Erfaringer andre steder har vist, at tiden allerede er løbet fra den normalttimeplan for hjælpeklasser, som er at finde i den rigtige »grønne betænkning« (betænkning vedr. Folkeskolens Specialundervisning fra 1961). Med et stigende antal elever i hjælpeklasserne udover den undervisningspligtige alder venter der også den kommende kuratorvirksomhed store opgaver. Kurator, som bør være en erfaren hjælpeklasselærer med kendskab til og interesse for erhvervslivet, har som primær opgave at yde svagtbegavede skoleelever og disses hjem rådgivning og bistand i personlige anliggender under skolegangen og mindst 3 år efter deres udskrivning af skolen. Desuden skal han være behjælpelig med anbringelse af eleverne i stillinger svarende til deres forudsætninger.

I skoleåret 1966/67 vil der blive ansat 2 kuratorer, som hver skal stå til rådighed 5 timer ugentlig for dette specielle arbejde.

Skolemodenhedsundersøgelser:

I maj-juni 1966 blev der foretaget skolemodenhedsundersøgelse på samtlige børn i børnehaveklasserne. Desuden blev de fra hjemmet til 1. klasse indskrevne børn indbudt til at deltage i en skolemodenhedsundersøgelse. I forbindelse med disse undersøgelser er der blevet ført en lang række forældresamtaler, og i de tilfælde, hvor skolen og skolepsykologen har været enige om at anbefale, at et ikke-undervisningspligtigt, skoleumodent barn fik skolegangen udsat et år, har man forelagt forældrene disse synspunkter. De fleste forældre har fulgt dette råd med hensyn til udsættelse af skolegangen. Der har været indkaldt 199 forældre til samtale i forbindelse med skolemodenhedsundersøgelserne.

Følgende lærere har bistået ved afholdelsen af skolemodenhedsundersøgelserne:

Kommunelærerinde Gerda Rasmussen, Spangsbjergskolen.
Overlærer Åge Sørensen, Rørkjær skole.

Viceinspektør K. Bjorholm, Boldesager skole.
 Viceinspektør fru C. Bork, Østre skole.
 Overlærer K. Bang Mikkelsen, Præstegårdsskolen.
 Kommunalærer I. Nygård Jensen, Danmarksgades skole.
 Kommunalærer L. Søndergård Hansen, Grådybskolen.
 Kommunalærer Sv. Grønback, Præstegårdsskolen.

I forbindelse med skolemodenhedsundersøgelserne skal det nævnes, at Stormgades skole og Spangsbjergskolen i skoleåret 1966-67 agter at forsøge den ordning, der er skitseret i »den lysegrønne betænkning«, med hensyn til at tilbyde de børn, der går andet år i børnehaveklassen, 5 timers supplerende undervisning. Skolepsykologisk kontor har påtaget sig at være behjælpelig med at fremskaffe materiale og i det hele taget tilrettelægge programmet for disse 5 supplerende timer.

Arrangerede kurser, møder m. v.:

Skolepsykologisk kontor har i samarbejde med Esbjerg årskursus tilrettelagt 2 grundkursus B (undervisning af svagtbegavede) og 1 grundkursus A (undervisning af læseretarderede). Flere af konsulenterne har desuden medvirket ved disse kurser som instruktører.

Den 4. og 11. oktober afholdtes i samarbejde med skolecentralen 2 møder, hvortil samtlige lærere ved specialundervisningen var indbudt. I forbindelse med møderne var der arrangeret en udstilling af undervisningsmaterialer. Møderne formede sig som gruppedrøftelser, hvor der var lejlighed til at udveksle erfaringer og stille spørgsmål.

Den 17. december afholdtes som allerede omtalt et møde på Rørkjær skole angående meddelelsesbøger til specialklasserne. Den 4. februar var samtlige konsulenter for specialundervisningen og tale-høre-konsulenterne fra Ribe amt indbudt til møde. Man aflagde besøg i centerklasserne og drøftede bagefter fælles problemer.

Den 7. februar afholdtes på Grådybskolen i samarbejde med Esbjerg Lærerforening et panel-diskussionsmøde med emnet: Danskundervisning i klassen og på læsehold. 7 kolleger kom her med korte indlæg og lagde op til en livlig drøftelse.

Den 9. marts var der arrangeret et møde på Rørkjær skole specielt for hjælpeklassernes lærere. Skoleinspektør J. Ove Madsen, Hjælpe-skolen i Vejen, redegjorde her for erfaringer, specielt med hensyn til arbejdet i 8. og 9. hjælpeklasse.

Den 10. april var der arrangeret et instruktionsmøde for de lærere, der skulle medvirke ved skolemodenhedsundersøgelserne.

Den 15. april afholdtes på Præstegårdsskolen et møde specielt for børnehaveklassernes lærerinder, hvor man drøftede de forestående skolemodenhedsundersøgelser og overgangen fra børnehaveklasse til 1. klasse.

Ved 5 forældremøder på skolerne har skolepsykologerne holdt foredrag.

Med børnerådgivningsklinikken for Ribe og Ringkøbing amter har der i det forløbne skoleår været et udmærket samarbejde. Man har således holdt fælles konference hver 3. uge.

Deltagelse i møder, kurser m. v.:

Foreningen af skolepsykologer og konsulenter for specialundervisningen i Danmark har i det forløbne år afholdt to faglige 2-3 dages møder. Kontoret har været repræsenteret ved begge møder.

Gorm Hadrup har på Skarrildhus deltaget i et weekendstævne angående skolemodenhedsproblemet, ligesom han har deltaget i et skolemodenhedskursus i København.

J. Gregersen og N. J. Bisgaard deltog i april i et skolemodenheds-follow-up-kursus i Kolding. H. Maigaard-Hansen deltog 1.-2. april i talepædagogisk forenings møde på Nyborg Strand. C. Jacobsen og J. Gregersen deltog den 25.-26. februar i København i et kursus for skolepsykologer på Statens undersøgelses- og vejledningsklinik for døve og svært tunghøre børn i København.

H. Maigaard-Hansen og N. J. Bisgaard deltog i dagene 28.-30. okt. i en konference i København om undervisning af fysisk handicappede børn arrangeret af Foreningen for spastisk lammede børn i samarbejde med undervisningsministeriet. N. J. Bisgaard deltog i tiden 25.-27. marts i Dansk Psykologforenings årsmøde på Hindsgavl slot, har 1 gang månedligt deltaget i et af Dansk Psykologforening arrangeret efteruddannelseskursus i Århus og har i en uge af sommerferien 1966 som inviteret gæst repræsenteret Foreningen af skolepsykologer og konsulenter for specialundervisning i Danmark ved de norske skolepsykologers kursus og årsmøde i Lillehammer.

I sommerferien 1965 deltog N. J. Bisgaard i Nordisk psykologmøde i Jyväskylä i Finland i tiden 1.-8. august.

Der skal her rettes en varm tak til skolemyndighederne for velvillighed og positiv behandling af ansøgninger om deltagelse i kursus, møder m. v. Det er vigtigt for vort arbejde til stadighed at være bedst muligt orienteret.

Specialundervisningscentret for Ribe amt.

(Ved N. J. Bisgaard og H. Maigaard-Hansen).

1. september 1965 startede det såkaldte specialundervisningscenter for Ribe amt. Selve betegnelsen »center« kan være lidt misvisende, idet man ikke kan tage et bestemt sted hen og se dette specialundervisningscenter. Det er netop en af ideerne bag dette projekt, at de stærkt handicappede elever i så høj grad som muligt skal integreres på normalskoler. »Centreringen« ligger alene deri, at man — for at kunne etablere de nødvendige undervisningsmæssige faciliteter og for at få et tilstrækkeligt stort elevtal til relevante undervisningsgrupper — har samlet eller centreret denne undervisning for et helt amt på samme sted — i dette tilfælde Esbjerg.

Som et led i centrets »decentralisering« valgte man at placere de 2 klasser for bevægelsehæmmede på Præstegårdsskolen, de tre klasser for tunghøre på Danmarksgades skole og de 2 klasser for talehæmmede på Boldesager skole. På Danmarksgades skole er endvidere placeret en fra Statens Kostskole for døve og tunghøre børn i Fredericia udstationeret klasse.

Administrative forhold, ledelse m. v.:

Forud for starten den 1. september 1965 var gået lange og til tider ret drøje forhandlinger, og også i det forløbne skoleår har der, især på det lokale plan, været en del kompetence-spørgsmål, som nu imidlertid har fundet en løsning. Der er grund til at rette en stor tak for den meget positive holdning og interesse, der fra myndighedernes side — både i amt og købstæder — har været vist specialundervisningscentret.

Administrationen af centerklasserne har lagt en endog meget stor ekstra arbejdsbyrde på Skolepsykologisk kontor.

Ifølge den mellem Ribe amts skoledirektion og Ribe amts skoleråd samt Esbjerg, Ribe og Varde byråd indgåede aftale skal undervisningen ledes af Esbjerg kommunes ledende konsulent for specialundervisningen. Det viste sig hurtigt at være uoverkommeligt for én mand at løse alle disse opgaver, hvorfor man frigjorde talekonsulent H. Maigaard-Hansen, Esbjerg, fra en del af hans hidtidige arbejde, således at det nu er pålagt ham som medhjælper for den ledende skolepsykolog at løse en række af de opgaver vedr. centerklasserne, hvor en koordinering er nødvendig (eksempelvis budgetlægning, regnskabskontrol, indkøb af og kontrol med specielt udstyr og tilrettelægning af transport). På lokalt plan er det endvidere ordnet sådan, at det almindelige daglige arbejde med og tilsyn med undervisningen udøves af den enkelte skoleinspektør. Iøvrigt løses problemerne for så vidt angår fag- og timeplan m. v. i samarbejde mellem skoleinspektør og ledende konsulent for specialundervisningen, således at det skolepsykologiske islæt her som for den øvrige specialundervisning ved skolevæsenet primært er af rådgivende art. Det er på nuværende tidspunkt svært at se, hvordan den endelige og bedste løsning er på de administrative forhold. Der er tale om en nydannelse i folkeskolen, og det er vigtigt, at man gennem nogle års erfaringer kan finde frem til den ideelle løsning uden at låse sig fast allerede i starten.

Undervisningen, lokaleforhold m. v.:

Tunghøreklasserne: Eleverne følger så vidt muligt normalskolens undervisning- og fagplan. For de svært tunghøre er indlæringen naturligvis vanskelig.

Der bruges så vidt muligt almindelige undervisningsmaterialer. De middel og svært tunghøre anvender teleslynge i forbindelse med deres høreapparat.

Især i den lille klasse bruges der meget sprogopbyggende materiale, herunder fonetiske spil og billedmateriale.

Der arbejdes ikke med tegnsprog, men det kan ikke undgås, at børnene indbyrdes anvender tegn.

Taleklasserne: Udenbys elever er her bl. a. af hensyn til transporten så vidt muligt samlet i den ene af de to taleklasser.

Af hensyn til det primære talehandicap er der tale om stærk individuelpræget undervisning.

Det må formodes, at flere af eleverne i taleklasserne efter kun eet års

ophold kan overflyttes til normalklasser. Et par elever vil dog formentlig blive overflyttet til hjælpeklasse og en enkelt til åndssvageforsorgen.

7 af eleverne har primært forsinket sprogudvikling med sprogfejl. 4 elever er hjerneskadede og har som følge deraf mangelfuldt eller ufuldstændigt sprog, 1 har gane- og læbespalte og 1 er svær stammer.

Foruden den almindelige undervisning, til hvilken der supplerende anvendes sprogopbyggende materialer, får hver elev 5 ugentlige talelektioner ved en talelærer. Denne talelærer underviser endvidere hver klasse samlet to timer om ugen i talekorrektion.

Klasser for bevægelseshæmmede:

På Præstegårdsskolen er der 2 klasser for bevægelseshæmmede elever, ialt 11 elever. Der er her forsøgt en deling efter alder, idet der i klasse A er 5 elever som pr. august d. å. blev skolepligtige. Klasse B består af 6 elever, hvoraf de 4 tidligere har gået i spastikerklassen på Gammelby skole, 1 elev er kommet fra Geelsgård Kostskole, og 1 elev er kommet fra Sædding skole, hvor han tidligere har gået 2 år i skole.

Der er fra Esbjerg købstad 4 elever og fra amtet 7 elever. Der er 8 elever med spastisk lammelse, 2 svært trafikskadede og 1 elev med leddegigt.

Flere af eleverne har flere handicaps. 7 elever har således svære talebesværligheder, de 2 er næsten uden sprog. 1 elev har en meget svær hørenedsættelse.

Eleverne undervises alle individuelt. Flere må på grund af deres motoriske vanskeligheder betjene sig af mekaniske undervisningsmidler f. eks. skrivemaskiner. 6 elever sidder i kørestole.

Skolegangen foregår fra kl. 8-16. I denne tid er der som regel almindelig undervisning fra 9-14 for de ældste og fra 9-13 for de yngste. Fra 8-9 og 13-16 er der beskæftigelsesundervisning. Sideløbende gives der fysioterapeutisk optræning og taleundervisning. Fysioterapeuten er på skolen 3 dage om ugen, ialt 18 timer.

Der anvendes 2 mindre lokaler til klasseundervisning, 1 stort lokale til beskæftigelsesundervisning, 1 til fysioterapi og 1 til taleundervisning. Desuden er der afsat 1 lokale til køkken, hvor børnene kan optrænes i brugen af de forskellige ting, der findes i et hjem.

Ikke mindst hvad angår et par af de multihandicappede elever på Præstegårdsskolen, er der tale om så svært underviselige elever, at materiale og apparatur må fremstilles helt specielt til hver enkelt elev.

Elevekonferencer:

På alle 3 skoler med centerklasser har der 2 gange i skoleårets løb været afholdt interne faglige konferencer, hvor dagsordenen som vigtigste punkt har haft en gennemgang af hver enkelt elev.

Besøg m. v.:

Pressen har lige fra starten vist specialundervisningscentret stor interesse og har gennem omtale og artikler orienteret offentligheden.

En lang række enkeltpersoner og studiegrupper har aflagt besøg, ligesom der har været besøg af konsulenterne Inga Nilsson og M. Sloth fra

undervisningsministeriets inspektion for specialundervisningen. Ribe amts skoledirektion har også aflagt besøg.

Forældrekontakt:

I flere tilfælde har det været ordnet sådan, at en af forældrene har været på skolen de første dage for at lette med tilpasningen til det nye skolemiljø og for at sætte undervisningspersonalet ind i det særlige »sprog«, som det svært handicappede barn uden egentligt sprog betjener sig af. Forældrekræden til de tunghøre børn på Danmarksgades skole har været initiativtagende til, at der i marts måned 1966 blev stiftet en Hørehæmmede Børns Forældreforening. Denne forening har bl. a. afholdt et meget velbesøgt møde i maj måned, hvor lærere, inspektører og konsulenter besvarede spørgsmål fra forældrene.

Samarbejde med andre institutioner:

En vis integration, som har vist sig meget frugtbar, er i det forløbne år etableret mellem døveforsorgen og specialundervisningscentret, dels ved at den fra tunghøre- og døveskolen i Fredericia udstationerede klasse er blevet placeret på samme skole som centerklasserne, og dels ved at overlærer Marie Andersen fra døveskolen har haft artikulationsøvelser og sprogopræning med center eleverne, mens omvendt hendes elever i et mindre antal timer har været sammen med folkeskolens elever. Denne vekselvirken fortsætter i det kommende skoleår, bl. a. derved, at en af center eleverne skal have et års ophold på kostskolen i Fredericia.

Et lille hjertesuk: Når vi efter at have fået tilmeldt et barn som evt. emne har aflagt besøg i hjemmet eller indkaldt til forældresamtale, har det ofte slået os, at en del af disse forældre allerede har været i forbindelse med og har haft besøg af mange andre institutioners personale. Alle har givet gode råd — desværre ofte delvis modsigende, således at forældrene er blevet forvirrede. En bedre koordinering indenfor hele rådgivningssektoren kunne være ønskelig.

Specialundervisningscentrets økonomi:

Udgifter til etablering og driften af specialundervisningscentret afholdes af Ribe amts skolefond, som alle købstæder og kommuner i amtet yder midler til efter deres indbyggerantal. Det bemærkes dog, at Esbjerg kommune vederlagsfrit stiller lokaler, rengøring af disse o. l. til centrets rådighed.

For tiden 1. september 1965 til 31. marts 1966 er der afholdt følgende udgifter:

Lærerlønninger	220.712,20	kr.
Løn til kontorpersonale	2.046,36	»
Udgifter til konsulents kørsel	1.268,06	»
Nødvendigt installationsarbejde i høreklasser	358,30	»
Specielt inventar	23.413,07	»
Tøjkask	34,20	»
Specielt undervisningsmateriale	35.992,77	»
Gymnastik og idræt	76,63	»
Befordring af eleverne	49.135,80	»

1 stk. kørestol	1.095,00 kr.
Lønninger til speciallæger	2.010,96 »
Apparatur til fysioterapi og beskæftigelsesterapi m. v.	7.654,00 »

Esbjerg kommune leverer almindeligt undervisningsmateriel såsom læse- og regnebøger, hefter o. l. Der beregnes herfor en udgift til skolefonden på 55,00 kr. pr. elev pr. år.

Alle øvrige undervisningsmidler indkøbes specielt over bestemte konti og betales fuldt ud af skolefonden.

Udover de opførte udgifter er der ved ekstrabevillinger skabt muligheder for indkøb af kørestole til 6.000,00 kr. og en specielt konstrueret regne- og skrivemaskine til 15.000,00 kr. Ved etableringen af specialundervisningscentret blev det aftalt, at skolefonden med 6.000,00 kr. skulle afholde udgifterne til lydisolering m. v. af en klasse for hørehæmmede.

Til etablering af klasserne for bevægelseshæmmede blev der afsat et beløb på ca. 26.000,00 kr.

Speciallægeordningen:

Foruden den almindelige skolelæge- og skoletandlægeordning, som alle centrets elever nyder godt af, er der i årets løb blevet foretaget konsultationer hos en række specialister.

For høre- og taleområdet har skolevæsenets hørespecialist, overlæge S. Fr. Nielsen, også virket som speciallæge for centret indtil 1. april 1966, da han på grund af alder trådte tilbage. Det er hensigten at overlæge Erik Funch, Høreklubben, Esbjerg fremover skal fungere som dette områdes speciallæge.

Overlæge, dr. med. Erik Hansen, Vejle, har i november og marts på Præstegårdsskolen foretaget børneneurologiske undersøgelser af eleverne i centrets klasser for bevægelseshæmmede samt en enkelt elev fra en taleklasse, som af skolelægen var indstillet til en lignende undersøgelse.

Overlægen har såvel mundtligt som i sine rapporter givet anvisning på fysioterapeutisk og beskæftigelsesbehandling af eleverne, ligesom der er henvist til behandling på ortopædisk afdeling og til andre lægelige foranstaltninger.

De elever, som ved skoleårets begyndelse var anmeldt til optagelse i en svagsynsklasse, er alle blevet undersøgt hos øjenlæge, overlæge dr. med. E. Frandsen, Kolding, som også er knyttet til centret som speciallæge. Ved denne undersøgelse konstaterede øjenlægen, at alle de anmeldte elever kunne klare undervisningen i normalklasser, hvorfor der ikke i skoleåret 1965-66 blev oprettet en klasse for svagtseende.

Transport af elever:

Hovedprincippet for kørsel med centrets elever er, at hvor det overhovedet er gør ligt, skal eleverne bruge offentlige transportmidler.

Hvor elevernes motoriske handicap er udtalt, eller hvor eleven bor uden for de offentlige transportmuligheders rækkevidde, så en forsvarlig kørsel ikke kan etableres med disse, bliver eleven transporteret til

og fra skolen med lillebil. Denne lillebilkørsel blev etableret med 2 ruter ind til skolerne om morgenen og 3 ruter hjem om eftermiddagen.

I. Kørsel af eleverne i taleklasserne:

De lokale elever benyttede alle bybus.

3 elever fra amtet brugte rutebilforbindelser hen og hjem.

1 elev fra Vejen blev om morgenen kørt til skole i lillebil, men kørte hjem med rutebil.

II. Kørsel af eleverne i høreklasserne:

De lokale elever benyttede bybus.

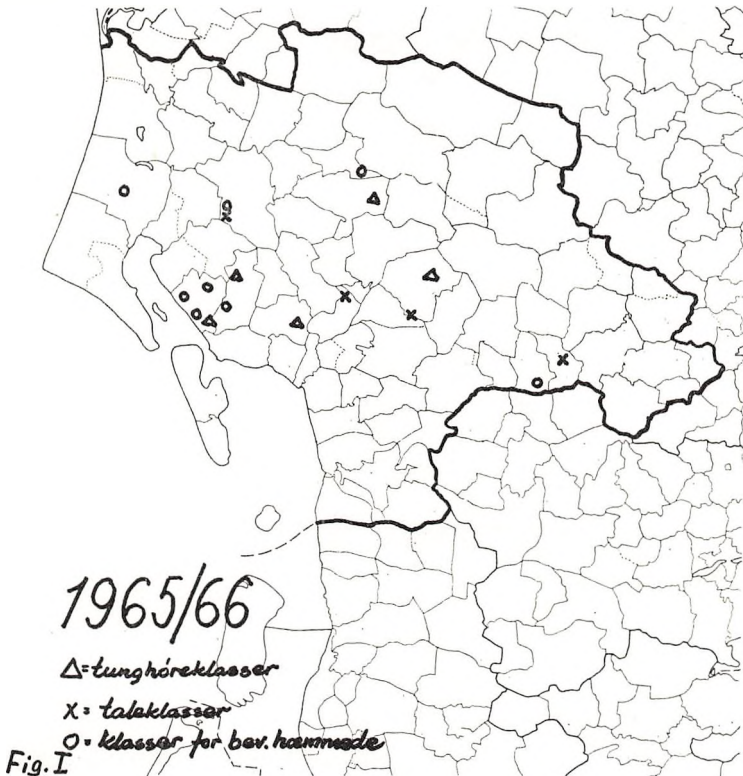
4 elever brugte tog eller rutebil.

4 elever kørte med lillebil.

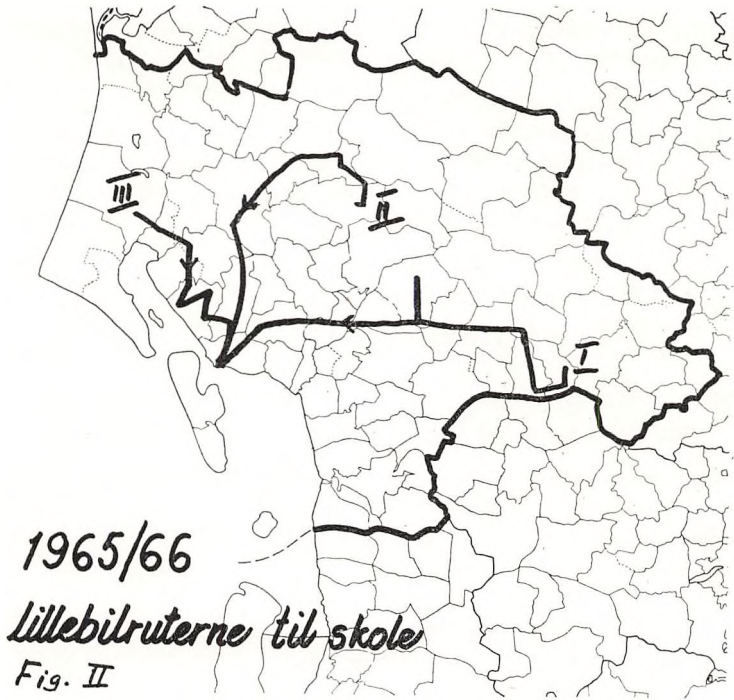
III. Kørsel af eleverne i klasserne for bevægelseshæmmede:

Alle elever blev transporteret til og fra skole med lillebil.

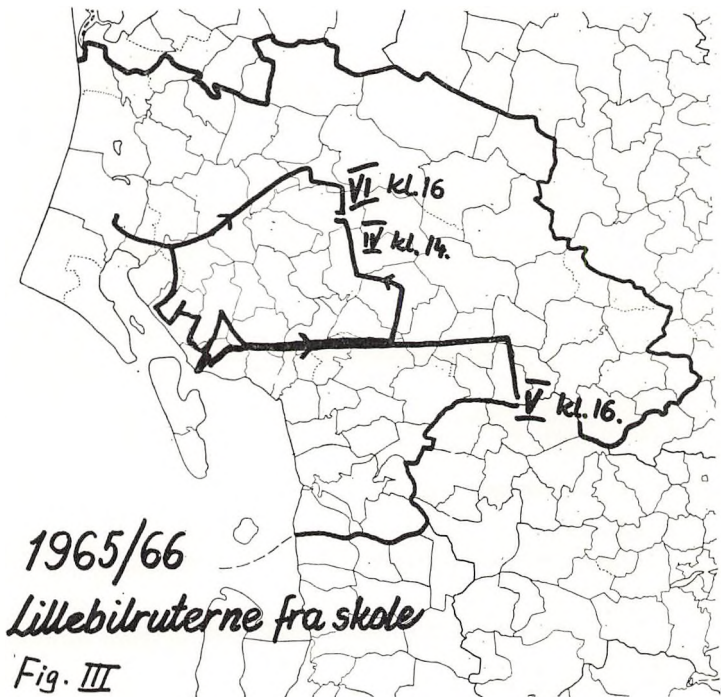
Med centrets lillebilruter er der transporteret 2 elever fra den tung-høreklasse, som er udstationeret fra Fredericia. Det vil sige, at der også på det transportmæssige område har været en integrering mellem folkeskolen og forsorgen.



Af fig. I fremgår bopæl for eleverne uden for Esbjerg og deres primære handicap.



Af fig. II ses kørselsruterne til skole.



Af fig. III ses hjemkørselsruterne.

Det skal nævnes, at man for skoleåret 1966-67 har truffet en lignende aftale med Menighedsbørnehaven, Hjerdingvej, Esbjerg om fællestransport af handicappede børn, således at Skolepsykologisk kontor i Esbjerg også tilrettelægger og administrerer denne ordning.

Personale og kontorhold på Skolepsykologisk kontor:

Allerede med den nuværende medarbejderstab er kontorforholdene i Kronprinsensgade 33 trange, endda så trange, at de i en vis udstrækning er hæmmende for en effektiv arbejdsindsats.

Vedtagelsen af »den lysegrønne betænkning« betyder glædeligvis en udvidelse af personalet, men gør samtidig kontorpladsproblemet ikke alene aktuelt, men akut. Udvidelsen af kontorpersonalet, så det nu omfatter 2 heldagsbeskæftigede kontorister, har været meget glædelig og har betydet en tiltrængt aflastning.

På Skolepsykologisk kontor har i det forløbne år været ansat:

Ledende konsulent for specialundervisningen, cand. psych.

Niels Jørgen Bisgaard.

Konsulent for specialundervisningen, Charles Jakobsen.

Konsulent for specialundervisningen, Gorm Hadrup.

Konsulent for specialundervisningen, Jørgen Gregersen.

Talekonsulent H. Maigaard-Hansen.

Hørekonsulent Oluf Schultz.

Kontormedhjælp: kontorist fru Birthe Jessen,

kontorist fru Dorit Pedersen (fratrådt 15.3.66),

kontorist fru Solvejg Søndergård

(tiltrådt 15.3.66).

Som assistenter har medvirket:

Overlærer Anna Rasmussen, Stormgades skole (fratrådt 1.1.66).

Som kontakttled har medvirket:

Viceskoleinspektør K. Bjorholm, Boldesager skole.

Overlærer Åge Sørensen, Rørkjær skole.

Hørekonsulentens beretning.

(Ved hørekonsulent O. Schultz).

I skoleåret 1965-66 blev der foretaget høreundersøgelse af eleverne i 2., 6., 8. og 2. real samt hjælpe- og læseklasserne.

Med gruppeundersøgelse er der blevet undersøgt 5.776 ører. Efter dels ørelægebehandling på skolen og behandling ved hjemmets ørelæger blev 1.750 ører efterkontrolleret. Skolelægerne m. fl. henviste 56 elever til udvidet prøve med luftledning-, hørenerve- og skelneprøve.

Der var 106 ører på tunghørestadiet, men kun 29 elever havde dobbeltsidig hørenedsættelse. Disse elever er blevet henvist til herværende høreklinik. Herfra er udleveret høreapparat til tre elever i indeværende skoleår. Tidligere fundne apparatbærere har fået hørelse samt apparat efterkontrolleret på klinikken.

I alt findes der 18 elever med høreapparat, heraf er otte anbragt i normalskolen og ti i tunghøreklasser. Fire elever er gennem behandling gjort normalthørende, hvorfor høreapparat er inddraget.

Der blev ved skoleårets begyndelse oprettet 4 centerklasser for tunghøre, hvoraf den ene sorterer under døveforsorgen. Ialt har 18 elever gået i disse klasser. 4 elever er ved skoleårets udgang blevet udskrevet. 1 elev til Ungdomsskolen i Holsted, 1 elev til hjemmet, 1 elev til Døveskolen i Fredericia og 1 elev til læseklasse.

3 nye elever ventes optaget i det kommende skoleår.

Der er stræbt efter normalt pensum for hvert klassetrin, og tillige givet sprogoptræning, høretræning og mundaflæsning. Samarbejdet med forældrene har som tidligere været mønsterværdigt.

4 tunghøre elever er efter ansøgning blevet optaget på Statens kursus for tunghøre i Balle i tiden fra den 27.6–10.7.

I samråd med erhvervs- og vejledningskontoret for tunghøre er der blevet ført kontrol med tre tidligere elever anbragt i erhverv. I to tilfælde ved udskrivning af skolen er der blevet givet erhvervsvejledning til hjem + elev.

Der er blevet foretaget 26 skylninger for ørevokspropper. 1 elev er i perioder blevet dryppet og skyllet.

Skoleørelægen har foretaget 155 pustninger og henvist 78 elever til klinisk behandling med følgende fordeling:

Forstørrede mandler (Hyp. tons.)	11
Næsesvælgspolypyper (Adenoide veg.)	16
Bihulelidelse — evt. punktur	1
Hæshed — laryngitis simplex	2
Forstørrede kirtler — adenitis colli	4
Svælgkatar — rhinitis hypertrofica	1

Indre ørelidelser:

Seg. otit. med.	2
Otit. interna	9
Otit. cath. chronc.	15
Ekzematose	1
Kronisk øreflod	1
Akut øreflod	1

Næsehulelidelser:

Pus i næsehulen — sinusitis	8
Fortykket slimhinde — choncae fort.	6

Fra dec. 1965 har skoleørelægen været sygemeldt.

Gennem 42 hjemmebesøg er der blevet givet apparatinstruktion til forældre og elever. 5 elever har fået speciel talekorrektion. 7 elever har fået ambulans mundaflæsning + høretræning.

11 elever har fået taleundervisning, og der er i normal timeplan blevet læst 7 timer i tunghøreklasse d.

Der er på skolen ført 296 samtaler med forældre og afsendt 972 skrivelser — indkaldelser og journaluddrag til skolelæger, høreklub, psykologer og hjem.

Følgende har aflagt besøg:

Skoledirektionen for Ribe Amt.
 Amtets konsulenter for specialundervisning.
 Tale- og tunghørepedagoger fra Ribe amt.
 Ledende konsulent Kurt Kristensen, Herning.
 Lærer B. Gudmundson, Island.
 Inspektør for specialundervisningen I. Skov-Jørgensen.
 Rejseinspektør for Døveforsorgen, Gustav Pedersen, Fredericia.
 Erhvervs- og vejledningskonsulent Wagner Olesen, Fredericia.
 Distriktspædagog Aurelius Jensen, Høreklubben, Esbjerg.

Faglige arbejder:

- 28.-30. okt. 65: Gruppeleder — fysisk handicappede børn (Kbhvn.).
 Emne: »Samarbejde med hjemmene«.
- Febr.-Marts 66: Studiekreds for spastisk lammede børns forældre og fagligt interesserede — 7 aftener.
13. maj 66: Rundbordskonference i forældreforeningen for tunghøre børn.
 Emne: »Mund-håndsystem for forældre«.
 »Antal hørehæmmede børn i Esbjerg i normale klasser« (hvad gøres der for dem?).

Lægekollen og otologisk behandling blev til og med dec. 1965 udøvet af ørelæge, overlæge S. Fr. Nielsen, specialist i hals-, øre og næsesygdomme.

Kontorarbejdet, skylninger og kontrolløreprøver blev udført af fru Helen Nielsen.

Talekonsulentens beretning.

(Ved Henning Maigaard-Hansen).

Ved det kommunale skolevæsen er der i skoleåret 1965-66 givet ambulante taleundervisning til 51 elever, hvortil kommer eleverne i specialundervisningscentrets taleklasser, i alt 13 elever, og i klasserne for bevægelseshæmmede, hvor i alt 9 elever har fået taleundervisning. Intensiteten af taleundervisningen, som er givet på hjemskolerne, har været 2-3 ugentlige lektioner, for centerklassebørnene 2-5 ugentlige lektioner.

Gennem skolepsykologisk kontor er der efter indstilling undersøgt 43 elever, hvoraf 29 er taget under behandling eller er opført på venteliste, som desværre p. g. a. den akutte mangel på talelærere også her er blevet en nødvendighed. Fra sidste skoleår er der overført 52 elever, som egentlig også alle skulle have taleundervisning. Visse af de lettere tilfælde her er henvist til regelmæssig observation og vejledning til lærerne og forældrene. De sværeste tilfælde er optaget som elever i specialundervisningscentrets taleklasser.

Den ambulante taleundervisning på skolerne er givet af talepædagog O. Turell og talekonsulent. Taleundervisningen af elever fra Danmarksgades skole og Stormgades skole er givet af hørekonsulent O. Schultz på Annexskolen.

Talepædagog O. Turell har forestået den individuelle undervisning af eleverne i taleklasserne. Desuden har han også undervist to ugentlige timer pr. klasse i samlet talekorrektion.

Undervisningen af eleverne i klasserne for bevægelseshæmmede er givet af talekonsulenten.

Behandlingsårsagerne fordelt på drenge og piger fremgår af følgende skema, idet bemærkes, at der i tallene også er indregnet eleverne i centerklasserne.

	Drenge	Piger	I alt
Stammen	16	2	18
Udtalefejl	18	6	24
Læsp	9	3	12
Snøvl eller hæshed ...	3	1	4
Spasticitet el. l.	8	2	10
Andre	3	1	4
I alt	57	15	72

Som et led i undervisningen er der foretaget adskillige lærer- og forældresamtaler, ligesom der er givet vejledning i flere tilfælde, således at der er undgået indstilling med efterfølgende undersøgelse og taleundervisning.

Pr. 1. august 1966 er talepædagog O. Turell blevet ansat som tale/høre-pædagog i Skærbæk.

Rendbjerghjemmet.

(Ved forstander Hans Novrup).

Rendbjerghjemmet har i skoleåret 1965-66 haft 22 elever, 3 piger og 19 drenge, der fordeler sig på følgende skoler:

1 elev fra Boldesager skole.	2 elever fra Spangsbjergskolen.
1 » » Danmarksgades skole.	4 » » Vestre skole.
5 elever fra Grådybskolen.	2 » » Østre skole.
3 » » Stormgades skole.	

Gennemsnitsopholdstiden har været ca. 7 måneder.

13 elever har efter opholdet genoptaget undervisningen i Esbjerg, 2 elever er udskrevet af skolen fra Rendbjerghjemmet, medens 2 elever efter opholdet er blevet anbragt under børneforsorgen.

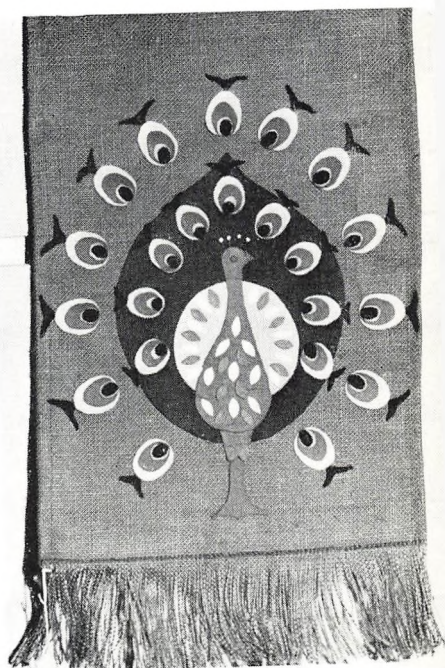
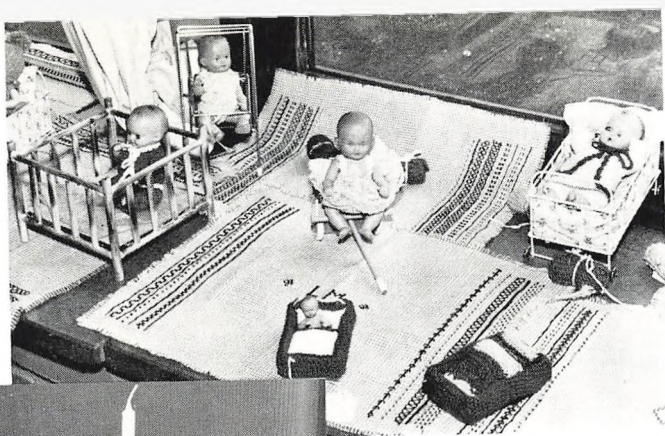
Som medhjælpere har virket lærer Jens Egstrøm og hr. Arne Hansen.

Skolebespisningen.

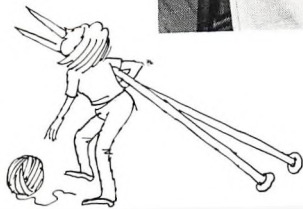
(Ved hovmester Carl Erik Olsen).

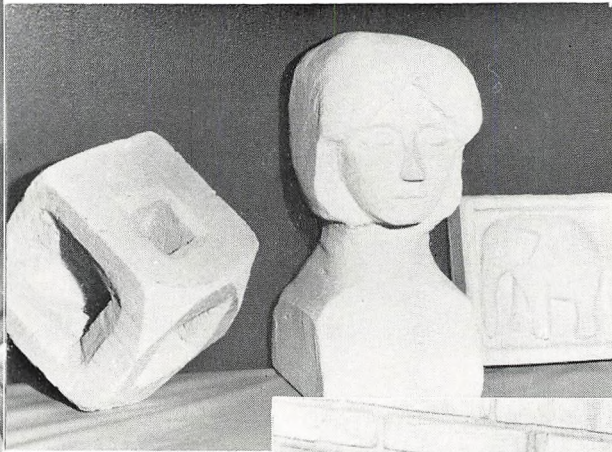
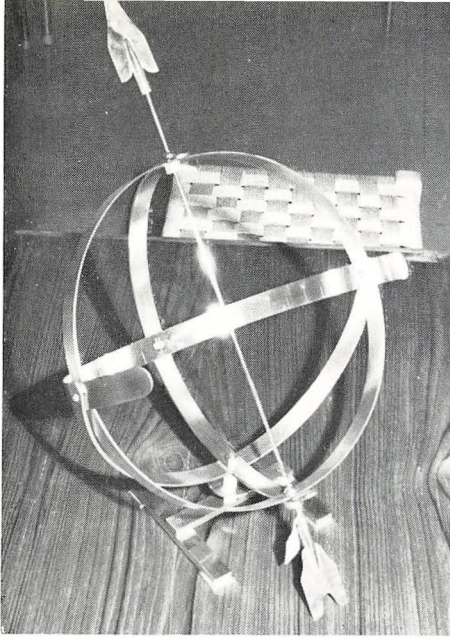
Den gældende ordning er følgende:

1. Den hidtil foranstaltede morgenbespisning, der ikke har været inde under nogen refusionsordning, er fortsat ydet.

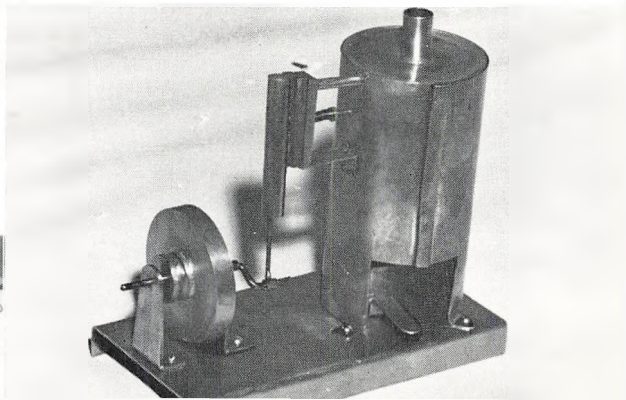


*Så musisk kan
håndarbejde være*





*Skolen af i dag ER mere end
regning, skrivning, læsning*



2. Der ydes både i sommer- og vinterperioden $\frac{1}{4}$ liter sødmælk dagligt til elever, der tilmelder sig.
3. Til elever, der ifølge udtalelse fra skolelæge, f. eks. efter forslag fra lærer, sundhedsplejerske eller socialrådgiver, har behov derfor, udleveres der dagligt en gratis oslofrokostpakke.
4. Der ydes ikke vitaminpiller.
5. Ordningen omfatter 1.-10. klassetrin, begge incl., samt — når spise-pausen falder i disses skoletid — børnehaveklasserne.
6. Der gives interesserede iøvrigt, lærere og elever, adgang til at købe oslofrokost mod betaling af fremstillingsprisen.

Morgenbespisningen finder sted på Gammelby skole, Rørkjær skole, Stormgades skole og Grådybskolen.

Regnskab for året $\frac{1}{4}$ 1965- $\frac{31}{3}$ 1966 viser følgende:

1. Bispisningsudgifter:

a. Morgenbespisning

18.056 portioner	45.859,05
= 2,54 kr. pr. portion.	

b. Mælkeydelse i tiden

$\frac{1}{4}$ 1965- $\frac{31}{3}$ 1966:

elever i 1.- 7. klasse	1.062.824 port.	
------------------------	-----------------	--

elever i 8.-10. klasse	78.279 »	
------------------------	----------	--

betalende lærere og		
---------------------	--	--

elever	12.595 »	
--------------	----------	--

	1.153.698 port.	= 337.959,89
--	-----------------	--------------

= 29,29 øre pr. port.

Herfra går indgåede

beløb ved salg	3.685,44
----------------------	----------

334.274,45

c. Oslofrokost (uden mælk)

i tiden $\frac{1}{4}$ - $\frac{30}{4}$ 65 og

$\frac{1}{11}$ 65- $\frac{31}{3}$ 66:

Lægehenviste elever	255.144/2 stk. mad	
---------------------	--------------------	--

betalende lærere og		
---------------------	--	--

elever	86.466/2 stk. mad	
--------------	-------------------	--

	341.610/2 stk. mad	= 98.141,72
--	--------------------	-------------

Herfra går indgåede beløb

ved salg	14.780,00
----------------	-----------

83.361,72

2. Forrentning	463.495,22
----------------------	------------

3. Afskrivning	1.958,97
----------------------	----------

994,86

466.449,05

Herefter forventes refusion ydet fra statskassen med $\frac{1}{3}$ af følgende udgifter:

1. Mælk 1.-7. klasse	311.301,15	
2. Oslofrokost til lægehenviste	83.361,72	
3. Forrentning	1.958,97	
4. Afskrivning	994,86	
	<u>397.616,70</u>	
$\frac{1}{3}$ heraf udgør		<u>132.538,90</u>

Frirejser med statsbanerne i 1965.

Der blev udstedt i alt 4.933 fribilletter til sommerferierejser for skole-søgende børn i Esbjerg, hvoraf 2.674 var til elever over 12 år og 2.259 til elever under 12 år. Desuden ydedes der frirejse til sommerlejre m. v. for 978 elever og 100 ledsagere.

Kommunens udgifter ved disse rejser har i alt andraget kr. 31.585,35.

Feriekolonier.

Ansøgninger til feriekolonier i sommeren 1966:

	I		Ix		II		IIx		III		IIIx		I alt		
	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	Pi.-Dr.	I alt	
Boldesager skole	3	2	3	2	5	8	7	4	32	36	0	0	50	52	102
Danmarksgades skole	1	1	0	0	3	1	8	4	24	14	2	1	38	21	59
Gammelby skole	3	5	7	4	9	14	13	6	37	30	2	2	71	61	132
Grådybskolen	0	1	0	0	3	3	0	2	24	33	2	1	29	40	69
Jerne skole	5	2	2	1	7	13	7	10	27	31	3	0	51	57	108
Præstegårdsskolen	0	0	1	0	2	1	2	4	6	7	0	0	11	12	23
Rørkjær skole	7	9	5	1	11	10	5	4	32	56	2	1	62	81	143
Spangsbjergskolen	4	4	0	0	5	10	4	1	21	39	2	2	36	56	92
Stormgades skole	1	1	0	0	3	3	2	5	22	24	4	2	32	35	67
Vestre skole	0	0	0	0	1	2	4	3	13	16	0	4	18	25	43
Østre skole	0	0	0	2	4	2	3	2	15	16	0	0	22	22	44
Rendbjerg hjemmet m. fl. ...	0	0	0	0	0	0	0	0	5	17	0	2	5	19	24
I alt	24	25	18	10	53	67	55	45	258	319	17	15	425	481	906

Sønderho.

(Leder: fru Anna Ehmsen).

S I	lørdag	den	7/5	—	fredag	den	27/5
S II	torsdag	»	2/6	—	»	»	17/6
S III	lørdag	»	25	6	—	»	15/7
S IV	torsdag	»	21/7	—	onsdag	»	10/8

Feriehjemmet i Sønderho har i tiden 7. maj til 10. august 1966 haft 4 hold elever med ca. 80 på hvert hold, svarende til 6.160 kostdage.

Sundhedstilstanden har været særdeles tilfredsstillende, ikke nogen sygdom af betydning, derimod har børnene gennemsnitlig taget ca. 1 kg på i vægt.

Uden for ferien har børnene fået de sædvanlige 2 timers daglig undervisning.

Ellers er den fine sommer gået med frivilligt praktisk arbejde, pasning af dyr, traveture, sport, sopning, indøvelse af komedie m. m.

Ligesom de foregående år blev feriehjemmet fra skoleårets begyndelse og til omkring den 20. september benyttet som lejrskolehjem, og ca. 1.400 børn med lærere besøgte i denne tid hjemmet.

Rendbjerg.

(Leder: Emil Lindholm).

R II torsdag den 2/6 — fredag den 17/6

R III lørdag » 25/6 — » » 15/7

R IV torsdag » 21/7 — onsdag » 10/8

Feriekolonien i Rendbjerg modtog i tiden fra 2.6.66 til 10.8.66 ialt 183 elever i 58 dage med tilsammen 3.543 forplejningsdage. Den samlede vægtforøgelse var: 215,15 kg.

Kostplanen var som sædvanlig lagt efter dr. Jakobsens responsum.

Sundhedstilstanden var udmærket. En elev blev hjemtransporteret til Esbjerg grundet på sygdom (Falcks ambulance benyttet). Enkelte elever måtte transporteres til røntgenundersøgelse i Sønderborg, men i intet tilfælde fandtes knoglebrud. Der forekom nogle mavforkølelser og andre småbesværligheder, men ikke noget alvorligt sygdomstilfælde.

Den gode sundhedstilstand i sommer skyldtes vel dels det gode vejr og dels dette, at vi nu har fået lejrens kapacitet nedsat fra 80 til 60 børn, og at dette igen har bevirket, at vi nu har mulighed for at lade børnene lege indendørs, når vejret er køligt. Endvidere har vi fået indrettet et tørrerum, så børnenes løj hurtigt kan tørres, såfremt det er blevet regnvåd.

Vi har fortsat modgået børnenes trang til slikkeri bl. a. ved at lade dem aflevere tilsendt slik, som de så får udleveret før hjemsendelsen.

Børnene blev beskæftiget med de sædvanlige 2 timers daglig undervisning i dansk og regning på R II, og alle holdene deltog i sport, særlig svømning, livredning og fodbold og nogle få med frivilligt arbejde.

Lejlighedsvis blev børnene i hold på 10 elever og 1 tilsynsførende sendt på ekskursioner til egnens historiske og minderige steder, og der forevistes film såvel af underholdende som af instruktiv karakter.

Endvidere deltog såvel drenge som piger i forskelligt håndarbejde og udnyttede i høj grad de tilsendte tøj- og garnrester fra Esbjergskolerne.

Vejret i sommer må siges at have været udmærket.

En pige blev hjemsendt grundet på jævnlige overtrædelser af lejrens ordensbestemmelser bl. a. rygning samt gentagne klager over hende fra tilsynspersonalets side.

Tre søskende blev hjemtaget af enlig fader, fordi denne følte sig skuffet over, at børnene, trods løfte herom fra et eller andet kontors side, var sat på samme hold som en bestemt anden dreng.

Jeg vil gerne slutte med at fremsætte et problem, som i årenes løb er blevet vigtigere og vigtigere at få løst, og det er angående børnenes personlige hygiejne.

Ganske vist får feriebørnene pålæg om at medbringe skiftetøj, herunder undertrøje, underbenklæder m. m. til de tre ugers ferieophold her i lejren, men langt de færreste medbringer det nødvendige i den henseende. Efter lejrens almindelige bestemmelse må børnene ikke vaske deres undertøj m. v. her i lejren, men vi bliver ofte nødt til at lukke øjnene for, at dette sker, og det foregår på den måde, at eleven gør tøjet vådt under vandhanen, lægger det ned på bord eller gulv, gnider tøjet ind i lejrens håndsæbe, skrubber på tøjet med stiv børste, skyl-ler det, og hænger det ud på tørresnor eller på græsset. Det siger sig selv, at en sådan vask er fuldkommen nytteløs, uprakisk og desuden dyr i håndsæbe. Et forhold, som er uholdbar og som bør afskaffes, men hvordan?

1. Man *kan* gennempresse, at børnene virkelig medtager skiftetøj fra hjemmet ved f. eks. at kontrollere dette og påtale sløseriet.
2. Man kan indrette en ugentlig vask for piger og do. for drenge, som under behørig kontrol og vejledning selv vasker deres tøj på lejrens vaskemasine og behandler tøjet færdigt.

Ved den første metode opnår man at gøre forældrene klart, at der *skal* medbringes nødvendigt skiftetøj i lejren.

Ved det andet forslag opnår man, at børnene virkelig får rent tøj til skift, men på den anden side fratager man forældrene ansvaret for børnenes renlighed.

Ved en foretagen stikprøve af sommerholdene i år viser det sig, at af de pakker, som børnene modtager fra hjemmet i Esbjerg, indeholder de færreste skiftetøj, og de fleste indeholder slikkerier. Jeg kan ikke indse andet, end at det må være billigere at vaske noget undertøj end at købe dyrt og til dels sundhedsfarligt slik.

Stenderup Hage.

(Leder: J. P. Strandbæk).

SH II	torsdag	den	2/6	—	fredag	den	17/6
SH III	lørdag	»	25/7	—	»	»	15/7
SH IV	torsdag	»	21/7	—	onsdag	»	10/8

Feriekolonien ved Stenderup Hage pr. Varmark modtog i tiden 2/6-10/8 1966 tre hold feriebørn på i alt 218 børn, udtaget fra alle skolerne i Esbjerg. Opholdet for alle tre hold var ialt 58 dage, et samlet antal kostdage på 4.213. — Den samlede vægtforøgelse blev 270,8 kg, — i gennemsnit pr. elev 1,25 kg.

For første gang i koloniens historie har vi haft fint vejr i ferietiden, og i det store og hele er sommeren forløbet på den samme gode, rolige måde som i de tidligere år.

Sundhedstilstanden har været fin. Der har naturligvis været nogle få tilfælde af halsbetændelse, dog af lettere art, og nogle forstuvninger. Alvorligere tilfælde har vi heldigvis været forskånet for, og bortset fra

en dreng, der havde astma og ikke kunne tåle klimaet, er der ikke blevet sendt nogen hjem på grund af sygdom. — Vi har for en sikkerheds skyld ladet koloniens drikkevand undersøge, og resultatet lød: »Vandet er fint både i bakteriologisk og hygiejnisk henseende«.

På SH II var der 2 timers undervisning daglig i dansk og regning. På de øvrige to hold var der ikke undervisning i skolemæssig forstand. Det var ferietid. — På alle tre hold har vi haft badning, og vi har haft meget boldspil: fodbold, håndbold, langbold og rundbold. Der har været ordnet og fri leg på engen; der har været spadsereture, orienteringsløb og andet. Gyngerne og vipperne samt den nye karrusel er blevet flittigt benyttet. Så har der været »små mænd« på praktisk arbejde: vejarbejde, digearbejde, renholdelse af området ved koloniens bygninger, slåning af græsplænen m. m. — Hvert hold havde en filmaften.

2 drenge måtte hjemsendes på grund af hjemlængsel, en som før nævnt på grund af astma, og tre måtte vi desværre sende hjem på grund af dårlig opførsel, — og endelig hjemtoges to piger uden særlig grund. — I de fleste tilfælde lykkedes det at få reserver ind.

Ferieophold for mødre med børn på Stenderup Hage.

(Ved Grete Weye Hansen og Gerda Dybdal).

Mødrehjælpen har i de forløbne år haft det gode tilbud at få stillet Esbjerg kommunes lejrskole ved Stenderup Hage til rådighed.

Mødrehjælpen har således anvendt lejren til ophold for mødre med børn, d. v. s. man har tilstræbt, at mødrene kunne tage alle deres børn med sig på lejren, også de børn, der er skolepligtige. Et forhold som har været overordentlig værdifuldt, da mødrehjælpens arbejde med ferieophold og rekreationsophold har været indskrænket til, at kun mødre med små børn har kunnet medtages. Der viste sig da også et betydeligt behov for denne form for rekreationsarbejde, og i de år lejren har været stillet til rådighed, nemlig i årene 1964-1965-1966, har man kunnet anbringe 56 mødre og 247 børn.

De første år fik man tilskud fra Esbjerg kommune og herefter sidste år fra tipsfondens midler.

Arbejdet har været forbilledligt, således at der nu er skabt mulighed for samtlige jyske mødrehjælpsinstitutioner at få ophold for mødre med børn på Dansk Røde Kors' feriehjem »Kraglund« ved Hammel hele året. I vintertiden dog således at skolepligtige børn kan medtages. Det betyder, at mødrehjælpen herefter kan anbringe mødre, der har behov for et ophold, omgående på nævnte hjem.

Det skal dog understreges, at mødrehjælpen i Ribe amt gerne havde set arbejdet forsat på Stenderup Hage i forårs- og efterårsmånederne, men der har vist sig store vanskeligheder med at skaffe tilstrækkeligt personale til organisation af lejren, der løber 1 måned af gangen, og også med at skaffe de fornødne midler.

En af grundene til, at man gerne havde set arbejdet videreført, er den, at mødrene f. eks. fra Esbjerg området har oplevet et stærkt fællesskab og fået knyttet sig så nært sammen, at der har været et stort behov for dem at fortsætte kontakten, og takket være skolelæge L. M. Jakobsen og

skolesundhedsplejerske Birgitte Bækgård har man for mødre, der har været på Stenderup Hage skabt grundlag for »Vor egen mødreklub«.

Ligesom det er betydningsfuldt udover det rent rekreative formål med et ferieophold for mødre og børn, der ved et ophold uden for hjemmet får en hårdt tiltrængt aflastning, således er det, som der står i vor indbydelse til mødrene: »For mange af os af stor værdi at mødes med andre mennesker udenfor hjemmets mure, — mennesker med hvem man kan udveksle tanker og meninger«.

Mødrekubbens samlingssted er betegnende nok børnehaveseminariet i Stormgade, Esbjerg.

Der er ikke lagt noget fast program, men der er alt efter, hvad mødrene ønsker mulighed for at holde foredrag eller vise film, ikke mindst er samtalen sat i højsædet. Derudover er der jo en række beskæftigelsesarbejder, man kan samle sig om, såsom håndarbejde og hobbyvirksomhed.

I år har vi startet »Vor egen mødreklub« med at følge en foredragsrække om forældrenes dilemma, og bagefter har man drøftet problemerne over en kop kaffe. Og vi har haft den glæde, at også fædrene er begyndt at komme.

Mødrehjælpen siger Esbjerg kommune, skoledirektøren og alle, der har hjulpet os, tak, fordi vi fik lov at sætte arbejdet i gang på Stenderup Hage. At arbejdet er kommet for at blive, er helt klart. Staten betaler nu driften af »Kraglund«.

Om »Vor egen mødreklub«: Vi tror, at kredsen vil blive udvidet, at det sikkert vil blive en forældreklub. Vi siger tak ikke mindst til fru Juul, fru Wriedt, fru Bjorholm og fru Petersen, som yder deres frivillige indsats i klubarbejdet. En indsats, som ligger på det medmenneskelige plan, en støtteaktivitet, der er af uvurderlig betydning for familierne.

Om livet på Stenderup Hage har vi fortalt tidligere. Det tidlige forår og det sene efterår kan jo byde på et vejrlig, der ikke umiddelbart fører tanken hen på ferie, der jo ofte er forbundet med sol, sommer, skyfri himmel o. s. v., og foråret 1966 var jo som bekendt helt specielt. Stenderup Hage, der jo er helt ideelt feriested for børn, måtte stå en hård prøve, da vi blev overfaldet af snestorm, og 2. hold havde besvær med at komme frem gennem snestormen.

Det viste sig imidlertid, at vore mødre, børnene og personalet trodsede alle vanskeligheder. På trods af, at man sneede inde, og at det knob med at få forsyninger frem, og på trods af, at man blev ramt af sygdom og måtte indrette sig på vinterlejr, så viste personale, mødre og børn stor opfindsomhed. Ved hjælp af varmt tøj, godt humør og samhørighed gik det fint, og vi fik tak fra mødrene for opholdet.

Det kan derfor ikke undre, at mødrehjælpen drømmer om et »Kraglund« indenfor Ribe amt, et »Kraglund«, der gerne må være indrettet til helårsophold, et »Kraglund«, der kan være et feriehjem, måske ikke alene et hjem, hvor mødre og børn kan holde ferie, men et hjem, hvor familien kan holde ferie, når børnene holder ferie, og her vil mødrehjælpen ikke undlade at pege på de problemer, der er for familier med mange børn, når børnene har skoleferie, måske særlig påske- og efterårsferie, men også den længere sommerferie.

Skolevæsenets fritidsvirksomheder.

Om formålet m. v. henvises til det i tidligere årsberetninger anførte. Fritidsvirksomhederne har i tiden 1. oktober 1965 til 30. september 1966 haft følgende omfang:

<i>Vinterhalvåret:</i>	Okt. kvartal	Jan. kvartal	
Hobbyvirksomhed	23 hold	21 hold	
Skoleteater	10 »	10 »	
Sløjd	13 »	12 »	
Gymnastik og boldspil	17 »	16 »	
Keramik	4 »	3 »	
Formning	3 »	4 »	
Håndarbejde	4 »	3 »	
Stenografi	1 »		
Svømning	20 »	18 »	
	95 hold	87 hold	182 hold

<i>Sommerhalvåret:</i>			
Skolehaver		3 hold	
Svømning		269 »	
Atletik		10 »	
Gymnastik og boldspil		5 »	
			287 hold
		I alt	469 hold

I oktober kvartal deltog 1.314 elever, i januar kvartal 1.142 elever og i sommerperioden 4.128 elever, hvilket sammenlagt giver 6.584, hvorefter den gennemsnitlige deltagelse pr. hold har været 14 elever.

Til sammenligning kan anføres, at de tilsvarende tal for det foregående år var:

Oktober kvartal	65 hold
Januar kvartal	68 »
Svømning — oktober og januar kvartaler	21 »
Sommerhalvåret	272 »
	I alt 426 hold

med et samlet antal deltagende elever på 6.231 og en gennemsnitlig deltagelse pr. hold på 15 elever.

Skolehaven ved Rørkjær skole.

(Ved lærer Harry Ehmsen).

På grund af vinterens sidste kraftanstrengelse i sidste halvdel af april begyndte skolehaven først sin virksomhed omkring 1. maj.

Tilslutningen var som sædvanlig ca. 75 deltagere, men det kneb lidt at samle deltagere fra de tre andre skoler, der plejer at være med.

Trods den sene begyndelse blev det en god sæson, og mange høstede stort udbytte.

Ligesom tidligere år var der en del tyveri og hærværk i haverne, men da hegnet nu er blevet fornyet, håber vi at kunne blive fri for denne ulempe.

Medhjælper var igen i år lærer E. Klein, Boldesager skole.

Skolehaverne bag Danoanlægget.

(Ved overlærer Aksel Madsen).

Arbejdet i haverne påbegyndtes ret sent, da foråret blev stærkt forsinket. Vi startede den 25. april med uddeling af haverne, og først den 2. maj begyndte vi med tilsåningen, der ret hurtigt blev klar.

Vejret må åbenbart have været særdeles tilfredsstillende, for der har ikke i de sidste fem år været høstet så store afgrøder, som der er blevet i år.

Der har deltaget 88 elever fra 4., 5., 6., 7. og 8. skoleår. 44 elever fra Grådybskolen, 20 elever fra Vestre skole, 15 elever fra Spangsbjergskolen og 9 elever fra Stormgades skole.

Den frivillige svømmeundervisning.

Spangsbjergskolens svømmesal.

Vinteren 1965-66.

(Ved overlærer Erik Vind).

Den frivillige svømmeundervisning i Spangsbjergskolens svømmesal blev gennemført efter følgende plan:

1965	Drenge:		Hold	Elever
Oktober:	Gammelby, Jerne, Spangsbjerg og Veldbæk	6	6	79
November:	Rørkjær, Grådyb og Stormgade	6	6	86
December:	Boldesager, Danmarksgade, Vestre og Østre	6	6	71
		I alt:	18	236
1966	Piger:		Hold	Elever
Januar:	Gammelby, Jerne, Spangsbjerg og Veldbæk	6	6	62
Februar:	Rørkjær, Grådyb og Stormgade	6	6	83
Marts:	Boldesager, Danmarksgade, Vestre og Østre	6	6	115
		I alt:	18	260

Undervisningstiden var fra kl. 16,00-19,00, mandag, tirsdag, torsdag og fredag. På grund af bassinets begrænsede kapacitet — ca. 40 elever pr. time — havde kun elever fra 4. klasse adgang.

Deltagere.

Skole	Drenge	Piger	I alt
Boldesager	0	27	27
Danmarksgade	19	29	48
Gammelby	6	14	20
Grådyb	32	24	56
Jerne	15	8	23
Præstegård	2	1	3
Rørkjær	29	47	76
Spangsbjerg	112	51	163
Stormgade	10	47	57
Vestre	3	9	12
Østre	10	3	13
I alt	238	260	498

Den frivillige svømmeundervisning i Boldesager friluftsbad.

Sommeren 1966.

(Ved overlærer Erik Vind).

Undervisningen blev gennemført efter følgende plan:

Kursus	Dato	Skoler	Hold	Elever
I	16. maj — 3. juni	Boldesager, Rørkjær og Veldb.	40	542
II	6. juni — 22. juni	Gammelby, Jerne og Østre	40	570
III	27. juni — 9. juli	} for alle skoler	38	512
IV	11. juli — 23. juli		34	431
V	25. juli — 11. aug.		38	507
VI	15. aug. — 26. aug.		Danmarksg., Stormg. og Vestre	40
	29. aug. — 2. sep.	Svømmeugen (Grådybbadet) ...	—	—
VII	5. sep. — 16. sep.	Grådyb, Præsteg., Spangsbjerg	39	578
			269	3729

Elever fra og med 4. klasse (i ferien 3. klasse) kan deltage. Undervisningstiden var fra kl. 7,00-12,00 i ferien og fra kl. 15,00-19,00 før og efter ferien. Der var 6-7 lærere på hvert kursus.

Oversigt over deltagere og prøver.

Skoler	Deltagere	Svømmerprøver	Fri-svømmerprøver	Livredderprøver	Prøver i alt
Boldesager	708	67	38	30	135
Danmarksgade	262	25	12	11	48
Gammelby	332	25	17	5	47
Grådyb	248	14	5	11	30
Jerne	541	44	33	10	87
Præstegård	19	1	0	0	1
Rørkjær	406	43	17	8	68
Spangsbjerg	185	37	23	15	75
Stormgade	232	32	11	0	43
Vestre	101	11	6	4	21
Østre	285	27	21	9	57
Veldbæk	5	0	0	0	0
Esbjerg Realskole	30	2	3	0	5
Esbjerg Statsskole	6	0	1	3	4
Udenbys	369	32	13	8	53
I alt	3729	360	200	114	674

Sang og musik.

Musikundervisning.

(Ved sang- og musikkonsulent Viggo Birch).

Som bekendt indgår musikundervisning af elever ud over den egentlige timeplan i et af de mange tilbud fra skolevæsenets side for en sund og positiv udnyttelse af fritiden. Begrebet »Skolevæsenets Musikundervisning« må opfattes både som et supplement til timeplanens sangmusikundervisning, men også som noget med en bevidst hensigt bag, idet man lader så mange elever som muligt individuelt »gå videre« i sang- og instrumentalundervisningen.

Vort mål er ikke at uddanne musikere, men at hjælpe dem på vej til bedre indsigt, ved hjælp af instrumentet, i musikkens væsen, at lære dem glæden ved at spille eller synge sammen i gruppe, og ikke mindst forsøge at skærpe deres sanser i retning af det »musiske«.

At interessen for musikundervisning er ganske god, viser nedenstående oversigt. Således er mere end 20 % af samtlige elever, der tilbydes undervisning (fra 3. klasse), under en eller anden form deltagere.

I 3. klasse tilbydes alle elever gratis undervisning på blokfløjte. Denne betragtes som obligatorisk grundinstrument i 1 eller 2 år, hvorefter man gerne ser så mange som muligt fortsætte på »videregående« instrumenter som strygere, træblæsere eller messingblæsere.

Oversigt.

Skole	Timer	Blokfl.	Strygere	Guitar Man- dolin	Mes- sing Trom- mer	Orff- gr.	Kor	Ork.	Ialt
Boldesager	12	72	14				35		121
Danmarksgade	5	36					16		52
Gammelby	19	67	15	10			90	12	194
Grådyb	19	60	29			10	82		181
Jerne	22	81	16	15			82	15	209
Præstegård	1	8							8
Rørkjær	16	84	11				112		207
Spangsbjerg	40	76	12		80 ¹⁾	13	70		251
Stormgade	28	54	39 ²⁾	12		12	22	21 ³⁾	160
Vestre	4	45							45
Østre	8	34	4				28		66
Vesterhavsdrengene ...	8							40	40
Pigekor	4						37		37
Strygerorkester	6							33	33
	192	617	140	37	80	35	574	121	1604

1) »Vesterhavsdrengene«. 2) Strygeorkester. 3) Lille orkester.

Resultatet af dette musikarbejde giver sig kontant udslag i skolernes kor og orkestres medvirken ved festlige lejligheder eller ofte ved selvstændige koncerter på de enkelte skoler i årets løb. Det er således i Esbjerg i dag, at en skole altid ved en given lejlighed inden for sine egne rammer kan foranstalte musikalsk underholdning med egne kræfter.

Skolevæsenets pigekor og strygeorkester.

Det en gang fastsatte antal 60-65 medlemmer bibeholdes. I årets løb har man afholdt koncerter i det væsentlige inden for byens grænser. Det siden 1959 årligt gentagne besøg i Tyskland fandt ikke sted i 1965, men fortsættes efter planen fremover i øvrigt.

Som sædvanligt har vi haft besøg i 5 dage af en musikgruppe fra Kreis Lemgo i Tyskland, og det ser ud til, at denne udveksling er kommet i faste rammer og vil fortsætte fremover.

»Vesterhavsdrengene«.

(Ved B. O. Dalby).

I det forløbne år har skolevæsenets blæseorkester »Vesterhavsdrengene« medvirket ved følgende arrangementer:

- 11.9.65: Koncert i forbindelse med RØDE KORS-ugen i Esbjerg.
- 15.9.65: Skoleidrætsstævnet på stadion.
- 22.9.65: Koncert på sportspladsen ved politistationen i anledning af HK's 65 års jubilæum.
- 19.12.65: Julekoncert i Bramminge og på Torvet i Esbjerg.
- 11.3.66: Koncert ved Esbjerg og Omegns Landboforenings jubilæumsfest på Hotel Esbjerg.
- 22.4.66: Det årlige skolemøde for lærerkredsene i Ribe amt på Spangsbjergskolen.
- 22.4.66: Koncert i Ringløbing i forbindelse med stabelafløbning fra Nordsøværftet.
- 7.5.66: Koncert for Round Table på Hotel Esbjerg.
- 20.5.66: Skoleidrætsstævnet på stadion.
- 5.6.66: Koncert på stadion ved Danmarksmesterskabene i Speedway.
- 12.6.66: Koncert ved Købmandsforeningernes kongres i Esbjerg.
- 15.6.66: March gennem byen i anledning af Valdemarsdagen.
- 21.6.66: Koncert på stadion i forbindelse med fodboldlandskampen Danmark-Portugal. (Det var morsomt at se »Vesterhavsdrengene«s indslag i TV-transmissionen af landskampen senere på aftenen).

Årets hovedbegivenhed var koncertrejsen til Berlin. Orkestret, der består af 45 medlemmer, var sammen med dets ledere inviteret til Vest-Berlin i sommerferien. Der blev givet en række koncerter i Berlin. Vi havde den store oplevelse at deltage i en halv times direkte transmission i RIAS-Berlin. Efter transmissionen var vi på en interessant rundgang i radiobygningen. En anden stor oplevelse var vores medvirken i en TV-udsendelse i forbindelse med Berliner-Filmfestivalen.

Samarbejdende organer.

Skolebibliotekerne.

(Ved skolebibliotekskonsulent M. Kruse Hansen).

Efter byrådsvalget i marts måned 1966 fik skolebiblioteksudvalget følgende sammensætning:

Borgmester Henning Rasmussen (valgt af byrådet).
 Skoleinspektør Ahlmann Nielsen (valgt af byrådet).
 Viceinspektør Niels Nøhr (valgt af fælleslærerrådet).
 Skoleinspektør Henning Hjuler (valgt af skoleinspektørerne).
 Skolebibliotekar Gerda Løkkegård (valgt af skolebibliotekarerne).
 Skolebibliotekar E. B. Poulsen (valgt af skolebibliotekarerne).
 Skoledirektør N. P. Andersen (formand).
 Overbibliotekar I. Vig Jensen.
 Ledende børnebibliotekar Minna Svensson.
 Skolebibliotekskonsulent M. Kruse Hansen (sekretær).

Personalet pr. 31/3 1966.

Boldesager skole:	Skolebibliotekar Ingolf Mortensen. Ass. skolebibliotekar Tage Christensen.
Danmarksgades skole:	Skolebibliotekar Hans A. V. Schnell (tiltrådt 1/8 1965). Ass. skolebibliotekar A. Sonnichsen (tiltrådt 1/8 1965).
Gammelby skole:	Skolebibliotekar Jens Lambertsen. Ass. skolebibliotekar Herluf Nielsen (tiltrådt 1/4 1966).
Grådybskolen:	Skolebiblioteksk. M. Kruse Hansen. Ass. skolebibliotekar Ellen S. Nielsen. » » Duval B. Christensen.
Jerne skole:	Skolebibliotekar E. B. Poulsen. Ass. skolebibliotekar P. Daugård. » » Grethe Knudsen.
Præstegårdsskolen:	Skolebibliotekar K. Bang Mikkelsen.
Rørkjær skole:	Skolebibliotekar Ulla Vorm. Ass. skolebibliotekar Harry Ehmsen (tiltrådt 1/8 1965).
Spangsbjergskolen:	Skolebibliotekar Arne Helge Jacobsen (tiltrådt 1/2 1966). Ass. skolebibliotekar Elisabeth Nielsen.
Stormgades skole:	Skolebibliotekar Laurits Nielsen. Ass. skolebibliotekar Selmer Krogh.
Veldbæk skole:	Førstelærer Axel Knudsen.
Vestre skole:	Skolebibliotekar Niels Jørn Svane (tiltrådt 1/8 1965). Ass. skolebibliotekar Rasmus Bebe.
Østre skole:	Skolebibliotekar Gerda Løkkegård. Ass. skolebibliotekar Johan I. Nielsen (tiltrådt 1/8 1965).

Pr. 1/8 1965 fratrådte skolebibliotekar Just Villumsen og pr. 1/8 1966 skolebibliotekar Laurits Nielsen, begge efter mange års virke i skolebibliotekets tjeneste.

Bogbestanden pr. 31/3 1966	Fag- litt.	Skøn- litt.	I alt	Heraf på læse- stue	Til- vækst	Af- gang	Klassesæt *)		Lærer- bib. *)
							Sæt	Bind	
Boldesager skole ...	2.752	3.776	6.528	1.325	436	0	241	4.790	250
Danmarksg. skole ...	2.890	3.107	5.997	1.468	476	252	86	1.720	290
Gammelby skole ...	2.698	3.678	6.376	1.278	644	179	150	3.000	750
Grådybskolen	3.186	5.935	9.121	1.287	728	354	122	2.350	883
Jerne skole	2.926	4.421	7.347	1.338	841	571	144	3.600	1.500
Præstegårdsskolen ...	633	1.558	2.191	339	2.190	0	28	840	39
Rørkjær skole	2.972	3.546	6.518	1.498	488	352	150	3.500	650
Spangsbjergskolen ...	2.350	3.997	6.347	1.023	521	19	208	4.743	300
Stormgades skole ...	3.139	4.205	7.344	1.739	420	9	107	2.140	342
Veldbæk skole	928	915	1.843	493	112	3			
Vestre skole	2.718	2.759	5.477	1.335	419	386	64	1.504	260
Østre skole	2.736	3.050	5.786	1.332	376	13	144	3.324	425
Bogbestand i alt ...	29.928	40.947	70.875	14.445	7.651	2.138			
Fællessamling					2.102	557	605	17.860	
Klassehåndbibl.					833	78	162	4.085	

*) Disse tal bør nok tages med et vist forbehold, idet oplysningerne måtte indsamles med megen kort tidsfrist på grund af et til ministeriet bestemt indberetningskema.

Klassehåndbibliotekerne er nu udbygget til 6.-10. skoleår. Turen kommer så til 4.-5. skoleår. Disse biblioteker er en stor hjælp i mangel en undervisningssituation, men skaber også et problem: opbevaringsmuligheder. Efter de indvundne erfaringer vil frie reoler nok være den brugsmæssig bedste og økonomisk mest forsvarlige løsning på dette problem.

En vurdering af udlånsbibliotekerne og håndbogssamlingerne må vente, til den kommende vejlednings bognormer foreligger.

I løbet af sæsonen har der været afholdt 9 bogvalgsmøder.

Skolebibliotekernes virksomhed 1/4 1965-31/3 1966.

	Læse- stue besøg	Antal lånere	Fag- litt.	Skøn- litt.	I alt	Frilæsnings- bøger		Fra Centralbibl. el. fællessaml.	
						Sæt	Bind	Enkelte bøger	Sæt
Boldesager skole ...	1.359	442	3.011	10.836	13.847	19	420	22	79
Danmarksg. skole ...	1.510	452	2.134	5.280	7.414	11	323	79	68
Gammelby skole ...	1.043	531	4.727	16.141	20.868	32	878	11	110
Grådybskolen	1.985	745	5.631	20.362	25.993	91	1.503	1.171	263
Jerne skole	2.022	530	6.957	22.812	29.769	54	1.311	279	173
Præstegårdssk. *) ...		49	92	778	870	3	80		4
Rørkjær skole	1.299	587	2.569	9.701	12.270	35	1.040	72	48
Spangsbjergskolen ...	782	500	2.723	10.103	12.826	55	1.381	40	75
Stormgades skole ...	711	309	1.779	6.805	8.584	24	633	25	47
Veldbæk skole		35	537	2.619	3.156				
Vestre skole	986	312	2.331	7.906	10.237	24	583	13	54
Østre skole	660	420	1.926	13.176	15.102	43	1.316	358	74
I alt	12.357	4.912	34.417	126.519	160.936	391	9.468	2.070	995

*) Præstegårdsskolen. På grund af forsinkelse af byggeriet havde skolen kun 10 åbningsskole dage.

Læsestuebesøgene viser en tydelig tendens, nemlig en tilbagegang på 9,1 %. Navnlig er der på de fleste skoler sket en udtynding af antallet af besøgende inden for den sidste åbningstid kl. 16-17, en udvikling, som man vel ikke skal beklage. Derimod ville en undersøgelse på de skoler, hvor læsestuen er tilgængelig i en del af undervisningstiden, ganske sikkert vise en betydelig stigning i benyttelsen af læsestuens håndbogssamling, en udvikling, som love og bekendtgørelser tilsigter. Derfor må læsestuens problemer, både m. h. t. fritiden og m. h. t. undervisningssituationen, tages op til drøftelse.

Det samlede *udlånstal* frembyder en stigning på 6,1 %. En forsigtig bedømmelse — ikke på grundlag af undersøgelser, men underbygget af samtaler med flere skolebibliotekarer — motiverer en forudsigelse af en stagnation af udlånstallet — forstået derhen, at fritidsudlånet vil falde, efterhånden som man får skolebiblioteket og dets forskellige afdelinger indkorporeret i den daglige undervisning. Tendensen er tydelig på flere af skolerne. Til gengæld kan man konstatere en forøget arbejdsbyrde i udlånstiden, idet flere og flere elever møder med konstante krav skabt i den daglige undervisning.

Allerede dette års statistik viser, at *den pædagogiske side* af skolebibliotekernes virksomhed er i stigen:

1. Antallet af klassebiblioteker (frilæsningsæt) er steget med 18,1 %.
2. Træk på vores kommunale fællessamling (navnlig klassesæt) og ønsker om emnebiblioteker er forøget med 2,4 %.
3. Hjemlån af bøger fra Centralbibliotek (Statsbibliotek og Statens pædagogiske Studiesamling) — for en stor dels vedkommende på grundlag af lærerønsker — er steget med 46,9 %.

Ellers må man vist have lov til at karakterisere situationen som afventende! Loven om skolebiblioteker trådte i kraft i 1964, og vi har siden da fået betænkningen, men savner i høj grad den ventede vejledning for skolebibliotekernes indretning og virksomhed og ikke mindst et cirkulære om skolebibliotekarernes arbejds- og lønforhold.

Der har i det forløbne år — som i alle andre år — været et fortrinligt og forbilledligt samarbejde med børnebiblioteket.

Skolespareafdelingen.

Esbjerg om Omegns Sparekasse giver følgende oversigt:

Indestående pr. 1/8 1965	kr. 1.386.848,47
Indbetalt i sparemærker	kr. 36.888,95
Indbetalt i kontanter	» 366.834,01
	_____ » 403.722,96
Tilskrevne renter	» 78.452,02
	_____ » 482.175,02
Udbetalt	kr. 1.869.023,45
	_____ » 446.790,81
Indestående pr. ultimo juli 1966	kr. 1.422.232,64



Esbjerg og omegns skolescene.

(Ved skoledirektør N. P. Andersen).

Den ny teaterlovs bestemmelser om publikumsorganisationer og navnlig om de dertil knyttede billetkøbsordninger for unge under uddannelse har for os betydet en væsentlig omlægning af arbejdet, idet Esbjerg kommune har vedtaget at yde 20 % af billetprisen og derved automatisk har udløst tilsvarende tilskud fra såvel kulturministeriet som det producerende teaterselskab.

Dette betyder, at samtlige elever fra og med 9. skoleår modtager publikumsorganisationens tilbud om et abonnement omfattende sæsonens 6 voksenforestillinger til særdeles favorabel pris. Tilbudet bliver modtaget af mange, men ikke alle, hvorfor vi — såfremt en enkelt af disse eller anden tilbudt forestilling skønnes egnet — tilbydes en sådan enkeltforestilling til sædvanlig skolescenepris.

Ud fra denne praksis skal følgende oversigt ses.

	Elever	Foreldre m. fl.	Indbudte tilsyn m.v.	I alt	Antal opførelser	Sted
»Skatteøen«, 10/10 og 11/10	1004	54	57	1115	3	Teatret
»Det dansende æsel«, 6/3 og 7/3	1380	155	80	1615	4	»
»Den offentlige anklager«, 23/3 og 24/3	747	42	39	828	2	»
	3131	251	176	3558	9	





- Der blev hertil givet følgende tilbud:
- Elever fra og med børnehaveklasse til og med 4. klasse:
 »Det dansende æsel«.
- Elever i 5. klasse:
 »Det dansende æsel« + »Skatteøen«.
- Elever fra og med 6. klasse og opefter:
 »Skatteøen« + »Den offentlige anklager«.
- Forældre kunne for voksenpris deltage sammen med deres børn.



*Skolecentral-
pædagogisk aktivitet*



*Klippe-klub
i aktion*





Skolehavevil



*Med min hakke
min skovl
og min spade*



Esbjerg og omegns skolebio.

(Ved lærer Samuel Pedersen).

Esbjerg og omegns skolebio har heller ikke haft arrangementer i skoleåret 1965-66, men skolevæsenet arrangerede en lukket skoleforestilling af den russiske film »Hamlet« for ældre elever samt lærere torsdag den 10. februar 1966.

Private aftenskoler, Esbjerg kommunale fortsættelsesskoler og Ungdomsnævnets øvrige virksomhed.

(Ved skoleinspektør H. Mogensen).

Sæson 1965-66 blev den hidtil mest omfattende i skolernes historie med fremgang på alle områder.

Ungdomsskolens 27. skoleår viste yderligere fremgang til 867 elever. Aftenskolerne havde en fremgang på 62 kurser med 864 deltagere. Aftenhøjskolen og »De unges haver« havde en mindre fremgang. »De unges haver« er anført under Aftenskolen.

Teknikerforberedelsen har 2 klasser med 30 elever, hvoraf 13 i disse dage er til eksamen.

A.O.F. har haft kommunelærer C. M. Dalgård Hansen som forstander.

F.O.F. har haft kommunelærer K. Askjær som forstander.

L.O.F. har haft driftsleder H. Larsen-Jensen som forstander.

Aftenskoleudvalget, ungdomsskoleudvalget og ungdomsnævnet har fulgt arbejdet og aflagt besøg i de forskellige afdelinger.

I den efterfølgende redegørelse henviser tallene i parentes til 1964-65.

Aftenskolen:

I 1965-66 gennemførtes 352 kursus (290) med 6.190 elever (5.326), 17,6 i gennemsnit pr. hold (18,4). Undervisningens omfang opgøres i elevtimer, hvoraf der i 1965-66 var 274.971 (250.170^{1/2}). Heraf forsømtes 74.652 (68.052^{1/2}) eller 27,4 % (27,2 %).

Eleverne fordeler sig således:

4.414 kvindelige (3.913) heraf 441 14-18, 1.150 18-25 år, 2.823 derover
1.776 mandlige (1.414) heraf 134 14-18, 511 18-25 år, 1.131 derover

Fordeling af kursus:

	Antal kursus	Elever	Elevtimer	Fors. %
Esbjerg komm. forts. sk.*) ...	30 (15)	538 (333)	35.847 (29.187)	24,2
A.O.F.	132 (110)	2.326 (2.023)	94.829 (83.875)	27,1
F.O.F.	175 (138)	3.067 (2.536)	133.602 (117.311 ^{1/2})	27,6
L.O.F.	15 (8)	259 (135)	10.693 (7.009)	30,6
*) Heraf Esbjerg				
husmoderf. ...	14 (13)	221 (210)		
Dansk kvinde- samfund	6 (6)	115 (89)		

Fagene fordeler sig således:

	Antal kursus	Elevtal
Håndgerning	88	1.423
Husgerning	11	187
Engelsk	16	340
Tysk	32	666
Andre sprog	14	249
Dansk	3	38
Regning	1	12
Sløjd	9	156
Porcelænsmaling, tegning og maling	26	495
Bogbinding, husflid	19	331
Handels- og kontorvag	20	309
Lampeskærmssyning	31	474
Teknisk forberedelseskursus *)	2	30
De unges haver	2	57
Andre fag	78	1.423

Forskellige fag omfatter: fysik, kemi, kursus for vordende mødre, samarittergerning, samfundslære, motorlære, søvejsregler, meteorologi, havebrug, foto, regnestokkens brug, regnskabsføring for fiskere, keramik og modellering, teknisk tegning.

*) omfatter dansk, engelsk, tysk, matematik og fysik.

Medhjælp ved tilsynet har været: viceinspektør K. Bjorholm, kommunelærerne Arne Helge Jacobsen, Edward Hansen, Villy Nielsen, O. Falsig, Egon Nielsen og Hansuwe Kock.

Aftenhøjskolen:

Der gennemførtes 27 kurser (14) med 559 elever (339) og 19.948 elevtimer (9.053). Heraf forsømtes officielt 5.968 (2.362), 29,9 %.

A.O.F. *)	16	hold (5)	392	elever (119)	10.865	elevtimer (2.975)
F.O.F. *)	8	» (7)	134	» (117)	6.524	» (3.993)
L.O.F.	1	» (1)	18	» (16)	432	» (384)
Esbj. komm.						
forts. *) ...	2	» (1)	55	» (27)	2.127	» (1.701)

*) hver 1 foredragsrække.

Fagene: 11 samfundslære, 2 hjemstavnslære, 1 dramatik, 1 psykologi, 6 kunstforståelse, 3 litteratur, 3 foredragsrækker.

Ungdomsskolen: 27. skoleår.

Skoleåret begyndte den 6. september med 867 indmeldte elever, det hidtil største elevtal i skolens historie. En stigning fra året før på ialt 307 elever, eller ca. 55 %. En medvirkende årsag hertil må ses i den store tilgang til prøveforberedende undervisning, 169 elever i 11 klasser til fagene dansk, regning, engelsk, tysk, latin, maskinskrivning (2 klasser), naturlære, matematik (2 klasser) og moderne husførelse. Heraf

har eleverne nu aflagt prøve i dansk, regning og latin, mens de øvrige 8 klasser fortsætter yderligere 1 år og slutter med 9. kl. statskontrolleret prøve eller Teknisk forberedelseseksamen. Også de almene og erhvervsprægede klasser har haft fremgang. Ved skoleårets slutning var der 677 elever, et »frafald« på 21,9 %, men 16 var udmeldt p. gr. af opnåelse af læreplads med deraf følgende anden skolegang, 14 fraflyttede byen, 1 blev bortvist, 12 udmeldte sig p. gr. af flytning til yderkvarter, ialt 43 udmeldelser. Tilbage er et reelt frafald på 147 elever eller 16,9 % (12,1), som ikke kan anses for afskrækkende efter en så lang sæson. Ser vi på forsømmelserne (efter fradrag for udmeldte elever) forsømtes 9.604 elevtimer af ialt 84.500 elevtimer eller 11,3 % (15,1).

Af ungdomsskolens elever var 595 skolesøgende, d. v. s. 68,6 %. Den tilsvarende procent er i Randers 71,3, Ålborg 80, Odense 40, Frederiksberg 85, Nykøbing F. ca. 75 og Århus 80.

Piger:

almen linie	10 klasser, beg.	190 elever, slut	137 elever
sygeplejekl.	2 » , »	24 » , »	24 »

Piger og drenge:

almen linie	7 » , »	116 » , »	99 »
erhvervspr.	9 » , »	147 » , »	127 »

Drenge:

almen linie	5 » , »	101 » , »	73 »
erhvervspr.	7 » , »	120 » , »	89 »

40 klasser, beg. 698 elever, slut 549 elever

Prøveforberende undervisning:

piger og drenge 11 klasser, beg. 169 elever, slut 128 elever

ialt 51 klasser, beg. 867 elever, slut 677 elever

Ungdomsskolens elever:

	Unge pige	Unge mænd	I alt
1. Antal elever ved undervisn. begyndelse	486	381	867
2. Fordeling efter antal år i ungdomsskolen:			
1. års elever	388	318	706
2. » »	97	63	160
3. » »			
4. » »	1		1
I alt	486	381	867

3. Fordeling efter alder pr. 1/11 1966:

14 år	208	107	315
15 »	131	108	239
16 »	87	101	188
17 »	40	50	90
18 »	20	15	35
	I alt	486	381
			867

4. Fordeling efter beskæftigelse:

1. Bude		3	3
2. På værksted og fabrik u/ lærekontrakt ...	18	25	43
3. Ved landbrug			
4. Ved husligt arbejde — barnepiger	54		54
5. I butik, på kontor u/ lærekontrakt	13	1	14
6. Kontor- og handelslærlinge	16	7	23
7. Lærlinge i håndværk og industri	5	129	134
8. Skoleelever 7. klasse	30	29	59
8. »	151	85	236
9. »	42	25	67
10. »	3		3
eksamensskole	154	76	230
9. Anden beskæftigelse		1	1
10. Uden beskæftigelse			
11. Læseklasse			
	I alt	486	381
			867

Virksomhedsbesøg:

Værkstedsholdene: Specialarbejderskolen.

Husgerningsholdene: Laurits Knudsen A/S.

Håndgerningsholdene: Blichfeldt, Vestergård, Rudolf Andersen.

Maskinskrivningsholdene og handelsholdene: Vestkysten og biblioteket.

Moderne husførelse: Specialhold hos Laurits Knudsen.

Værkstedsholdene har gennemgået 11 undervisningsfilm vedrørende motorlære.

Torsdagsklubben var før jul besøgt af ca. 375 pr. aften, efter jul ca. 275 pr. aften. Ialt har der været 26 klubaftener.

Af større arrangementer i klubben kan nævnes: banko-spil, nytårsbal, bordtennistævne, afslutningsbal. Der har været vist 15 belærende og underholdende film.

Bordtennistævnet blev afviklet den 20. februar på Ungdomsskolen. Der deltog følgende klubber:

Ungdomsskolen, Nørregade, Esbjerg, Grindsted og Guldager.

Resultater: Grindsted	8 points
Nørregade	6 »
Esbjerg	4 »
Guldager	2 »
Ungdomsskolen	0 »

Herved fik Grindsted Ungdomsnævnets pokal.

Som viceinspektører har H. Loof Nielsen og H. Brågård fungeret.

Med denne beretning bringer jeg en tak til alle, der har været medvirkende til gennemførelse af en god sæson. Takken gælder de godkendende og bevilgende myndigheder, ungdomsskoleudvalg, aftenskoleudvalg, ungdomsnævn, oplysningsforbund, foreninger, skoledirektøren, skoleinspektørerne, pressen, samt medarbejderne ved tilsyn og på kontoret, og ikke mindst den store lærerstab.

Ungdomsnævnets virksomhed.

Ungdomsnævnet, ungdomsskoleudvalget og aftenskoleudvalget har gennem møder og ved besøg i de forskellige afdelinger fulgt hele virksomheden.

Udover de allerede nævnte områder har man beskæftiget sig med følgende:

1. Ungdomskostskolen i Holsted:

Til de 2 hold, hvortil Esbjerg råder over 20 fripladser (kun for piger), har man tildelt 20 piger disse fripladser. Heraf meddelte senere 2, at de på grund af læreplads o. l. ikke ønskede at modtage pladsen. 5 piger fik bevilget 10 måneders ophold.

2. Elever på ungdoms- og efterskoler:

I årets løb indkom 28 ansøgninger om komm. tilskud. 14 piger og 14 drenge. Af disse fik 14 piger og 12 drenge bevilget ialt 17.190 kr. i tilskud, varierende fra 200-1.900 kr.

3. Fritidsklubberne:

Nedgangen i klubbernes medlemstal fortsættes. Klubberne må udvise større initiativ og opfindsomhed både ved starten af klubberne og i det daglige arbejde. »Centrum« åbnede ikke i år og må betragtes som opgivet. Klublederne og deres medarbejdere vil få opfordring til at deltage i kursus til efteråret.

Samarbejdet med de »åbne« klubber, ungdomsskolens klub og de sociale klubber har været fortsat.

Fritidsklubben i Finsensgade, leder A. Skeem.

Fritidsklubben i Jerne, leder Erik Ladekjær Larsen.

Kongensgadeklubben var opsagt til fraflytning pr. 1. januar 1966, men det lykkedes at skaffe meget ideelle lokaleforhold til klubben i Finsensgade 23 (overlæge Svenningsens villa). Der er her skabt meget fine lokaler, og tilslutningen blev over al forventning, især blandt pigerne.

Medlemstal og fremmøde:

Esbjerg	138 medlemmer	(87),	70 mødte pr. aften	(40)
Jerne	57 »	(70),	25 » » »	(40)

I alt 195 medlemmer (157)

Medlemmernes fordeling efter alder og køn:

	14 år	15 år	16 år	17 år	18 år	I alt
Piger	5	15	18	4	0	42
Drenge	34	35	52	21	11	153
	39	50	70	25	11	195

Efter erhverv fordeles de således:

98 skoleelever, 58 lærlinge, 11 arbejdsdrenge, 13 bybude, 5 fabriksarbejdersker, 4 husassistenter og 6 uden angiven beskæftigelse.

4. Tilskud til lokaler:

10 foreninger søgte om tilskud til delvis dækning af udgifter til egne eller lejede lokaler. 6 foreninger fik bevilget 7.235 kr.

Esbjerg idrætsforbund har formidlet afbenyttelsen af gymnastiksalene, som stilles gratis til rådighed. De 24 sale har været benyttet ialt 10.807 timer. Kommunens udgift hertil er beregnet til ialt 78.674,96 kr.

I Esbjerg kommune var der i 1965-66 1.930 piger og 1.939 drenge — i alt 3.869 — mellem 14-18 år. Af disse var der 381 (391) drenge og 454 (243) piger — i alt 865 (634) — eller 22,3 % (15,6), der ikke søgte en eller anden form for undervisning.

Med denne beretning bringer ungdomsnævnet og ungdomsskoleudvalget en tak til godkendende og bevilgende myndigheder, til ledere, lærerstab og medarbejdere i de forskellige afdelinger samt til pressen for god omtale.

Esbjerg kvindeforeningers børneparkering.

(Ved fru Helene Kjærsgaard).

Det er mig en glæde at fortælle, at børneparkeringen i år har haft besøg af 5.062 børn. Alderen er den samme, fra ca. 2½ til 4-5 år, og der var stor sorg, da vi måtte holde op, men det er nu det mest praktiske, da deltagerantallet altid falder, når det bliver forår. Vi har sat prisen op til 2,50 kr. pr. barn, med reduktion for flere søskende til 1. september, efter ønske fra lederne. Når der er to voksne og måske et par skolepiger, der skal have en femmer, bliver der ikke meget tilbage til dem selv. Men de går ind for det med lige så stor iver og interesse som de andre år, og i Gammelby går det særdeles fint i år, gennemsnittet har ikke været under et par og tyve, og frk. Wulff Petersen har fået en dag til om ugen her tilsidst og kan fortsætte dermed.

De venligste hilsener og tak for husly og hjælpsomhed fra skolevæse-

nets side i denne sæson, uden den kunne vi jo ikke gøre det så effektivt og billigt for mødrene.

Esbjerg årskursus for lærere og lærerinder i Ribe amt.

(Ved skoleinspektør Sv. Å. Werborg).

I kursusåret 1965-66 undervistes på 28 hold 482 elever; ialt gennemførtes 1.625 lærertimer eller 29.400 elevtimer.

Der har været afholdt 16 *årskurser*, hvoraf 1 var tredjeårshold, 4 var andetårshold og 11 førsteårshold; 10 af disse kurser har været afholdt i Esbjerg.

Undervisningsfagene var:

dansk, tysk, engelsk, latin, matematik, biologi,
skolebibliotekskundskab, sang og musik,
specialundervisningskursus A og B.

Der har været afholdt 12 kortere *metodiske kurser* med følgende emner:

lejrskole, regning-matematik, kjolesyning, dansk sprog,
formning, regnskabsføring, »Orff«, kunstforståelse,
deletimer, gruppearbejde.

Af disse kurser afholdtes de 6 i Esbjerg.

Til afholdelse af de forskellige kurser er der fra staten modtaget 70.618,38 kr., hvortil dog bør bemærkes, at en væsentlig del af lærerlønningerne herudover er direkte udbetalt fra Danmarks Lærerhøjskole i København; desuden har vi modtaget tilskud fra Ribe amts skolefond samt byrådene i Esbjerg, Ribe og Varde på henholdsvis 7.000,00 kr., 10.000,00 kr., 500,00 kr. og 600,00 kr.; eleverne har indbetalt 3.798,00 kr.

Esbjerg Musikhøjskole.

(Ved forstander Erik Riberholt).

Esbjerg Musikhøjskole overgik med indgangen til skoleåret 1965-66 til en tilværelse som selvejende institution. I praksis betød dette, at den skulle til at fungere uden egentlige økonomiske tilskud. Til trods for at skolens elevhonorarer af ovennævnte grunde måtte sættes op med over 100 %, blev skolens timeplan i løbet af en måneds tid overfyldt, således at skolen omkring december havde en ekspetanceliste med elever, der håbede på, at der kunne blive plads til dem på timeplanen efter nytår.

Der har i skoleåret 1965-66 været undervist i følgende fag: musikalsk legestue for 4 til 7-årige, musik, sang og blokfløjte for 7 til 12-årige, jazzballet, individuel instrumental- og vokalundervisning (violin, viola, cello og kontrabas, trompet og kornet, guitar, blokfløjte, slagtøj, orgel, klaver og sang), hørerelære, orkesterspil og korsang. Skolens musikalske legestue havde hold dels på Boldesager skole, dels på Hjerting skole.

Det samlede elevtal på Musikhøjskolen for sæsonen 1965-66 nåede op på 245.

I foråret 1966 havde skolen, efter forudgående forhandlinger, besøg af optagelseskommisionen for foreningen »De danske folkemusikskoler«. Kommisionen fulgte skolens undervisning samt fik demonstreret for-

skellige former for holdundervisning. Resultatet af besøget blev, at Esbjerg Musikhøjskole nu er optaget i foreningen.

Sideløbende med den almindelige undervisning på Musikhøjskolen formidles en undervisning specielt tilrettelagt og udformet for folkeskolelærere i musikopdragelse.

Friluftsbadene.

Med hensyn til størrelse og udstyr m. v. henvises til det i årsberetningen for 1957-58 anførte.

Badene har i sommeren 1966 været benyttet i følgende omfang:

Boldesager friluftsbad.

Åbent i tiden 15. maj—18. september 1966.

	Driftstimer		Bade	
	1966	1965	1966	1965
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	330	(360)	10.678	(13.661)
Skolevæsenets fritidsvirksomhed	360	(380)	39.805	(37.233)
Esbjerg statsskole	25	(24)	525	(460)
Sct. Nicolai skole	18*	(21)*	172	(137)
Esbjerg realskole	8**		138	
Esbjerg seminarium	32	(35)	896	(1.085)
Svømmeklubben »Esbjerg« ...	116 ¹ / ₂	(137 ¹ / ₂)	9.500	(7.500)
Statens gymnastikinspektion ..	40 ¹ / ₂ ***	(40 ¹ / ₂)***	875	(932)
Dansk livredningsforbund ...	12 ¹ / ₂	(11)	210	(170)
Offentligheden	395	(400)	21.205	(17.378)
	<u>1.295¹/₂</u>	<u>(1.373)</u>	<u>84.004</u>	<u>(78.556)</u>

* 17 timer i 1966 og 18 timer i 1965 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden.

** 7 timer er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden.

*** 18 timer i 1966 og 18 timer i 1965 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden og er ikke medtaget i sammentællingen.

Grådybbadet.

Åbent i tiden 15. maj—18. september 1966.

	Driftstimer		Bade	
	1966	1965	1966	1965
Kommunens skolevæsen i undervisningstiden	299	(290 ¹ / ₂)	11.102	(11.370)
Skolevæsenets »svømmeuge«	25	(25)	1.500	(1.500)
Esbjerg realskole	13*	(23)*	312	(466)
Statens sømandsskole	62	(53)	1.069	(864)
Svømmeklubben »Esbjerg«	95	(67)	3.000	(2.000)
De unges Idræt, Esbjerg afdeling ...	16		800	
Offentligheden	893	(908 ¹ / ₂)	63.562	(57.519)
	<u>1.395</u>	<u>(1.345)</u>	<u>81.345</u>	<u>(73.719)</u>

* 8 timer i 1966 og 22 timer i 1965 er fælles med skolevæsenets egne driftstimer i undervisningstiden og er ikke medtaget i sammentællingen.

Som det vil ses, har der i de to bade i 1966 tilsammen været 165.349 bade mod 152.275 i 1965.

Tilsvarende viser tallene for offentlighedens benyttelse 84.767 bade i 1966 mod 74.897 i 1965.

Sydjysk Ungdomskostskole, Holsted.

(Ved forstander S. N. Friborg).

Grundet på byggeriet lå skolen stille i juni, juli og august 1965, men 1. september startede vi med et nyt hold. Det var dog umuligt at tage skolen i brug endnu, så eleverne sendtes straks på lejrskole i Kolding. Den 17. september vendte eleverne tilbage til skolen, men endnu var kun 11 tomandsværelser, og i dem måtte vi anbringe 37 elever. Først da eleverne vendte hjem fra efterårsferien, var skolen så vidt, at den kunne tages i brug.

2. hold startede til februar 1966, og af de 34 elever var halvdelen fortsættende, som tog 9. klasses prøve i foråret 1966.

Den 13. maj holdt bestyrelsen møde for at udpege en ny forstander, men spørgsmålet udsattes i 14 dage, og da man mødtes igen, var skolens mangeårige formand, forhv. skoledirektør H. A. Hansen, Kolding død efter få dages sygdom.

H. A. Hansens interesse for skolen var stor, og han var en god støtte og en forstående ven af skolen og os, der havde vort virke der. Han undte skolen, hvad der var nødvendigt for arbejdet der, men han forstod også at undgå, at de deltagende kommuner fik unødvendige udgifter til skolen.

Regnskabsoversigt.

Udgifter til skoler i 1965—66.

Den samlede konto 16 i Esbjerg kommunes driftsregnskab viser følgende poster:

1-1. Lærerløbninger m. v.	3.061.542,33 kr.
1-3-1. Administration	729.396,69 »
1-3-2. Pedeller m. v.	403.852,92 »
1-4-1, 2 og 11. Bygninger og inventar	423.941,92 »
1-4-3. Gas, el. og vand. Varme	578.200,61 »
1-4-4. Rengøring	1.790.140,10 »
1-4-5. Skatter, afgifter og forsikring	13.988,67 »
1-4-6. Forrentning og afskrivning	2.070.037,37 »
1-4-7. Skolebotanisk have	5.526,77 »
1-5-1, 2-1 og 4. Undervisningsmidler, fysiske og naturhistoriske samlinger, forrentning og afskrivning	1.124.148,02 »

Overføres 10.200.775,40 kr.

	Overført	10.200.775,40	kr.
1-5-2-2. Lærebogsamlinger		16.488,39	»
1-6. Skolebiblioteker		238.498,37	»
1-7. Stipendier		44.416,00	»
1-8. Befordring af skolebørn til og fra kommunens skoler		31.715,08	»
1-9. Tilskud til undervisning af børn i andre kommuners skoler		10.548,27	»
1-10. Bidrag til skolefonden		319.095,50	»
1-11. Andre udgifter		1.025.264,79	»
1-21. Tilskud til statsskoler		129.035,00	»
1-31. Tilskud til private skoler		19.587,50	»
1-51-1. Skolelægeordningen		216.398,12	»
1-51-2. Tandpleje		1.034.913,24	»
1-51-3. Skolebespisning		333.910,15	»
2-1. Ungdomsundervisning m. v.		447.318,74	»
2-2. Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler m. v.		451.771,11	»
2-5. Centeret for specialklasser for Ribe amt		0,00	»
		<hr/>	
		14.519.735,66	kr.
1-12. Indtægter		321.376,03	»
		<hr/>	
		14.198.359,63	kr.

I disse udgifter er indeholdt følgende beløb, der ikke vedrører skolebørnene i kommunens skoler:

Tilskud til undervisning af børn i andre kommuners skoler		10.548,27	kr.
Foreninger m. v. til lejeafgift vedr. virksomhed med børn under 14 år		33.586,96	»
Udgifter ved offentlighedens benyttelse af Boldesager friluftsbad og Grådybbadet		73.678,08	»
Tilskud til statsskoler		129.035,00	»
Tilskud til private skoler		19.587,50	»
Ungdomsundervisning m. v.		447.318,74	»
Tilskud til handelsskoler og tekniske skoler m. v.		451.771,11	»
		<hr/>	
		1.165.525,66	kr.

Efter fradrag af disse poster udgør kommunens netto-udgifter

Når hertil lægges

de i denne sum fradragne tilskud fra staten
vedrørende

lærerlønninger

forrentning af og afdrag på

skolelån

Overføres 14.080.676,22 kr. 13.032.833,97 kr.

	Overført	14.080.676,22 kr.	13.032.833,97 kr.
skolebiblioteker		108.100,00 »	
stipendier		94.384,00 »	
befordring af skolebørn		108,12 »	
fritidsvirksomhed for skoleelever		75.510,00 »	
8.-10. klasser		153.600,00 »	
skolelægeordningen		176.817,68 »	
skolebespisningen		132.538,90 »	
			14.821.734,92 »
og de fradragne vederlag fra andre kommuner og fra forældre			167.776,03 »
fremkommer følgende udgift vedrørende skolebørn i kommunens skoler			28.022.344,92 kr.

Den gennemsnitlige udgift pr. skolebarn og pr. indbygger.

Kommunens udgift efter fradrag af oven- nævnte skolebørnene i kommunens skoler uvedkommende udgifter	Pr. barn (9.406)	Pr. indbygger (55.685)
Tilskud fra staten	1.376,80 kr.	234,05 kr.
Vederlag fra andre kommuner og fra for- ældre	1.565,79 »	266,17 »
	17,72 »	3,01 »
	2.960,31 kr.	503,23 kr.

	Pr. barn		Pr. indbygger	
	Kommunens udgift	Total udgift	Kommunens udgift	Total udgift
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
1956-57	610,01	1.062,35	107,59	187,37
1957-58	612,32	1.113,32	110,11	200,20
1958-59	615,31	1.234,91	108,87	218,50
1959-60	657,00	1.315,06	117,75	235,69
1960-61	714,30	1.406,85	127,61	251,34
1961-62	854,76	1.853,32	151,34	328,14
1962-63	972,66	2.078,25	167,87	358,69
1963-64	1.062,67	2.213,51	184,33	383,96
1964-65	1.174,71	2.457,07	202,07	422,66
1965-66	1.376,80	2.960,31	234,05	503,23

Efterskrift.

Et skolevæsen er først og fremmest flokken af elever, og egentlig burde den karakteristisk af et skoleår, som en efterskrift jo gerne skulle være, skrives af elever.

Jeg har forsøgsvis prøvet på at lytte mig frem til noget af det, store fornuftige elever taler om, når de indbyrdes »snakker skole«:

Skoleåret 65-66 har stort set været som sine forgængere. Vi har haft de samme fag og timer som hidtil. Vi er blevet hørt i gammel lektie og har fået ny lektie for, *og* en hel masse af lektierne har vi beskæftiget os med for ikke at ødelægge det gode forhold mellem læreren og os — selv om en hel del af det i virkeligheden slet ikke kommer os ved.

Men *vi* har også lyttet. — Vi har lyttet os frem til, at visse lærere har en tiltro til, at den tid snart vil komme, da man ikke mere tvinges til at »bevise« aldeles ukendskab i visse fag for at få bevis for virkelig dybtgående kundskaber i andre.

Må vi bede om denne ændring snarest!

Om vi ønsker 5-dages-ugen indført? — Ja, det gør vi vel — men på den betingelse, at det medfører, at alt hidtidigt stof trækkes sammen på de 5 dage — og vi tilsiger gerne lærerne vor positive medvirken til at sortere alt det stof fra, der *slet ikke* kommer os ved.

Eleverne ved
N. P. Andersen.
Skoledirektør.